

**UCHWAŁA NR XXIII/156/2025
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.), art. 10 ust. 2-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642), Rada Miejska w Żarowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żarowie

Marcin Perzyński

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029

I. PODSTAWA PRAWNA

USTAWY:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.

PROGRAMY KRAJOWE:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 - 2025

PROGRAM WOJEWÓDZKI:

1. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2025-2030

PROGRAMY GMINNE:

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żarów na lata 2026 - 2030
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarów na lata 2025 - 2030

II. WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026–2029, zwany dalej „Programem”, jest dokumentem, który określa zasady realizacji działań w zakresie zadań własnych gminy, dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z alkoholem, narkotykami, uzależnieniami behawioralnymi oraz innymi formami używania substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałaniem przemocy domowej. Opracowanie Programu zostało poprzedzone przeprowadzeniem w 2025 roku diagnozy problemów uzależnień, co pozwoliło na dostosowanie planowanych działań do specyfiki i skali problemów występujących na terenie gminy Żarów. Gminna polityka w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom koncentruje się na tworzeniu i rozwijaniu zintegrowanego systemu wsparcia, mającego na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Odbiorcami Programu są mieszkańcy Gminy Żarów, w tym osoby borykające się z uzależnieniami lub zagrożone występowaniem problemów społecznych, a także ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Program adresowany jest również do instytucji i organizacji działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także przeciwdziałania przemocy domowej. Szczególny nacisk kładziony jest na wsparcie dzieci i młodzieży.

Problemy związane z nadmiernym spożywaniem alkoholu oraz używaniem substancji psychoaktywnych stanowią istotne wyzwanie społeczne zarówno w skali kraju, jak i na poziomie lokalnym. Nadużywanie alkoholu i narkotyków prowadzi do szeregu negatywnych konsekwencji zdrowotnych, psychologicznych, społecznych i ekonomicznych. Zjawiska te często współwystępują z przemocą domową, przestępczością, bezrobociem, problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz pogorszeniem funkcjonowania rodzin.

W ostatnich latach obserwuje się:

- utrzymywanie się wysokiego poziomu spożycia alkoholu w Polsce,

- zwiększoną dostępność środków psychoaktywnych, w tym tzw. nowych substancji psychoaktywnych,
- obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej,
- wzrost liczby osób zgłaszających się po pomoc w związku z uzależnieniem lub współuzależnieniem.

Gmina, jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego, odgrywa kluczową rolę w lokalnym systemie profilaktyki uzależnień, minimalizowaniu szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz wspieraniu osób i rodzin dotkniętych tymi problemami. Niniejszy Program stanowi narzędzie koordynacji działań w tym obszarze. Program jest podstawowym dokumentem określającym lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień, ochrony przed przemocą oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz z uwzględnieniem uzależnień behawioralnych. Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy domowej, bowiem doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji Programu pozwalają na dokładniejsze poznanie potrzeb środowiska lokalnego. Powyższe działania realizowane na terenie gminy mają charakter długofalowy i stanowią rozwinięcie oraz kontynuację zadań prowadzonych w latach ubiegłych. Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żarów oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, określone w NPZ.

III. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie – koordynator i realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029.

2. Gmina Żarów/Urząd Miejski w Żarowie – koordynator i realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029, w części zadań dotowanych lub powierzonych w drodze konkursu.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie – inicjowanie działań profilaktycznych określonych w Programie, realizacja procedury o zobowiązanie do leczenia odwykowego, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Program będzie realizowany przy współpracy z: organizacjami pozarządowymi, instytucjami samorządowymi, oświatowymi, instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym i współuzależnionym, osobom dotkniętym przemocą domową, osobami fizycznymi, osobami prawnymi posiadającymi i nieposiadającymi osobowości prawnej, placówkami służby zdrowia, strażą pożarną, Zespołem Interdyscyplinarnym, Komisariatem Policji w Żarowie oraz Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Żarowie. Wykonawcy zadań dotowanych zostaną wyłonieni w drodze konkursu lub przekazana zostanie dotacja celowa na realizację zadania.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ - BADANIA SPOŁECZNE

W załączonym dokumencie przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Żarów, których celem było dokładne scharakteryzowanie występujących problemów społecznych. Na zakończenie przedstawione zostały wnioski i rekomendacje, wynikające z przeprowadzonego badania. Głównym celem realizowanej w 2025 roku diagnozy było wskazanie skali problemu uzależnień chemicznych, zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej oraz problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Żarów. Przeprowadzona diagnoza umożliwiła dostosowanie działań określonych w Programie do realnych problemów mieszkańców.

V. CELE GMINNEGO PROGRAMU:

CEL GŁÓWNY:

Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz rozwijania się uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców gminy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień.
2. Wzmocnienie działań profilaktycznych w środowisku dzieci i młodzieży.
3. Wspieranie rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą.
4. Zwiększenie dostępności i efektywności lokalnej oferty pomocowej.

5. Zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

VI. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029 obejmuje działania służące realizacji zadań, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Przedstawione formy realizacji poszczególnych zadań niniejszego programu, uwzględniają sposoby radzenia sobie z istniejącymi problemami społecznymi w odniesieniu do potrzeb środowiska lokalnego i obejmują w szczególności:

Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych:

- a) Udzielanie osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków, uzależnionych behawioralnie oraz pijącym ryzykownie i szkodliwie, a także członkom ich rodzin pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ
- b) Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce leczenia uzależnienia oraz doposażenie placówki (w miarę posiadanych środków i zgłoszonego zapotrzebowania) w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ.
- c) Prowadzenie i finansowanie działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, osób pijących szkodliwie, a także osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową (m.in. zakup materiałów biurowych, zakup sprzętu i wyposażenia oraz finansowanie wynagrodzenia osób świadczących poradnictwo specjalistyczne) w ramach zwiększania dostępności i podniesienia jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy oraz redukcji szkód o której mowa w NPZ. Zadania punktu obejmują m.in.:
 - motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych, do podjęcia psychoterapii w placówkach lecznictwa odwykowego,
 - motywowanie osób pijących ryzykownie do zmiany szkodliwego stylu picia,
 - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, w ramach reintegracji społecznej o której mowa w NPZ
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie wsparcia i informacji o możliwych formach pomocy,
 - inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania przemocy domowej,
 - współpracę z instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym, osobom dotkniętym przemocą oraz stosującym przemoc domową,
 - wspieranie działalności grup samopomocowych,
 - psychoedukację oraz udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej.
- d) współpraca z placówkami służby zdrowia, placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, uzależnionych behawioralnie oraz współuzależnionych, a także podejmowanie współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych konsultacji
- liczba zatrudnionych specjalistów
- liczba zakupionego sprzętu oraz materiałów profilaktyczno - edukacyjnych.

Działalność interwencyjna i wspierająca na terenie Gminy Żarów:

- a) Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin z problemem uzależnienia, a także przemocą domową wsparcia i poradnictwa. Motywowanie oraz inicjowanie interwencji kryzysowych przez pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie, zajmującego się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Gminie Żarów.

- b) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe, uzależnienia behawioralne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową - finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy rodzinom i osobom uzależnionym, pijącym ryzykownie i szkodliwie oraz osobom zagrożonym i dotkniętym przemocą domową (m.in. psycholog, radca prawny, terapeuta uzależnień).
- c) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Do ustawowych działań komisji należy:
- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, ujętych w gminnym programie,
 - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - opiniowanie i wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
 - kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym, liczba udzielonych konsultacji
- liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- liczba wniosków złożonych do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
- liczba odbytych posiedzeń Komisji.

Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe oraz uzależnienia behawioralne. a także przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez:

- a) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej poprzez dyżury psychologa, terapeuty uzależnień oraz udzielanie porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i prawa pracy.
- b) Działalność interwencyjna i wspierająca oraz udzielanie pomocy psychospołecznej rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej (poradnictwo specjalistyczne m.in. konsultacje indywidualne dla osób doświadczających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc).
- c) Wspieranie i finansowanie działań mających na celu zwiększenie kompetencji służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (szkolenia, kursy) np. Studium Interwencji Kryzysowej, Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
- d) W przypadku ogłoszenia konkursu na prowadzenie placówki wsparcia dziennego - dofinansowanie w/w placówki o charakterze opiekuńczym (w ramach ogłaszanego konkursu zakres działań rekomendowanych dotyczy: finansowania zatrudnienia pracowników merytorycznych, finansowania zajęć opiekuńczo - wychowawczych lub socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą domową, finansowania dożywiania itp.).
- e) Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki, rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne, w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.
- f) Zakup lub opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących substancji psychoaktywnych i przemocy w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.
- g) Realizacja działań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez organizowanie grupowych zajęć psychoedukacyjnych np. trening zastępowania agresji, warsztaty w oparciu o metodę Duluth w ramach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych.

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego
- liczba zorganizowanych działań, programów profilaktycznych, liczba uczestników i grupa docelowa
- liczba zrealizowanych szkoleń wraz ze wskazaniem liczby uczestników

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień (obejmująca problematykę alkoholową, narkotykową i behawioralną) oraz przeciwdziałania przemocy domowej:

Działania informacyjne i edukacyjne mają na celu wzmocnienie skuteczności lokalnej polityki wobec uzależnień, bowiem systematyczne edukowanie stanowi ważny element profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie.

a) Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży i ich rodziców:

- realizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w szczególności bazujących na naukowych strategiach profilaktycznych w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w NPZ, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych,
- realizacja programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, które znalazły się w bazie programów rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego np. Unplugged (ograniczanie inicjacji używania substancji psychoaktywnych), Debata (realizacja tego programu ma charakter krótkiej interwencji profilaktycznej),
- realizacja programów profilaktycznych dla dzieci z grup podwyższonego ryzyka oraz z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej,
- prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy domowej,
- w przypadku zgłoszenia zapotrzebowania finansowanie systematycznie prowadzonych zajęć tematycznych o charakterze opiekuńczo – wychowawczym (przede wszystkim w grupach zajęciowych np. plastyczne, muzyczne, teatralne, edukacyjne), w tym profilaktycznym dla dzieci i młodzieży, szczególnie z terenów wiejskich, promowanie postaw ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, podejmowanie działań integracyjnych oraz promowanie wśród dzieci zdrowego i aktywnego stylu życia,
- wspieranie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako integralny element programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia, alternatywne formy spędzania wolnego czasu-dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ,
- wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez szkoły, w tym dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych (np. warsztaty profilaktyczne z zakresu substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania agresji i promocji zdrowia),
- wspieranie szkół i placówek oświatowych podczas podejmowanych działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców,
- wspieranie i finansowanie programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym zakresie np. Szkoła dla Rodziców i Wychowawców (program ukierunkowany na zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców oraz przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży), w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ
- organizowanie turniejów profilaktycznych propagujących zdrowy i bezpieczny styl życia,
- realizacja i finansowanie ogólnopolskich kampanii tematycznych oraz kampanii lokalnych, dotyczących profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Przemoc boli, Młodzi trzeźwi
- finansowanie zakupu nagród, materiałów edukacyjno - informacyjnych, gadżetów profilaktycznych, artykułów biurowych i spożywczych, niezbędnych do realizacji działań związanych z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowia np. podczas organizowanych konkursów, kampanii, turniejów, szkoleń i zajęć opiekuńczo - wychowawczych i profilaktycznych, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ

- dofinansowanie wypoczynku letniego oraz zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego, promujących zdrowy i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ

b) Edukacja publiczna z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) o której mowa w NPZ:

- aktywna współpraca z lokalnymi mediami - prowadzenie profilaktycznej edukacji publicznej za pośrednictwem mediów,
- rozpowszechnianie informacji z danymi o możliwościach uzyskania pomocy na terenie Gminy w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej,
- prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (m.in. zakup broszur, ulotek, publikacji tematycznych, finansowanie Kalendarza Ucznia), adresaci: dzieci i młodzież, dorośli mieszkańcy, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy służby zdrowia, pacjenci placówek leczenia odwykowego, klienci punktu konsultacyjnego, kierowcy itp.,
- prowadzenie lokalnych działań edukacyjnych, udział w kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów uzależnień i przemocą domową,
- edukacja lokalnych decydentów i radnych oraz przedstawicieli różnorodnych grup zawodowych z zakresu problematyki alkoholowej (m.in. kampanie edukacyjne, zakup czasopism, publikacji pogłębiających wiedzę na temat problemów alkoholowych, finansowanie szkoleń tematycznych zgodnie z zapotrzebowaniem),
- edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych na temat FASD w ramach upowszechniania standardów i procedur profilaktyki o których mowa w NPZ.

c) Inne działania informacyjne i edukacyjne:

- edukacja kadr, o której mowa w NPZ poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz przeciwdziałania problemom uzależnień (osoby zaangażowane w działania określone w Programie, tzn. zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie Gminy, a także m.in. pracownicy pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członkowie GKRPA i ZI, pracownicy zajmujący się wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych), poprzez organizowanie, finansowanie szkoleń, superwizji, kursów specjalistycznych i konferencji, a także udział w szkoleniach organizowanych przez instytucje szkoleniowe,
- organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących przyszłych realizatorów do przeprowadzania programów rekomendowanych,
- opracowanie lokalnej diagnozy problemów uzależnień (sfinansowanie w/w usługi), w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w NPZ
- zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami NPZ, podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (np. szkolenie właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych), prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (np. kampanie edukacyjne związane z promowaniem trzeźwości kierowców, nawiązanie współpracy ze szkołami jazdy i rozpowszechnianie broszur nt. wpływu alkoholu na organizm itp.) oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- wspieranie edukacji osób zaangażowanych w profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień poprzez zakup specjalistycznych publikacji i czasopism (w miarę posiadanych środków).

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych działań, liczba uczestników oraz rodzaj grupy docelowej
- liczba zorganizowanych szkoleń, liczba uczestników i rodzaj grupy docelowej
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
- liczba przeprowadzonych kampanii profilaktyczno - edukacyjnych

- liczba zakupionych materiałów profilaktyczno - edukacyjnych
- liczba grup zajęciowych/ placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie gminy.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

Gmina, realizując poszczególne zadania określone w Programie może powierzyć je organizacji lub wesprzeć organizację w realizacji zadań, które wpisują się w zakres Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029. Celem zadania jest kontynuacja i doskonalenie współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej. Współpraca polegać będzie na wspieraniu merytorycznym projektów realizowanych przez w/w podmioty, które wynikają z potrzeb społeczności lokalnej i mają wpływ na zmniejszenie rozmiaru problemów wynikających z uzależnień. Ważnym elementem zadania będzie wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich, które spełniają bardzo ważną rolę w procesie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, jak również członkom ich rodzin:

- a) współpraca służąca rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez wymianę informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki,
- b) udzielanie wsparcia i pomocy merytorycznej stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym, instytucjom i osobom fizycznym dla lokalnych inicjatyw w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej,
- c) w przypadku uruchomienia placówki wsparcia dziennego planuje się środki na dofinansowanie zadań realizowanych w związku z funkcjonowaniem placówki,
- d) wspieranie oraz współfinansowanie Ruchu Abstynenckiego w zakresie oddziaływania edukacyjno – profilaktycznego oraz organizowania profilaktycznych spotkań wyjazdowych (np. Ogólnopolski Zjazd Trzeźwościowy, Dzień Trzeźwości).

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych działań, liczba uczestników oraz rodzaj grupy docelowej.

VII. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH – zasady wynagradzania:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została przez Burmistrza Miasta Żarów w drodze zarządzenia, a jej zadania określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia za pierwszy kwartał roku poprzedniego ogłaszanego kwartalnie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim. W przypadku przeprowadzania kontroli punktu sprzedaży członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w takiej samej wysokości, jak w za udział w posiedzeniu GKRPA za każdy skontrolowany punkt sprzedaży. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest podpis na liście obecności, potwierdzający udział w posiedzeniu.

3. Za inną pracę dodatkową (np. oględziny nowo powstającego punktu sprzedaży napojów alkoholowych, wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Miejskiej w Żarowie w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Żarów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych), członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie otrzymują wynagrodzenia.

4. W ramach edukacji kadr, o której mowa w NPZ, podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom poprzez udział w szkoleniach, kursach specjalistycznych, konferencjach itp. dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także przeciwdziałania przemocy domowej członkom Komisji przysługuje dodatkowy składnik wynagrodzenia w formie zwrotu faktycznie poniesionych wydatków w ramach udokumentowanych kosztów podróży.

5. Członkowie GKRPA są uprawnieni do otrzymywania wynagrodzenia za wykonywanie zadań w zespole interdyscyplinarnym i grupach diagnostyczno - pomocowych. Wynagrodzenie wypłacane będzie miesięcznie, na wniosek członka GKRPA, w wysokości określonej w pkt. 2, w oparciu o przedstawiony miesięczny wykaz prac.

VIII. MONITORING PROGRAMU

Monitoring Programu będzie prowadzony w celu potwierdzenia skuteczności działań wynikających z niniejszego Programu. Raport z realizacji zadań w danym roku będzie przedkładany Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

IX. HARMONOGRAM I FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

1) Merytoryczną podstawę do finansowania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w ramach Gminnego Programu są zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz zadania określone w Narodowym Programie Zdrowia. Wykonanie zadań Programu finansowane jest z dochodów Gminy Żarów, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie mogą zostać przeznaczone na inne cele. Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 roku, wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małych. Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości:

1. 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych,
2. 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Środki o których mowa w art. 9 z 3 w ust. 3 pkt 1 ustawy, przeznacza się na realizację koordynowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

2) . Cele operacyjne programu, opierając się na celach operacyjnych NPZ w zakresie profilaktyki uzależnień, będą realizowane w oparciu o poniższy harmonogram:

Lp	Treść zadania	Wykonawca zadania	Główne składniki kosztów realizacji zadania	Czas trwania
1	W przypadku zapotrzebowania: Poszerzenie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o których mowa w NPZ, poprzez prowadzenie grup zajęciowych, realizujących pozalekcyjne zajęcia tematyczne, w tym profilaktyczne z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) na terenach wiejskich Gminy Żarów, w tym dożywianie dzieci uczęszczających na zajęcia.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	W przypadku uruchomienia: wynagrodzenie wychowawców prowadzących zajęcia, koszty dożywiania dzieci, zakup materiałów do zajęć opiekuńczo - wychowawczych i profilaktycznych oraz zabaw rozwojowych, środków czystości, koszty doposażenia grup zajęciowych w meble i niezbędny sprzęt, wynikający z bieżących potrzeb, zakup innych towarów i usług związanych z realizacją zajęć i spotkań integracyjnych organizowanych dla uczestników zajęć np. koszty transportu, biletu wstępu, ubezpieczenie, finansowanie zajęć sportowych i edukacyjnych.	Cały rok
2	Działalność Punktu Konsultacyjnego świadczącego pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uzależnionych behawioralnie w ramach redukcji szkód o której mowa w NPZ. Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy oraz stosującym przemoc w ramach indywidualnego wsparcia specjalistycznego.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Wynagrodzenie specjalistów zatrudnionych w Punkcie, zakup materiałów biurowych i profilaktyczno - edukacyjnych, zakup sprzętu i wyposażenia, w razie potrzeby adaptacja	Cały rok

			pomieszczeń oraz inne zakupy związane z funkcjonowaniem punktu.	
3	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym oraz rozpowszechnienie informacji w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ Prowadzenie działań zmierzających do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego wobec osób zgłoszonych; Współpraca z placówkami leczenia odwykowego w ramach leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami NPZ. Działalność profilaktyczna i pomocowa.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie/Urząd Miejski	Wynagrodzenie członków Komisji, opłaty sądowe, koszty związane z tzw. "doręczeniem komorniczym" oraz za badania biegłych w przedmiocie zła, koszty udziału Komisji w szkoleniach, zakup materiałów biurowych i poczęstunku, zakup broszur i ulotek tematycznych.	Cały rok
4	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a także przeciwdziałania przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych. Realizacja profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) według zapisów w NPZ.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie, z możliwością ogłoszenia konkursów na realizację profilaktyki	Koszty związane z zakupem nagród, materiałów informacyjno - edukacyjnych (uloty, broszury, plansze edukacyjne itp.) i usług niezbędnych do realizacji zadania, zakup programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych, organizacja spotkań i warsztatów tematycznych, koszty wynikające z udziału w szkoleniach i organizacji szkoleń dla przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy i przeciwdziałania problemom uzależnień. Inne wydatki wynikające z prowadzenia profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej.	Cały rok
5.	Opracowanie Lokalnej Diagnozy Problemów Uzależnień w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w NPZ.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Sporządzenie diagnozy	Co 4 lata
6.	Wspieranie merytoryczne Ruchu Abstynenckiego,	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty związane z współfinansowaniem profilaktycznych spotkań wyjazdowych (np. Ogólnopolski Złot Trzeźwościowy, Dzień Trzeźwości), zgodnie z zapotrzebowaniem.	Cały rok
7.	Wspieranie osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, a także pomoc osobom doznającym przemocy domowej i osobom stosującym przemoc domową poprzez działania podejmowane przez pracownika OPS, zajmującego się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Wynagrodzenie dla osób prowadzących zajęcia psychoedukacyjne dla osób stosujących przemoc.	Cały rok

	uzależnień w ramach zwiększania dostępności i podniesienia jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej o której mowa w NPZ. Organizowanie grupowych zajęć psychoedukacyjnych dla OSP.			
8.	Dofinansowanie placówki wsparcia dziennego funkcjonującej na terenie Gminy w ramach podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ.	Wykonawca wyłoniony w drodze konkursu, zadanie realizowane przy Urzędzie Miejskim w Żarowie	W przypadku uruchomienia placówki rekomendowane jest finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówce w placówce wsparcia dziennego, realizujących zadania określone w Programie.	Cały rok
9	Wspomaganie działalności podmiotów w wykonywaniu zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty według potrzeb np. zakup materiałów biurowych, ulotek i broszur tematycznych.	Cały rok
10.	Organizacja lub wspieranie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży, promujących zdrowy i aktywny styl życia, wzmacniających więzi rodzinne, np. spotkania integracyjne, turnieje sportowe, ferie zimowe itp. w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ .	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty zakupu materiałów, nagród, poczęstunku, transportu oraz innych usług, wynikających z realizacji zadania.	Zgodnie z potrzebami
11.	Dofinansowanie wypoczynku letniego/ zimowego dla dzieci i młodzieży, w którym realizowany będzie program profilaktyczny, w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego, promujących zdrowy i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień oraz w ramach poszerzania oferty pomocy psychologicznej i opiekuńczo – wychowawczej o której mowa w NPZ.	Urząd Miejski	Dotacja celowa/ konkurs ofert	Okres wakacyjny/ ferie zimowe

DIAGNOZA UZALEŻNIEŃ NA TERENIE MIASTA I GMINY ŻARÓW

Spis treści

WSTĘP	4
METRYKA GMINY	5
Położenie	5
Demografia.....	6
Ośrodek Pomocy Społecznej.....	7
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	9
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych	12
Zespół Interdyscyplinarny	13
Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne	16
Grupy samopomocowe.....	18
Punkt Konsultacyjny	19
Przestępczość	21
METODOLOGIA	23
Cele badań i obszary badawcze.....	23
Metoda i technika badawcza	24
Grupa badana.....	24
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	25
Dorośli mieszkańcy Gminy Żarów	25
Metryczka.....	25
Uzależnienia od substancji	28
Uzależnienia behawioralne.....	37
Przekonania i postawy mieszkańców wobec uzależnień	41
Przemoc domowa	44
System profilaktyki i pomocy w subiektywnej opinii mieszkańców	50

Sprzedawcy napojów alkoholowych	53
Metryczka.....	53
Przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.....	54
Doświadczenia sprzedawców związane z klientami nadużywającymi alkoholu.....	56
Udział sprzedawców w szkoleniach.....	58
Przedstawiciele lokalnego systemu wsparcia dziecka (kadra pedagogiczna, kadra służb pomocowych, członkowie GKRPA oraz rodzice)	59
Pracownicy instytucji zajmujących się problematyką uzależnień	60
Metryczka.....	60
Podstawowe problemy społeczne.....	61
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w opinii badanych	62
Potrzeby szkoleniowe badanych	67
Rodzice oraz nauczyciele	68
Metryczka.....	68
Podstawowe problemy w środowisku dzieci i młodzieży.....	69
Ocena działalności instytucji pomocowych	72
Ocena działalności profilaktycznej	74
Uczniowie szkół podstawowych klasy V-VIII	76
Metryczka.....	76
Doświadczenia uczniów związane z używaniem alkoholu i narkotyków.....	77
Uzależnienia behawioralne.....	86
Doświadczenie przemocy.....	89
Uczestnictwo w oddziaływaniach profilaktycznych	93
PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2025 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2020 ROKU.....	94
Dorośli mieszkańcy	94
Sprzedawcy napojów alkoholowych	95

Uczniowie szkół podstawowych	95
PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE	96
Dorośli mieszkańcy	96
Sprzedawcy napojów alkoholowych	100
Pracownicy instytucjonalni	101
Rodzice i nauczyciele	102
Dzieci i młodzież szkolna.....	103
Spis tabel i wykresów	110

WSTĘP

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym, lub też w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie, jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat.

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Diagnoza oznacza rozpoznanie. Stanowi ona złożoną czynność poznawczą, jest kluczowym obszarem oraz niezbędnym elementem procesu wprowadzania zmian społecznych. Diagnoza problemów społecznych wymaga specyficznego podejścia, ponieważ:

- ✓ jej adresatem jest zawsze ogół społeczności lokalnej,
- ✓ jej zakres jest wyznaczony poprzez poszczególne obszary zintegrowanej polityki społecznej,
- ✓ jej znaczenie jest praktyczne, co oznacza, że wyniki mają służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Niniejsza diagnoza ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na terenie miasta i gminy Żarów w pierwszej połowie 2025 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z używaniem alkoholu, narkotyków, niektórymi uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami mieszkańców wobec tychże zjawisk. W przedstawionych zestawieniach suma wartości procentowych w niektórych przypadkach nie wynosi dokładnie 100%. Wynika to z zaokrąglania wyników do pełnych jednostek procentowych, co jest zgodne z przyjętymi standardami prezentacji danych statystycznych (stosowanymi m.in. przez GUS, CBOS czy ESPAD). Różnice te są niewielkie (na poziomie 1–2 punktów procentowych) i nie mają wpływu na rzetelność analizy ani wnioski płynące z badania.

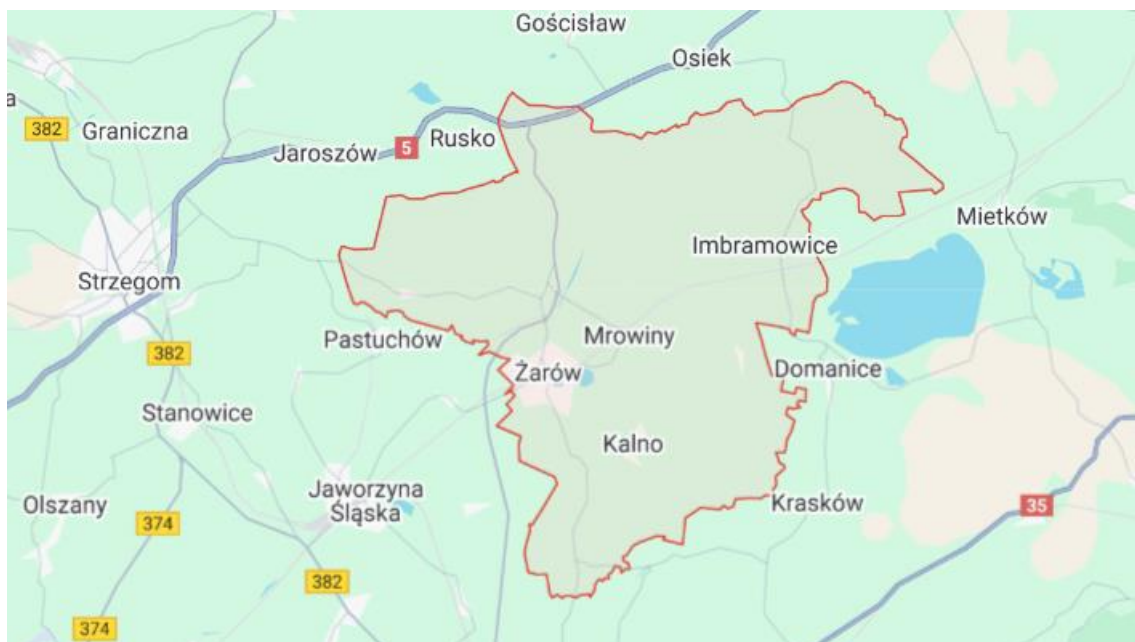
METRYKA GMINY

Położenie

Gmina Żarów położona jest na Przedgórzu Sudetów Środkowych, na pograniczu z Niziną Śląską, w środkowej części województwa dolnośląskiego i północno-wschodnim krańcu powiatu świdnickiego. Obszar Gminy obejmuje powierzchnię 87,98 km², w tym miasto Żarów zajmuje 6,15 km², ma charakter równinny z niewielkimi wzniesieniami. Gmina jest oddalona około 11 km od Świdnicy, 35 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia.

Żarów jest gminą miejsko-wiejską, w której skład wchodzi: miasto Żarów stanowiące centrum administracyjne i gospodarcze oraz 17 sołectw: Bożanów, Buków, Gołaszycze, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łażany, Marcinowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyń, Siedlimowice, Wierzbna, Zastruże.

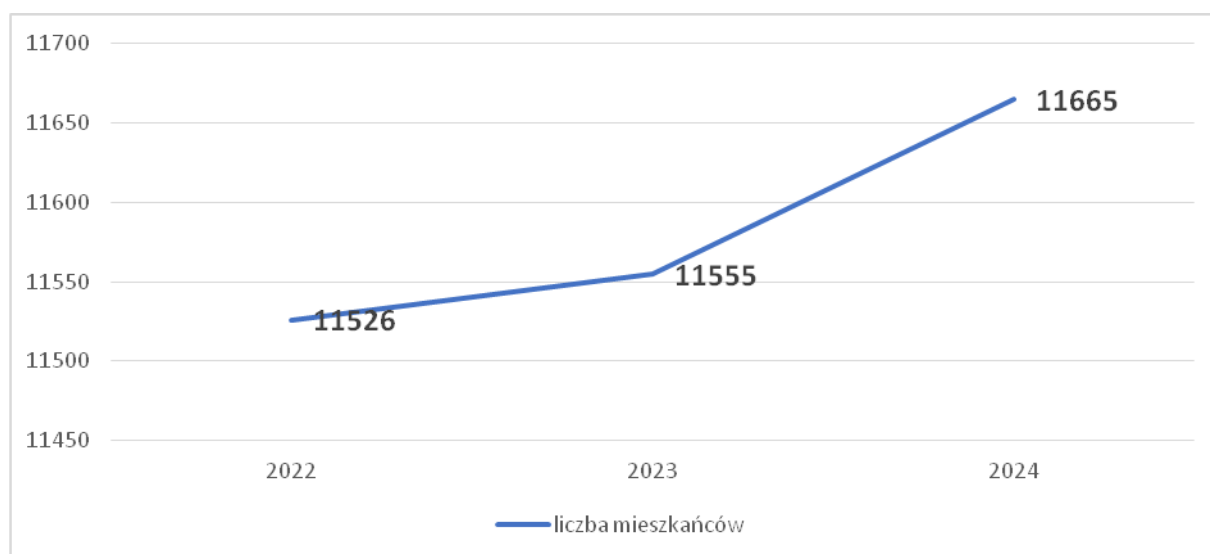
Rysunek 1. Mapa Gminy Żarów.

Demografia

Według danych z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Żarowie liczba mieszkańców Gminy Żarów na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 11 665 osób, w tym 6 013 kobiet i 5 652 mężczyzn. **Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat nieznacznie wzrosła.**

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.

Źródło: Urząd Miejski w Żarowie

Gmina Żarów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -23. W 2024 roku na terenie gminy **urodziło się 56 dzieci, a zmarło 79 osób.**

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Żarów w latach 2022-2024.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	96	129	-33
2023	80	102	-22
2024	56	79	-23

Źródło: Urząd Miejski w Żarowie

Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, podstawą jej udzielenia, jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie przyznał świadczenia decyzją administracyjną dla 213 osób. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób korzystających z pomocy społecznej wykazuje tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta nieznacznie zmalała, a w 2024 roku wzrosła.

Tabela 2. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	187	184	213

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie

Dane zawarte w tabeli 3 wskazują, że w 2024 roku wzrosła liczba rodzin, którym udzielono świadczeń niepieniężnych oraz świadczeń pieniężnych.

Tabela 3. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba osób.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenia rzeczowe	39	38	50
Świadczenia pieniężne	137	141	162

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie

Jak wynika z tabeli 4, **najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Żarów są niezmiennie od kilku lat niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.**

Tabela 4. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin¹.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	52	55	59
Bezrobocie	39	41	46
Ubóstwo	14	12	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	34	30	34
Długotrwała lub ciężka choroba	90	84	99
Alkoholizm	27	26	27
Inne	61	56	78

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie

¹ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W latach 2022- 2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów w Żarowie odbyła łącznie 35 posiedzeń, podczas których przeprowadziła w sumie 33 rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia. W analizowanym okresie do Komisji wpłynęło 55 wniosków o zobowiązanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia odwykowego. Poza tym, w latach 2022- 2024 członkowie GKRPA brali udział łącznie w 111 posiedzeniach grup diagnostyczno- pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 5. Działalność GKRPA.

GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	12	12	11
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do pojęcia leczenia	13	12	8
Liczba wniosków o zobowiązanie do pojęcia leczenia odwykowego	14	15	8
Liczb grup diagnostyczno- pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej, w skład których wchodził członkowie GKRPA	51	38	22
Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do GKRPA	21	19	15

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie

Członkowie GKRPA corocznie podnoszą swoje kompetencje uczestnicząc w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej:

- 2022 rok: udział w szkoleniach pn. „Dziecko z zespołem FAS/FASD”; „Uzależnienia behawioralne - nawyk, nałóg zaburzenie. Kompendium wiedzy dla przedstawicieli pomocy społecznej oraz innych służb pomocowych”; „Procedura Niebieskie Karty w praktyce - praca z osobą doświadczającą przemocy”.
- 2023 rok: udział w szkoleniach pn. „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”; „Dziecko z rodziny z problemem alkoholowym - kompendium wiedzy na temat wsparcia psychologicznego”; „Praca z osobą stosującą przemoc”; „Trening regulacji emocji”.
- 2024 rok: udział w szkoleniach pn. „Dziecko jako osoba doznająca i świadek przemocy domowej w procedurze Niebieskie Karty. Procedura udzielenia dziecku

ochrony w związku z przemocą domową na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”; „Zjawisko przemocy domowej i uzależnienia od alkoholu a transgeneracyjny przekaz schematów zachowań w rodzinie”; „Narkotyki- zapobieganie, rozpoznanie, interwencja, terapia”; „Rozpoznawanie symptomów dziecka krzywdzonego”; udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szkoleniu w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, realizacja specjalistycznego szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych

Sprzedaż alkoholu w Polsce regulowana jest przez przepisy dotyczące zezwoleń, czasu i miejsca sprzedaży, a także ograniczeń wiekowych i zakazów. Aby sprzedawać alkohol, należy uzyskać zezwolenie z trzech kategorii, a samo sprzedawanie jest zabronione w określonych miejscach, np. szkołach czy zakładach pracy.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę Rady Gminy Żarów:

- poza miejscem sprzedaży – 105;
do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - powyżej 18% - 22.
- w miejscu sprzedaży – 40;
do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - powyżej 18% - 5.

Zespół Interdyscyplinarny

W poszczególnych latach analizowanego okresu grupy diagnostyczno-pomocowe obejmowały wsparciem: 78 rodzin w 2022 r., 71 rodzin w 2023 r. oraz 64 rodziny w 2024 r. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek liczby rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego. Zmniejszająca się liczba przypadków może świadczyć o poprawie sytuacji rodzinnej w części środowisk, skuteczności wcześniejszych działań interwencyjnych lub większej gotowości rodzin do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Tabela 6. Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	5	8	12
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego/ grup diagnostyczno pomocowych z powodu przemocy domowej	78	71	64

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Żarowie

Dane zawarte w tabeli 7 wskazują, że w 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta- A utrzymuje się na stałym poziomie. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 7. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura Niebieska Karta			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart- A	52	44	44

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Żarowie

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy osobom doznającym przemocy domowej. W analizowanych latach wsparciem objęto odpowiednio: 107 osób w 2022 r., 110 osób w 2023 r. oraz 111 osób w 2024 r. Najliczniejszą grupę stanowiły kolejno kobiety oraz dzieci, natomiast mężczyźni byli w tej grupie reprezentowani najrzadziej. Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w 2024 roku:

- ✓ pomoc psychologiczna: 52 osoby;
- ✓ pomoc prawną: 6 osób;
- ✓ poradnictwo socjalne: 64 osoby;
- ✓ inne formy pomocy: zajęcia psychoedukacyjne dla osób stosujących przemoc w oparciu o metodę Duluth w ramach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych- 10 osób.

Tabela 8. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy-ogółem, w tym:	107	110	111
Kobiety	67	61	47
Mężczyźni	10	10	11
Dzieci	30	39	53

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Żarowie

W latach 2022–2024 Zespół Interdyscyplinarny podejmował działania wobec osób stosujących przemoc domową. W poszczególnych latach było to odpowiednio: 55 osób w 2022 r., 77 osób w 2023 r. oraz 71 osób w 2024 r. Zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, podczas gdy kobiety stanowiły mniejszy odsetek tej grupy.

W analizowanym okresie odnotowano również kierowania do programów korekcyjno-edukacyjnych: w 2023 r. programem objęto 5 osób, a w 2024 r. – 10 osób.

Dane te pokazują, że liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podejmowane są działania, utrzymuje się na stosunkowo zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami między latami. Widać jednocześnie wzrost liczby osób kierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych, co może świadczyć o coraz częstszym sięganiu po narzędzia ukierunkowane na zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc.

Tabela 9. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania- ogółem, w tym:			
Kobiety	11	16	18
Mężczyźni	44	53	53
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	5	10

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Żarowie

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne

Na terenie Gminy Żarów w latach 2022-2024 prowadzono działania profilaktyczne wśród których należy wymienić m.in.:

- ✓ konkursy profilaktyczne,
- ✓ lokalne i ogólnopolskie kampanie profilaktyczne: „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (kampania ogólnopolska); „Narkotyki - zareaguj zanim będzie za późno” (kampania lokalna); „Cięża bez alkoholu - profilaktyka FASD” (kampania ogólnopolska); „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży” (kampania ogólnopolska);
- ✓ programy oraz inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych: „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć” (warsztaty profilaktyczne dla uczniów); „Czarodziejskie okno” (warsztaty z zakresu uzależnień behawioralnych dla uczniów); „Trening pozytywnych emocji” (program profilaktyczny dla uczniów); „Loguj się z głową” (program profilaktyczny dla uczniów); „Debata” (rekomendowany program profilaktyczny dla uczniów); „Poruszające bajki o emocjach” (rekomendowany program profilaktyczny dla uczniów); „Cukierki” (rekomendowany program profilaktyczny dla uczniów); „Alkohol, dopalacze i narkotyki” (warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych dla uczniów); „Granice” (program profilaktyczny dla uczniów); „Stop substancjom psychoaktywnym” (program profilaktyczny dla uczniów); „Ochrona dzieci przed krzywdzeniem” (szkolenie dla rodziców); „Szkoła dla rodziców i wychowawców” (program rekomendowany); zajęcia psychoedukacyjne dla osób stosujących przemoc metodą Duluth;
- ✓ organizacja wakacyjnych półkolonii letnich promujących zdrowy i aktywny styl życia;
- ✓ na terenie Gminy Żarów w 2024 r. funkcjonowała grupa tematyczna z programem opiekuńczo - wychowawczym pn. „Dziupla Kanarka” w Mrowinach, finansowana ze środków budżetu Gminy Żarów, przeznaczonych na realizację profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień. Zajęcia obejmowały realizację następujących celów: opiekuńczego, poznawczego, kształcącego, wychowawczego oraz integracyjnego. Dni i godziny zajęć dostosowane były do potrzeb dzieci, korzystających z tej formy wsparcia. W ramach zajęć uczestnicy, oprócz aktywnego spędzania czasu wolnego, mogli rozwijać swoje zainteresowania i zdolności, a także

poznać sposoby zdrowego i aktywnego stylu życia. Opiekun zajęć proponował dzieciom szereg atrakcyjnych działań (w tym m.in. zajęcia plastyczne, kreatywne, sensoryczne, ruchowe oraz gry i zabawy integracyjne), wzbogaconych o treści profilaktyczne.

Grupy samopomocowe

Grupy samopomocowe to dobrowolne zgromadzenia ludzi, którzy wspólnie rozwiązują problemy życiowe i zdrowotne, takie jak uzależnienia, poprzez dzielenie się doświadczeniami, siłą i nadzieją. Kluczowe cechy tych grup to wzajemne wsparcie, poczucie wspólnoty, brak profesjonalnych terapeutów, utrzymanie się z dobrowolnych datków oraz koncentracja na zmianie życia członków i ich problemów.

Ilość grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy:

- a) AA (dla uzależnionych): 1;
- b) AN: 1;

Punkt Konsultacyjny

W strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny. Do zadań Punktu, udzielającego pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocą domową, należy:

- a) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu, jak i osób współuzależnionych, do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego,
- b) motywowanie osób pijących ryzykownie do zmiany szkodliwego stylu picia,
- c) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- d) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy,
- e) inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania przemocy domowej,
- f) współpraca z instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym, osobom dotkniętym przemocą oraz stosującym przemoc domową,
- g) wspieranie działalności grup samopomocowych,
- h) psychoedukacja oraz udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej poprzez dyżury specjalistów.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie prowadzone jest bezpłatne poradnictwo specjalistyczne, skierowanie do dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy Żarów, a w szczególności do osób dotkniętych przemocą domową, uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, członków ich rodzin oraz osób współuzależnionych. W 2024 roku konsultacje pełnili: psycholog, specjalista przeciwdziałania przemocy w rodzinie, specjalista pracy socjalnej, radca prawny, terapeuta uzależnień.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu- ogółem, w tym:	270	307	269
Rodziny z problemem alkoholowym	63	64	72
Rodziny z problemem narkotykowym	10	14	13
Liczba osób doznających przemocy domowej	59	40	52
Liczba osób stosujących przemoc domową	17	27	41

Źródło: GKRPA w Żarowie

Przestępczość

Na terenie Gminy Żarów za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy oraz podległy jej Komisariat Policji w Żarowie.

Poniższe tabele przedstawiają dane uzyskane od Policji.

Tabela 11. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Kradzież	35	12	18
Pobicie	2	2	2
Uszkodzenie mienia	6	5	6

Źródło: KPP w Świdnicy

Tabela 12 przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

Tabela 12. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.

	2022	2023	2024
Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	16	17	12
Zakłócanie porządku publicznego	47	24	20
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	1	1	3
Liczba interwencji Policji związanych z alkoholem i narkotykami	295	211	138
Liczba nałożonych mandatów związanych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	259	192	114

Źródło: KPP w Świdnicy

Z poniższych tabeli wynika, że w ostatnim roku zmalała liczba interwencji Policji dotyczących przemocy domowej. Uzyskane dane wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety, zaś osobami stosującymi przemoc domową zazwyczaj są mężczyźni.

Tabela 13. Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	215	235	178
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	Brak danych	8	25

Źródło: KPP w Świdnicy

Tabela 14. Przemoc domowa lata 2023-2024.

Lata 2023-2024	
Liczba osób doznających przemocy domowej	
Kobiety	43
Mężczyźni	4
Dzieci (do 13 roku życia)	19
Młodzież (13- 17 lat)	14
Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy domowej	
Kobiety	10
Mężczyźni	47

Źródło: KPP w Świdnicy

METODOLOGIA

Cele badań i obszary badawcze

Przeprowadzenie niniejszych badań miało na celu:

- ✓ Zidentyfikowanie skali i charakteru problemów uzależnień wśród mieszkańców Gminy Żarów.
- ✓ Analizę dostępności i skuteczności działań profilaktycznych oraz pomocowych.
- ✓ Porównanie aktualnych wyników z wcześniejszymi badaniami.
- ✓ Dostarczenie rekomendacji do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

W niniejszych badaniach wyróżniono 5 obszarów badawczych:

- I. Skala i rodzaje uzależnień w Gminie Żarów
 - Alkohol, narkotyki, dopalacze, leki, inne substancje psychoaktywne.
 - Uzależnienia behawioralne (hazard, gry komputerowe, social media, zakupy).
 - Dostępność substancji uzależniających na terenie gminy.
- II. Opinie mieszkańców na temat uzależnień
 - Przekonania dotyczące alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.
 - Postawy wobec osób uzależnionych.
 - Gotowość do podjęcia leczenia i korzystania z pomocy specjalistycznej.
- III. Uzależnienia wśród młodzieży
 - Wiedza na temat substancji psychoaktywnych i uzależnień.
 - Doświadczenia związane z używaniem alkoholu i narkotyków.
 - Przemoc rówieśnicza w kontekście uzależnień.
- IV. Ocena systemu profilaktyki i pomocy
 - Skuteczność działań instytucji pomocowych i edukacyjnych.
 - Ocena działalności GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego.
 - Potrzeby szkoleniowe służb zajmujących się profilaktyką.
- V. Rola sprzedawców napojów alkoholowych
 - Przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

- Doświadczenia sprzedawców w zakresie interwencji wobec klientów nadużywających alkoholu.

Metoda i technika badawcza

Niniejsze badanie miało charakter mieszany (jakościowo- ilościowy).

Badanie ilościowe zostało przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety (CAWI, PAPI):

- Anonimowe ankiety internetowe (CAWI) –skierowane do pracowników instytucji zaangażowanych w profilaktykę, kadry pedagogicznej, rodziców uczniów szkół podstawowych.
- Anonimowe ankiety internetowe (CAWI) – przeprowadzone wśród uczniów szkół podstawowych.
- Anonimowe ankiety papierowe (PAPI) – przeprowadzone wśród sprzedawców.
- Anonimowe ankiety papierowe (PAPI) – przeprowadzone podczas sądy ulicznej z przypadkowymi mieszkańcami.

Dodatkowo, przeprowadzono badanie jakościowe- analizę dokumentów (dane statystyczne z lat 2022-2024).

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem liczb (maksymalnie +/- 1%).

Grupa badana

Dane dotyczące uzależnień uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Mieście i Gminie Żarów wśród pięciu grup reprezentujących lokalne środowiska:

- ✓ dorośli mieszkańcy gminy- 133 osoby;
- ✓ sprzedawcy napojów alkoholowych- 17 osób;
- ✓ przedstawiciele instytucji zaangażowanych w profilaktykę, kadra pedagogiczna, rodzice uczniów szkół podstawowych- 161 osób;
- ✓ uczniowie szkół podstawowych klasy V- VIII- 432 osoby.

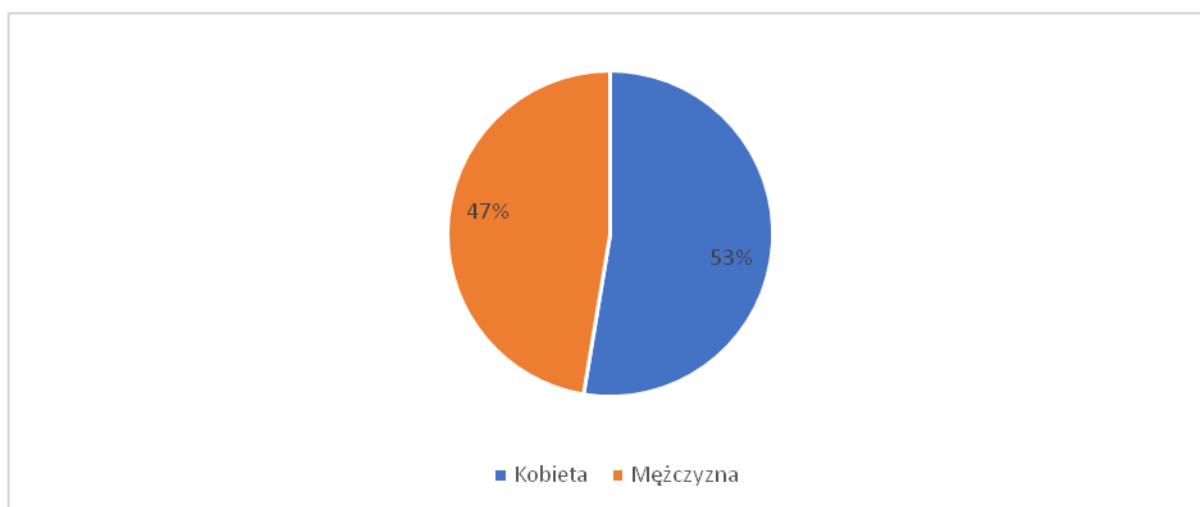
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Dorośli mieszkańcy Gminy Żarów

Metryczka

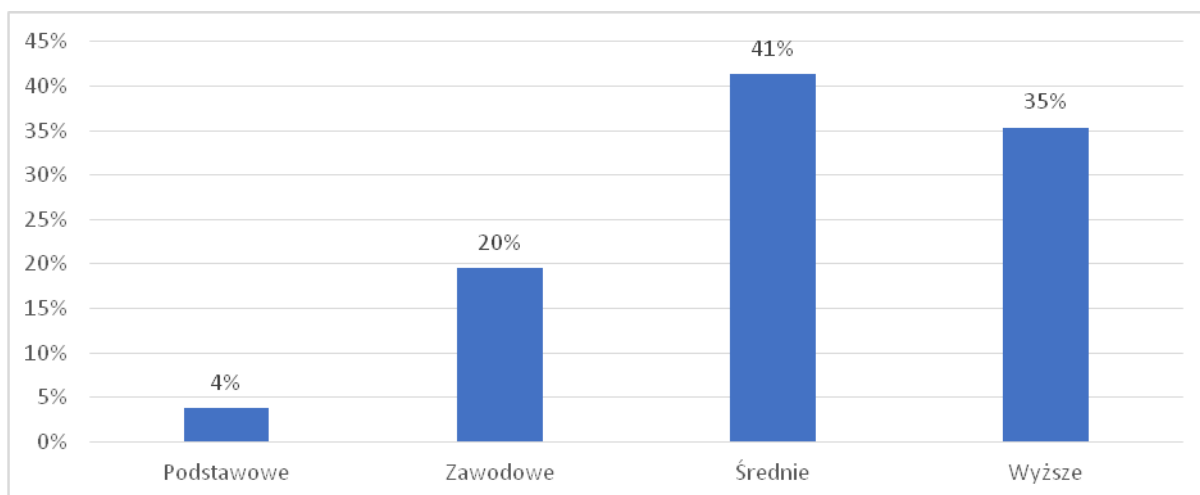
W badaniu wzięło udział 133 pełnoletnich mieszkańców Gminy Żarów, z czego 53% stanowiły kobiety, a 47% stanowili mężczyźni.

Wykres 2. Płeć badanych.

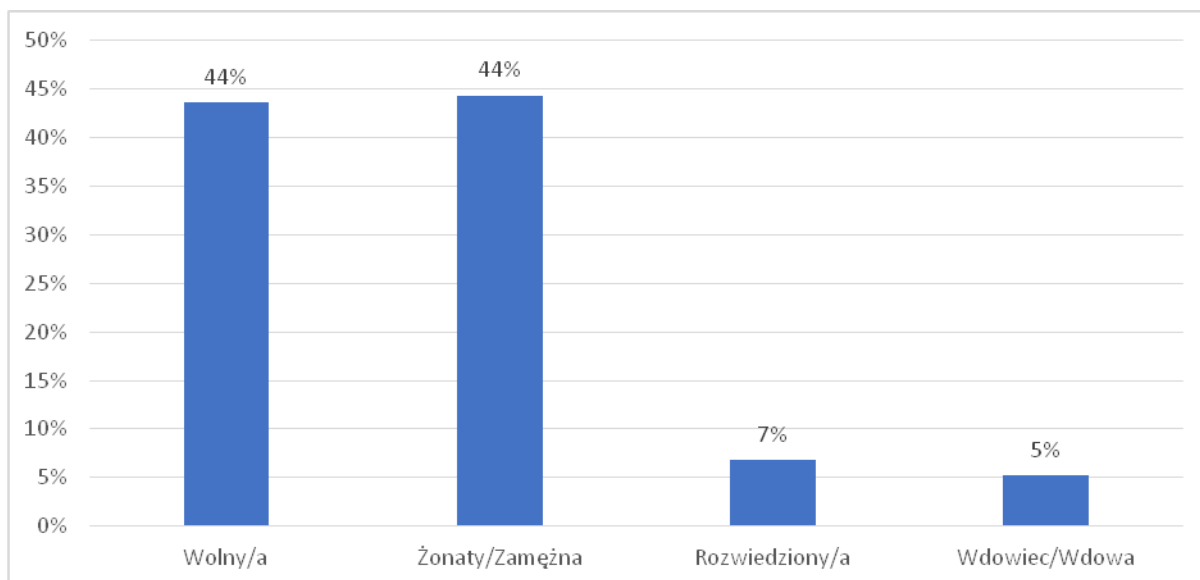
41% ankietowanych legitymuje się wykształceniem średnim, 35% posiada wykształcenie wyższe, 20% posiada wykształcenie zawodowe, a 4% ma wykształcenie podstawowe.

Wykres 3. Wykształcenie badanych.

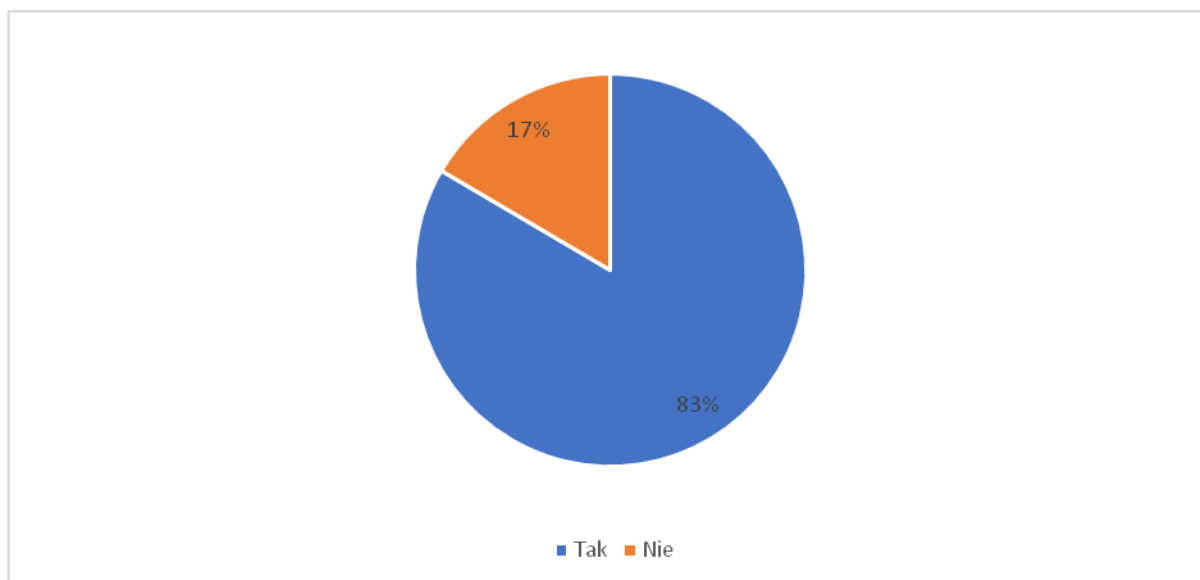
Ankietowani są również dość mocno zróżnicowani pod względem stanu cywilnego. 44% badanych to osoby zamężne, kolejne 44% jest stanu wolnego, 7% to osoby rozwiedzione, a 5% to wdowy/ wdowcy.

Wykres 4. Stan cywilny badanych.

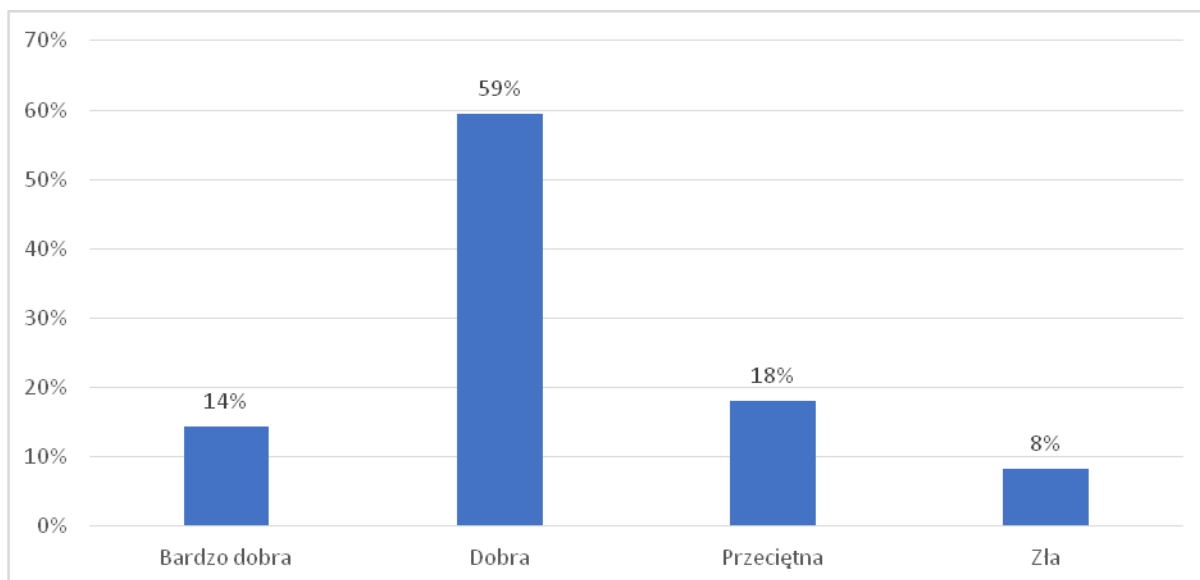
Zdecydowana większość respondentów- 83% posiada zatrudnienie.

Wykres 5. Czy posiada Pan/Pani zatrudnienie?

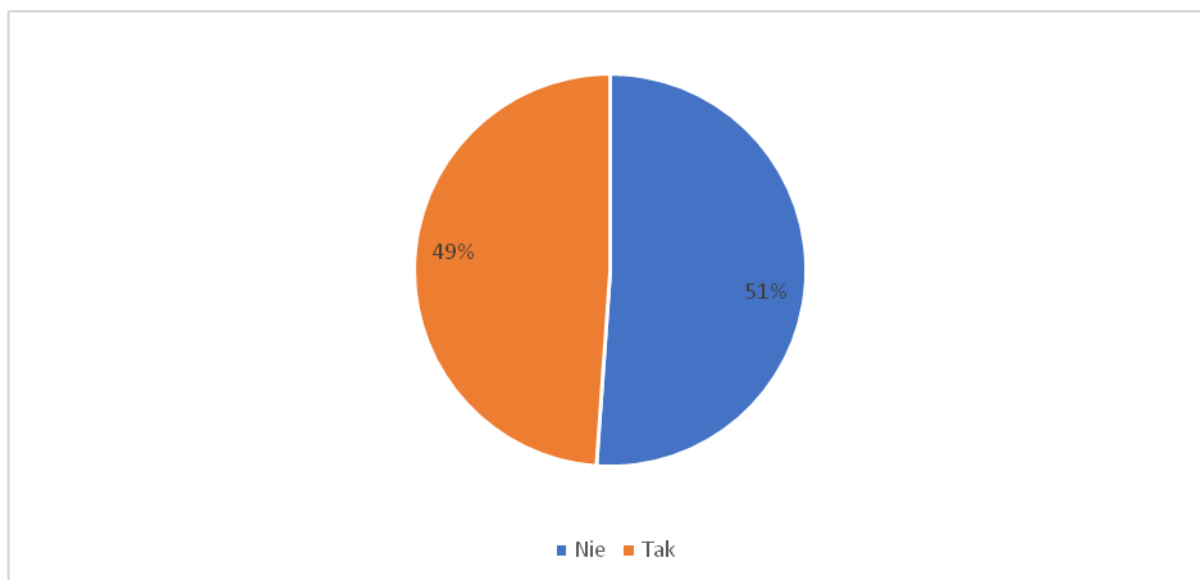
Ponad połowa ankietowanych- 59% oceniło swoją sytuację materialną jako dobrą, 18% wskazało, że jest ona przeciętna, 14%, że jest bardzo dobra. Pozostałe 8% wskazało, że ich sytuacja materialna jest zła.

Wykres 6. Ocena sytuacji materialnej.

Prawie połowa badanych- 49% posiada dzieci.

Wykres 7. Czy posiada Pan/ Pani dzieci?

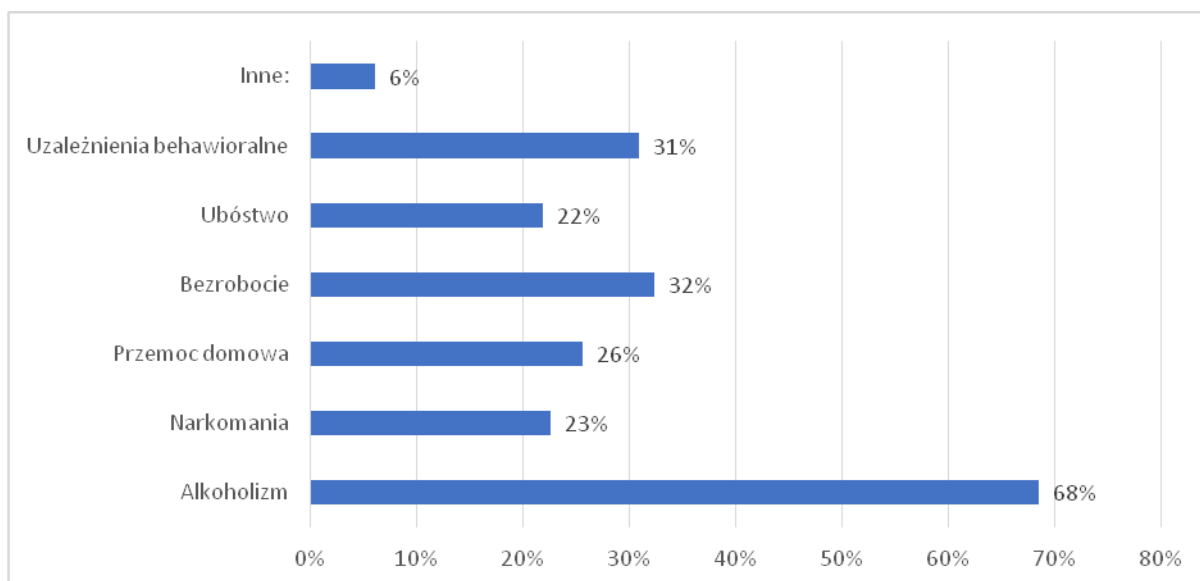

Uzależnienia od substancji

W Polsce skala uzależnień jest znaczącym problemem społecznym, obejmującym zarówno uzależnienia od alkoholu, narkotyków, jak i innych substancji psychoaktywnych. Liczba osób uzależnionych od alkoholu szacowana jest na kilka milionów, a znacząca część z nich nie korzysta z profesjonalnej pomocy. Zjawisko uzależnienia od narkotyków, choć dotyczy mniejszej liczby osób niż alkoholizm, również stanowi poważne wyzwanie.

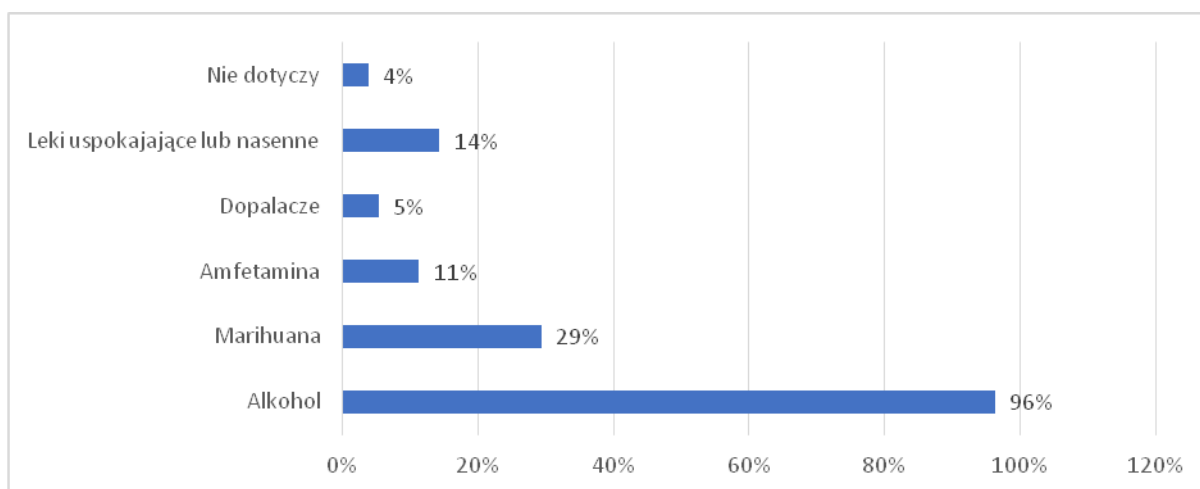
W pierwszej części badania poproszono respondentów o wskazanie najbardziej dolegliwych ich zdaniem problemów społecznych w środowisku lokalnym. **Za najbardziej dolegliwy problem najwyższe odsetki ankietowanych uznały alkoholizm (68%).** Mniej badanych wskazało na bezrobocie (32%), uzależnienia behawioralne (31%), przemoc domową (26%), narkomanię (23%), ubóstwo (22%) oraz inne.

Wykres 8. Które z poniższych problemów uważa Pan/Pani za najbardziej dotkliwe w swoim otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?

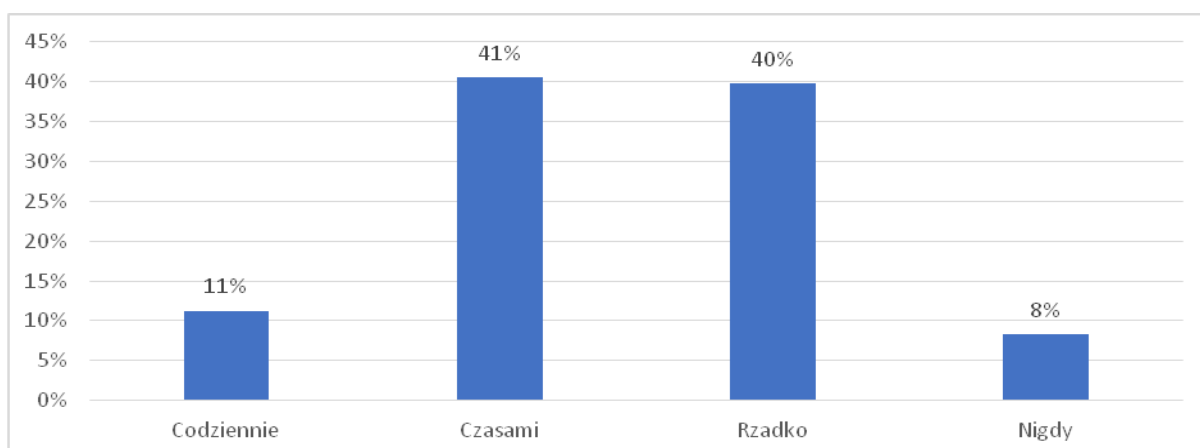
Jedną z najczęściej spożywanych na świecie substancji uzależniających jest alkohol. **Największa liczba ankietowanych w swoim otoczeniu spotkała się właśnie z alkoholem (96%).** Zdecydowanie mniej badanych miało styczność z marihuaną (29%) czy też lekami uspokajającymi lub nasennymi (14%). Natomiast najmniej respondentów spotkało się w swoim otoczeniu z takimi środkami uzależniającymi jak amfetamina (11%), czy też dopalacze (5%).

Wykres 9. Z jakimi substancjami uzależniającymi spotkał/a się Pan/Pani w swoim otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?

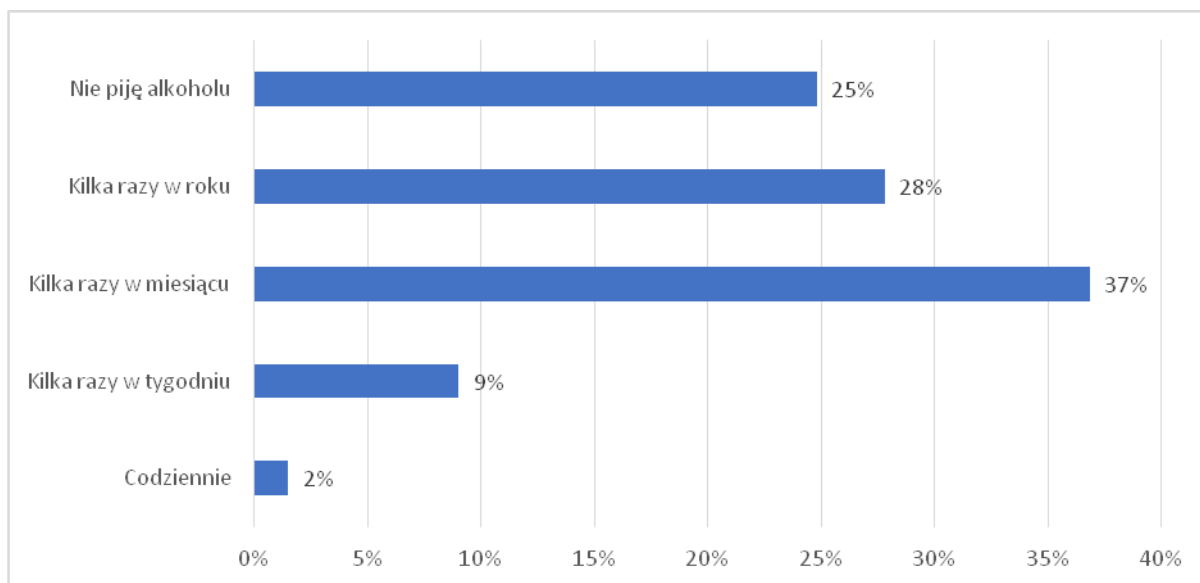
41% respondentów przyznało, że czasami słyszy o osobach pijących lub zażywających środki psychoaktywne w swoim otoczeniu, a 40% słyszy o takich przypadkach rzadko. Niepokój budzi jednak, że 11% ankietowanych odpowiedziało, że słyszy o nich codziennie. Pozostałe 8% nigdy nie słyszało o osobach pijących lub zażywających środki psychoaktywne w swoim środowisku.

Wykres 10. Jak często słyszy Pan/Pani o osobach pijących lub zażywających środki psychoaktywne w Pana/Pani środowisku?

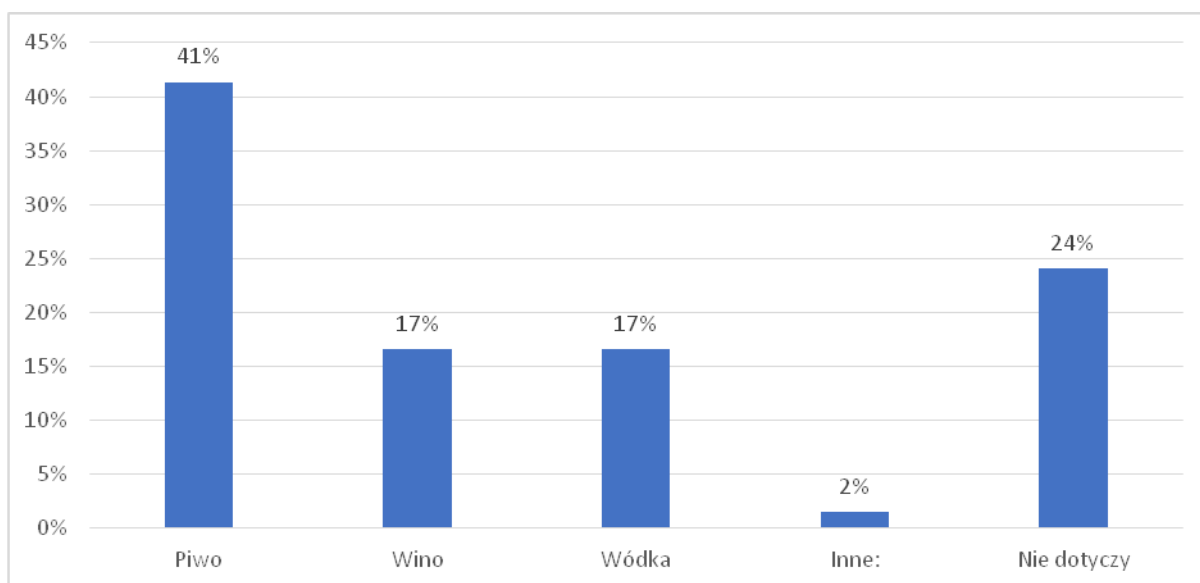
Następnym badanym obszarem była **częstotliwość spożywania alkoholu przez ankietowanych**. Do picia alkoholu **kilka razy w roku** przyznało się **28% badanych**, **kilka razy w miesiącu- 37%**, **kilka razy w tygodniu- 9%**, **codziennie- 2%**. Pozostałe **25% zadeklarowało abstynencję**. Na podstawie tych danych należy uznać, że około połowa badanych pije alkohol dość często- 48% sięga po niego kilka razy w miesiącu lub częściej.

Wykres 11. Jak często spożywa Pan/Pani alkohol?

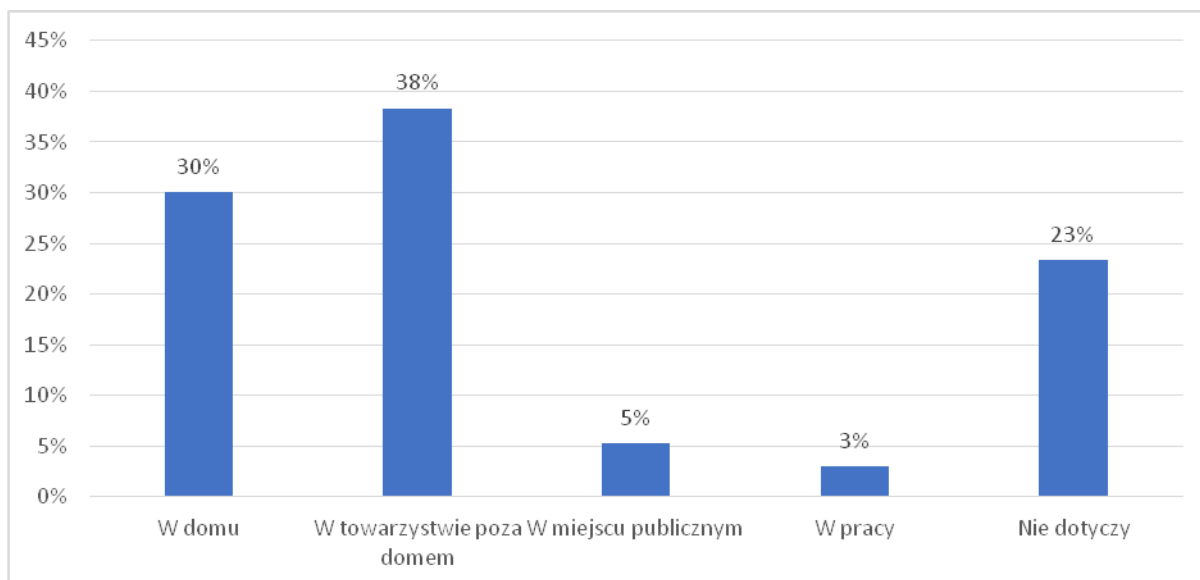
Największą popularność wśród badanych ma piwo (41%). W dalszej kolejności mieszkańcy wskazywali na wino (17%) oraz wódkę (17%).

Wykres 12. Jakie alkohole spożywa Pan/Pani najczęściej?

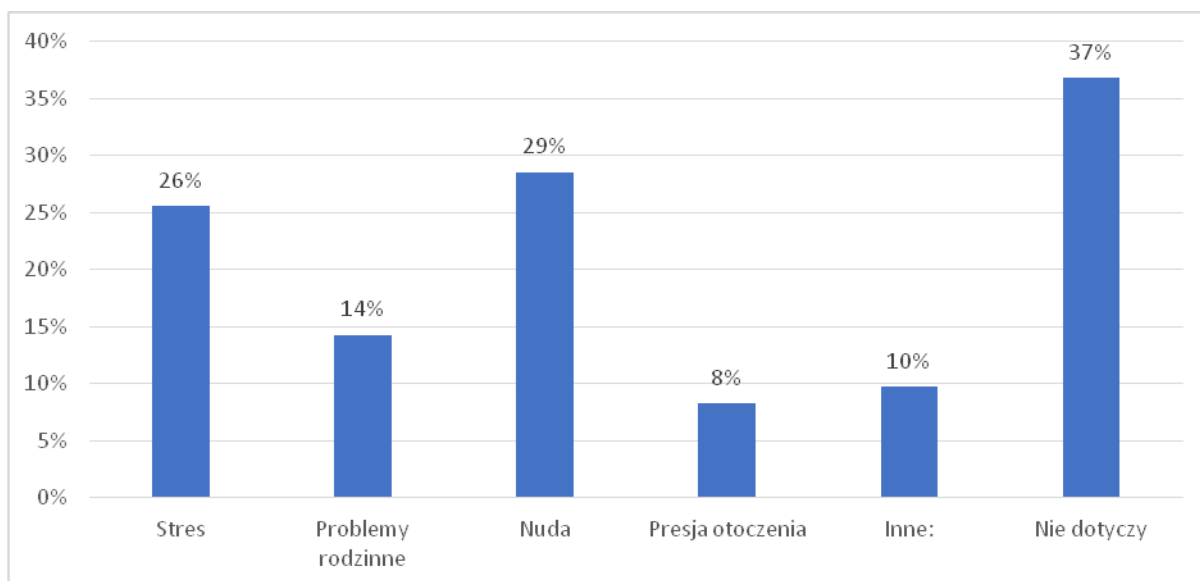
Największe odsetki respondentów wskazały, że po alkohol sięgają najczęściej w towarzystwie, poza domem (38%). Mniej osób odpowiedziało, że pije go w domu (30%), zaś najmniejsze grupy badanych zaznaczyły miejsca publiczne (5%) oraz pracę (3%).

Wykres 13. Gdzie najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?

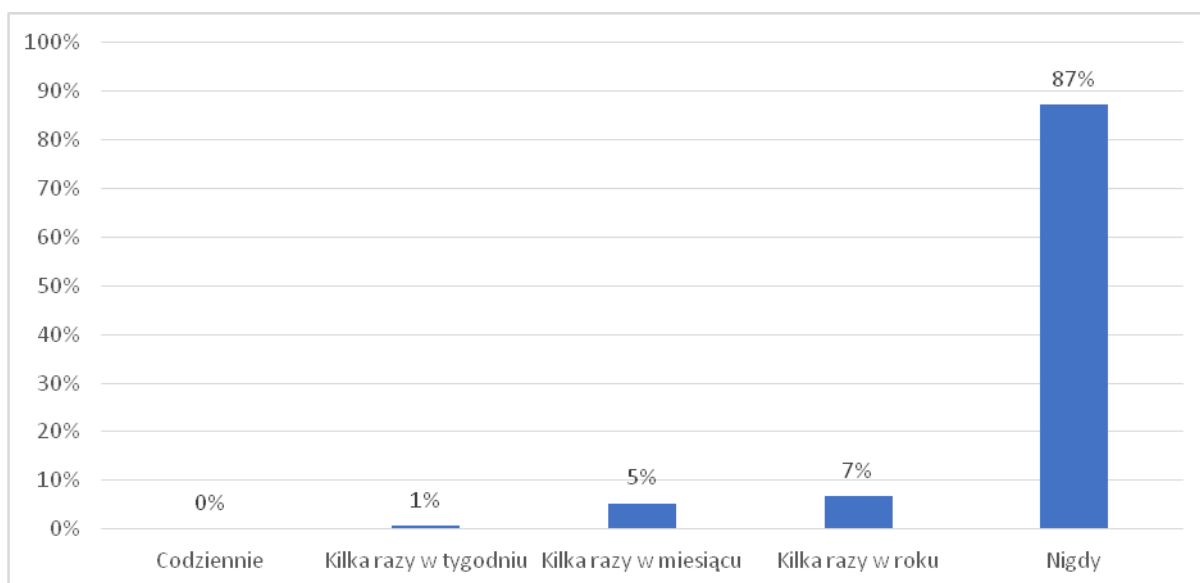
W opinii 29% główną przyczyną sięgania po alkohol lub inne substancje jest nuda. Poza tym 26% ankietowanych wskazało, że powodem jest stres, 14%, że problemy rodzinne, 10% badanych wybrało odpowiedź „inne”, a 8% uważa, że główną przyczyną sięgania po alkohol jest presja otoczenia.

Wykres 14. Co jest główną przyczyną sięgania po alkohol lub inne substancje (pytanie wielokrotnego wyboru)?

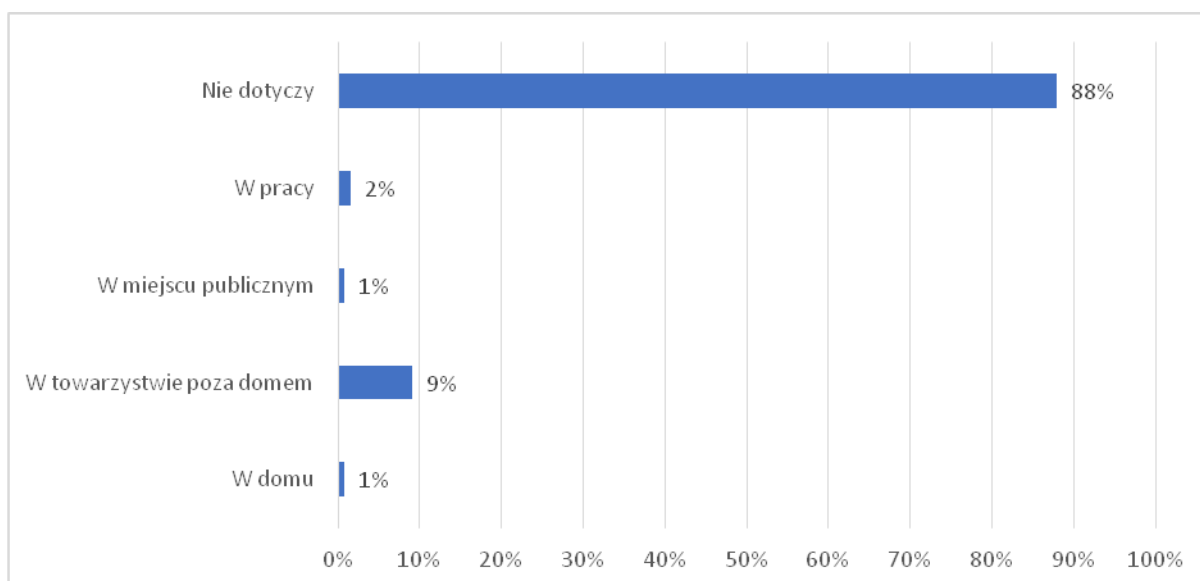
Kolejno zapytano badanych o ich doświadczenia związane z zażywaniem narkotyków. Zdecydowana większość ankietowanych- **83% odpowiedziało, że nigdy nie zażywało narkotyków**. Jednakże, 7% sięga po nie kilka razy w roku, 5%- kilka razy w miesiącu, a 1%- kilka razy w tygodniu.

Wykres 15. Jak często zażywa Pan/Pani narkotyki lub inne substancje psychoaktywne?

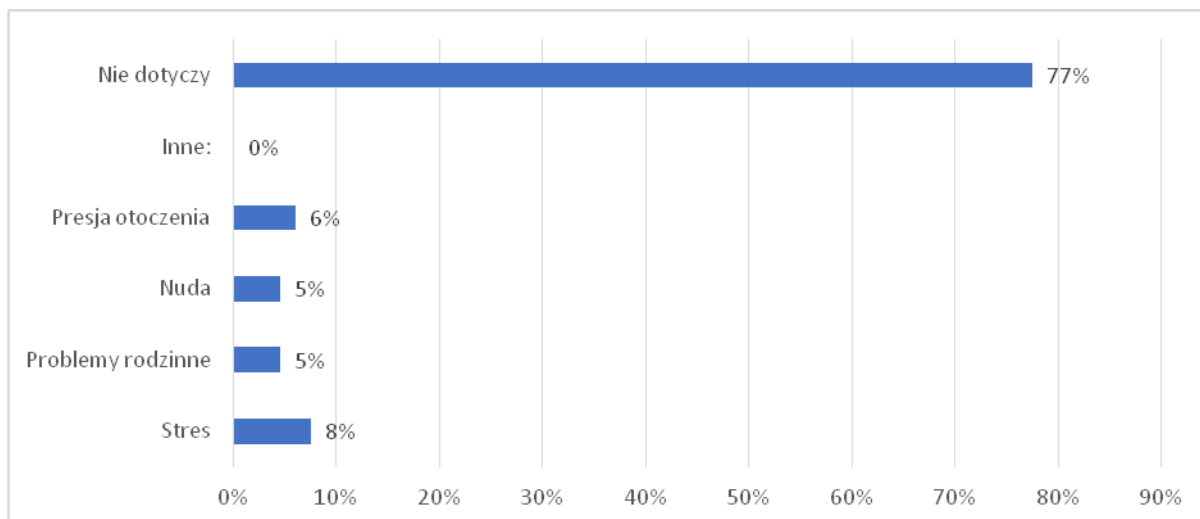
Badani, którzy zażywają narkotyki, odpowiadali najczęściej, że robią to w towarzystwie, poza domem (9%). Poza tym, 2% sięga po nie w pracy, 1% w domu i tyle samo- 1% w miejscu publicznym.

Wykres 16. Gdzie najczęściej sięga Pan/Pani po narkotyki?

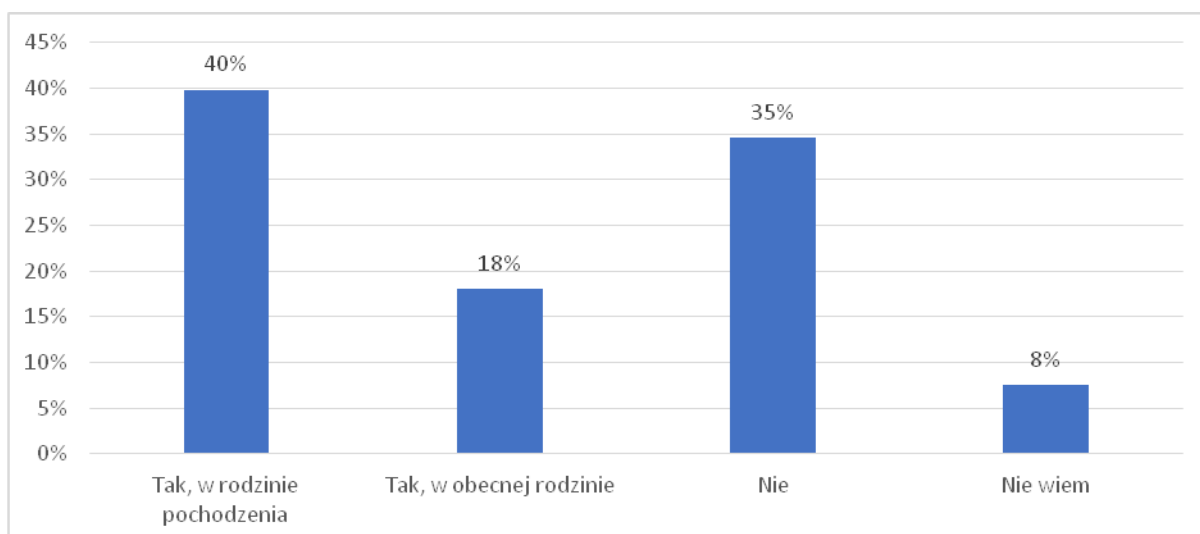
Wśród powodów sięgania po narkotyki lub inne substancje psychoaktywne zbliżone odsetki respondentów wskazywały na stres (8%), presję otoczenia (6%), nudę (5%) oraz problemy rodzinne (5%).

Wykres 17. Co jest główną przyczyną sięgania po narkotyki lub inne substancje psychoaktywne?

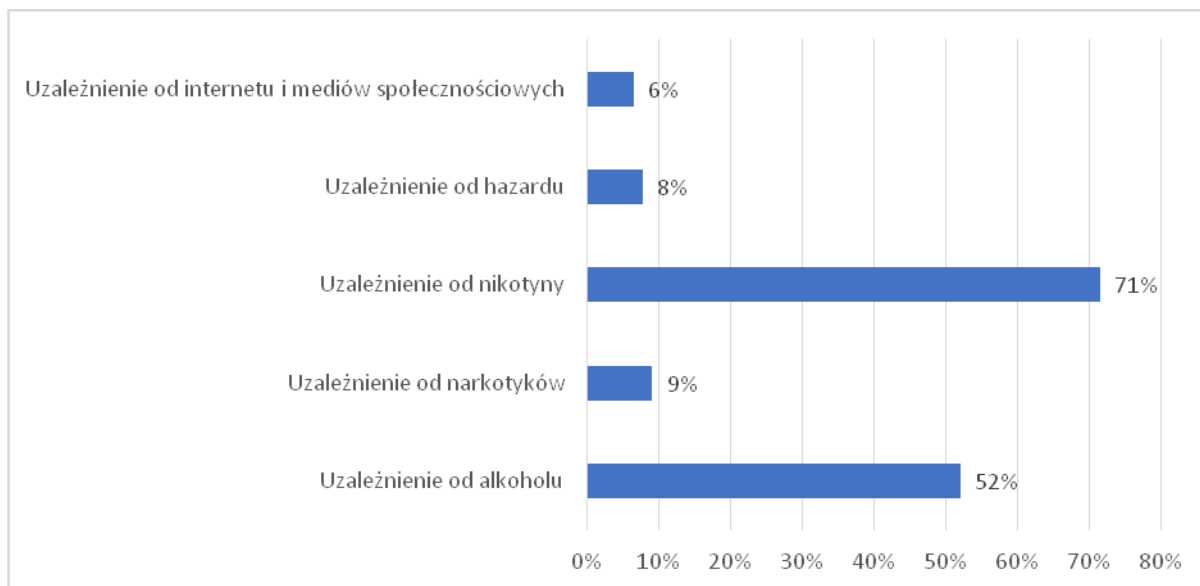

Następnie zapytano badanych o występowanie uzależnień w ich rodzinach. **40% ankietowanych odpowiedziało, że uzależnienia występowały w rodzinach ich pochodzenia, a 18% przyznało, że występują one w ich obecnych rodzinach.** Zapytani o rodzaj występujących uzależnień, respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie od nikotyny (71%), zaś nieco rzadziej na alkoholizm (52%). Najmniejsza liczba badanych zaznaczyła uzależnienie od narkotyków (9%), uzależnienie od hazardu (8%) oraz uzależnienie od Internetu i mediów społecznościowych (6%).

Wykres 18. Czy w Pana/Pani rodzinie (pochodzenia lub obecnej) występowały uzależnienia?

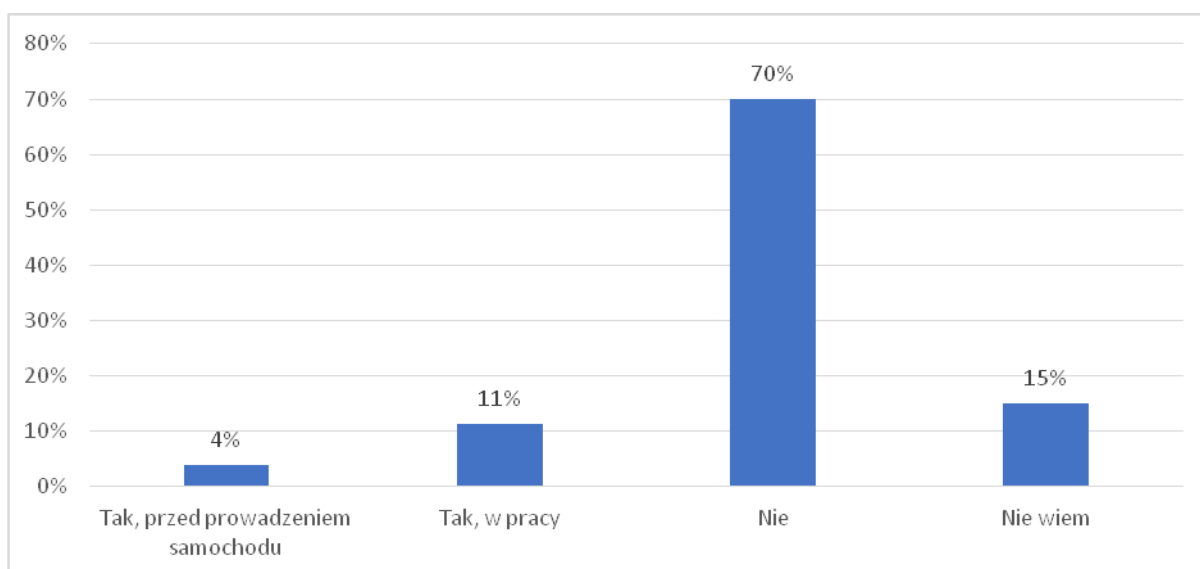

Wykres 19. Jeśli tak, to jakie (pytanie wielokrotnego wyboru)?

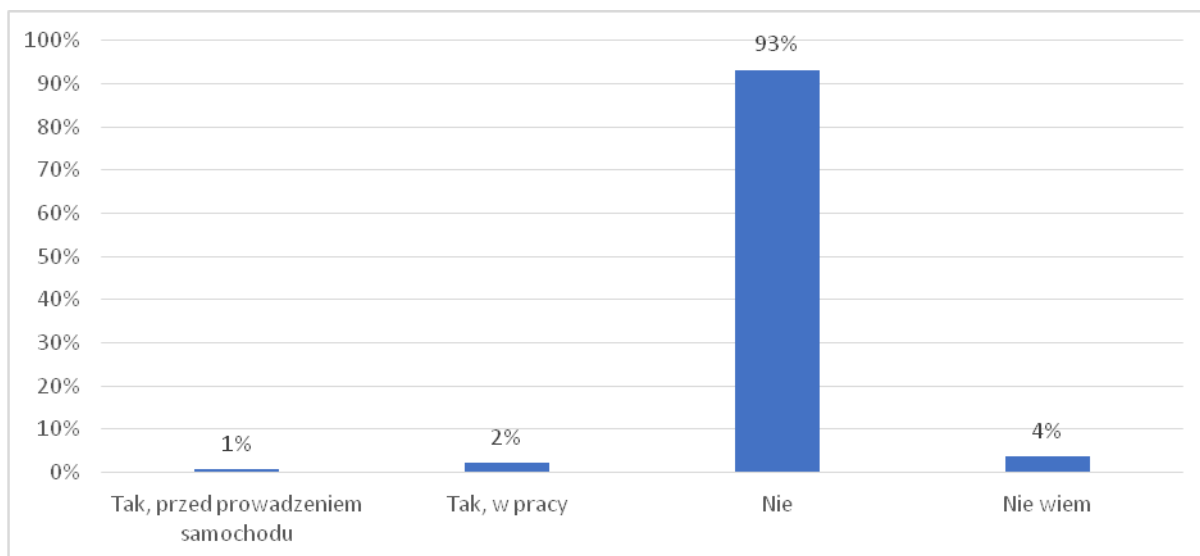
Świadczenie pracy lub prowadzenie pojazdu pod wpływem substancji psychoaktywnych jest surowo zakazane przez prawo. Zdecydowana większość- **70% mieszkańców Gminy Żarów nie zna osób, które zażywają substancje psychoaktywne w pracy lub przed prowadzeniem pojazdu**, a 15% przyznało, że tego nie wie. Jednakże, 15% ankietowanych zna takie osoby, przy czym 11% odpowiedziało, że zna osoby zażywające substancje psychoaktywne w pracy, a 4%, że zna osoby, które robią to przed prowadzeniem pojazdu.

Wykres 20. Czy zna Pan/Pani osoby, które zażywają substancje psychoaktywne w pracy lub przed prowadzeniem pojazdu?

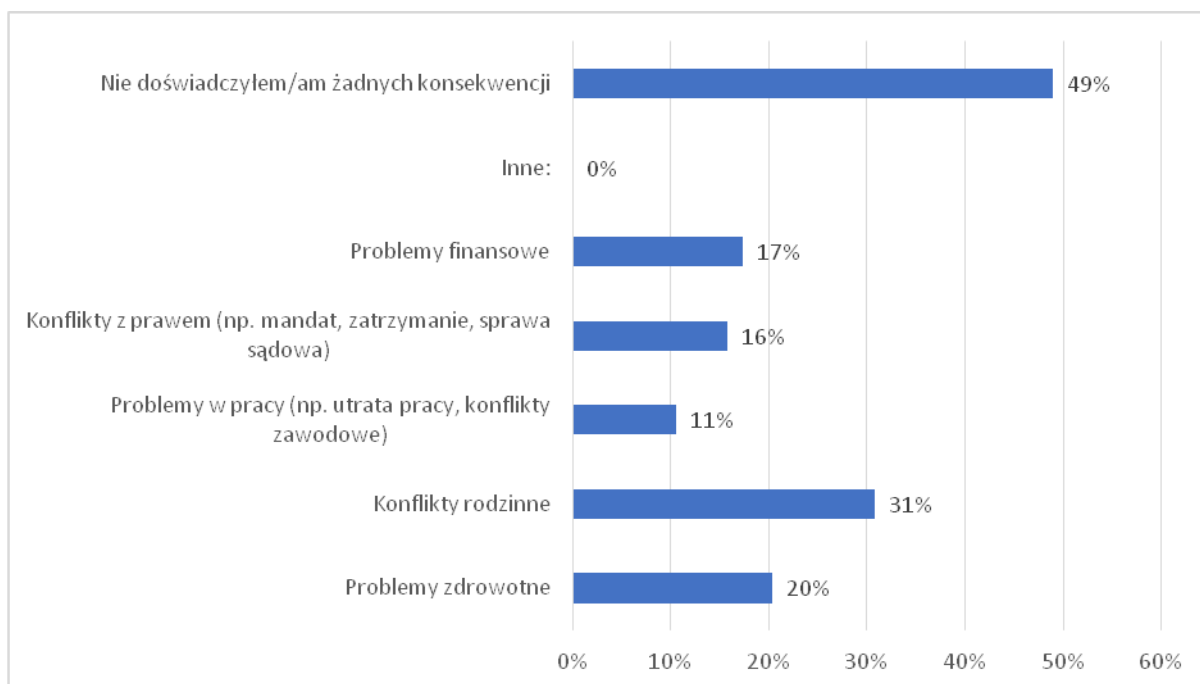
Prawie wszyscy ankietowani (93%) odpowiedzieli, że nie zażywają substancji psychoaktywnych ani w pracy, ani przed prowadzeniem samochodu. Aczkolwiek, **2% przyznało, że sięga po substancje psychoaktywne w pracy, a 2%, że przed prowadzeniem pojazdu.** Pozostałe 4% wskazało, że nie wie czy to robi.

Wykres 21. Czy zażywa Pan/Pani substancje psychoaktywne w pracy lub przed prowadzeniem pojazdu?

Uzależnienia niosą za sobą szereg poważnych konsekwencji, obejmujących zdrowie psychiczne i fizyczne, relacje społeczne, finanse, a także funkcjonowanie zawodowe. **51% ankietowanych doświadczyło negatywnych konsekwencji spowodowanych uzależnieniami.** Badani wskazywali na takie problemy jak konflikty rodzinne (31%), problemy zdrowotne (20%), problemy finansowe (17%), konflikty z prawem (16%) oraz problemy w pracy (11%).

Wykres 22. Czy w związku z uzależnieniem (własnym lub bliskiej osoby) doświadczył/a Pan/Pani negatywnych konsekwencji w którejś z poniższych sfer (pytanie wielokrotnego wyboru)?

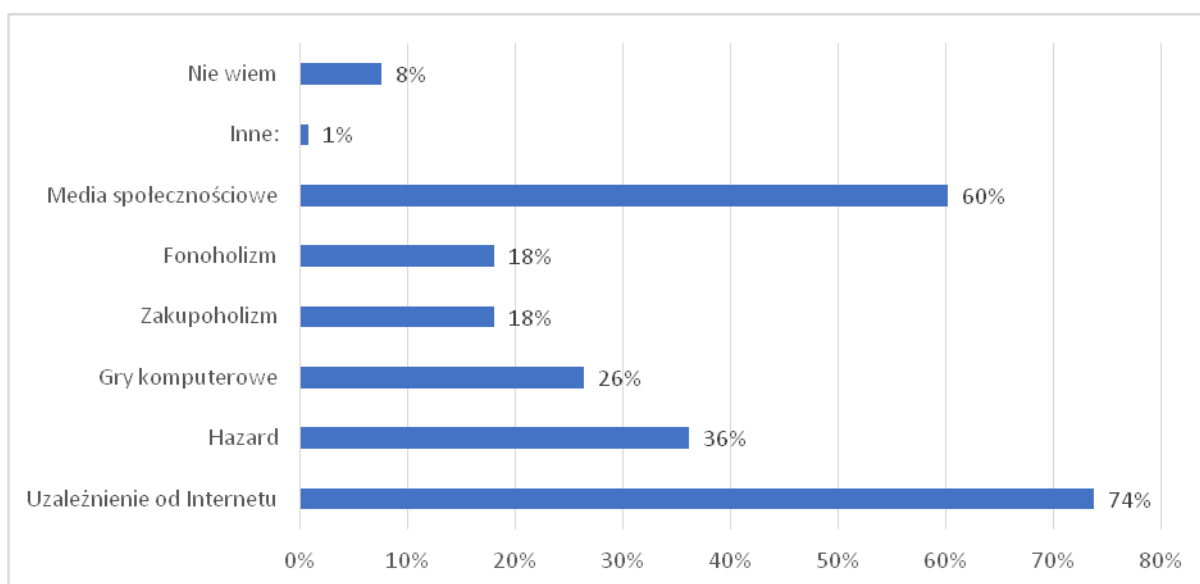

Uzależnienia behawioralne

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Poproszono więc badanych o wskazanie, które z **uzależnień behawioralnych uważają za najbardziej powszechne**. Anketowani najczęściej wskazywali na **uzależnienie od Internetu (74%) oraz uzależnienie od mediów społecznościowych (60%)**. Rzadziej respondenci zaznaczali hazard (36%), uzależnienie od gier komputerowych (26%), zakupoholizm (18%), fonoholizm (18%) oraz inne (1%).

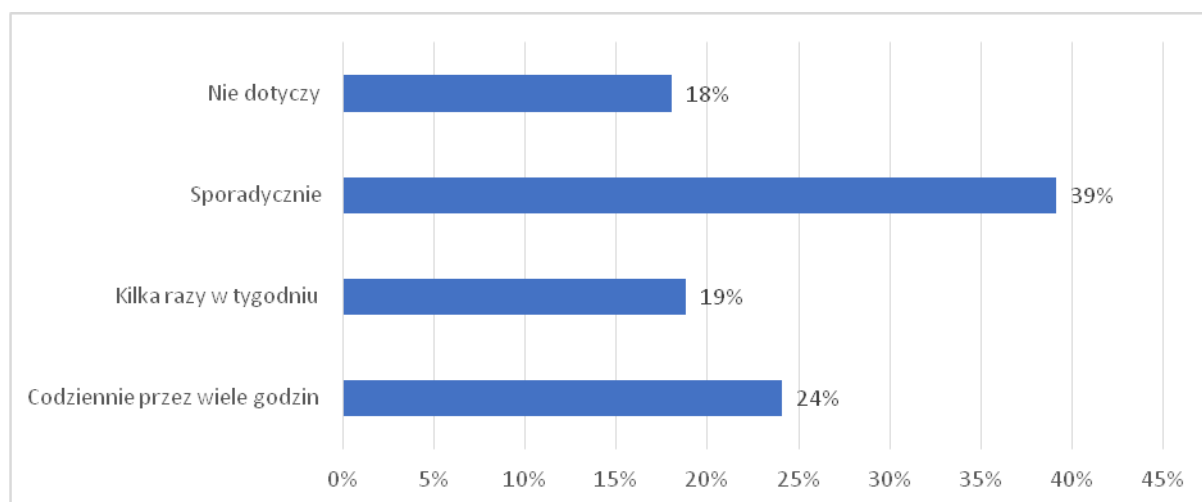
Wykres 23. Jakie formy uzależnień behawioralnych uważa Pan/Pani za najbardziej powszechne (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Uzależnienie od urządzeń elektronicznych, znane również jako uzależnienie od ekranu lub siecioholizm, to kompulsywne i obsesyjne korzystanie z urządzeń elektronicznych, takich jak komputery, smartfony i konsole do gier, pomimo negatywnych konsekwencji dla zdrowia psychicznego i fizycznego oraz życia społecznego.

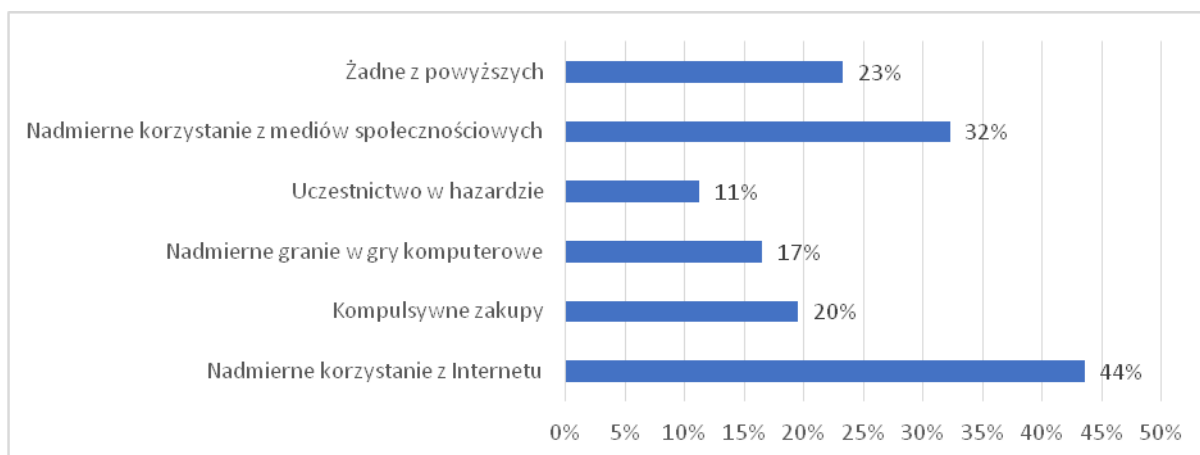
Jeżeli chodzi o korzystanie z urządzeń elektronicznych w sposób, który może świadczyć o uzależnieniu, to 39% ankietowanych odpowiedziało, że robi to **sporadycznie**. Poza tym, 24% badanych przyznało, że korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie przez wiele godzin, a 19% kilka razy w tygodniu. Pozostałe 18% respondentów zaznaczyło odpowiedź „nie dotyczy”, co oznacza, że nie korzystają z urządzeń elektronicznych w sposób, który może świadczyć o uzależnieniu.

Wykres 24. Jak często korzysta Pan/Pani z urządzeń elektronicznych (telefon, komputer, konsola) w sposób, który może świadczyć o uzależnieniu?

Kolejno, 44% badanych przyznało, że nadmiernie korzysta z Internetu, a 32% nadmiernie korzysta z mediów społecznościowych. Poza tym, wśród zachowań mogących świadczyć o uzależnieniu, 20% zaobserwowało u siebie skłonność do kompulsywnych zakupów, 17% nadmiernie gra w gry komputerowe, a 11% uczestniczy w hazardzie. Jedynie 23% ankietowanych deklaruje, że nie ma trudności z żadnym z wyżej wymienionych zachowań.

Wykres 25. Jakie zachowania związane z uzależnieniami behawioralnymi zaobserwował/a Pan/Pani u siebie?

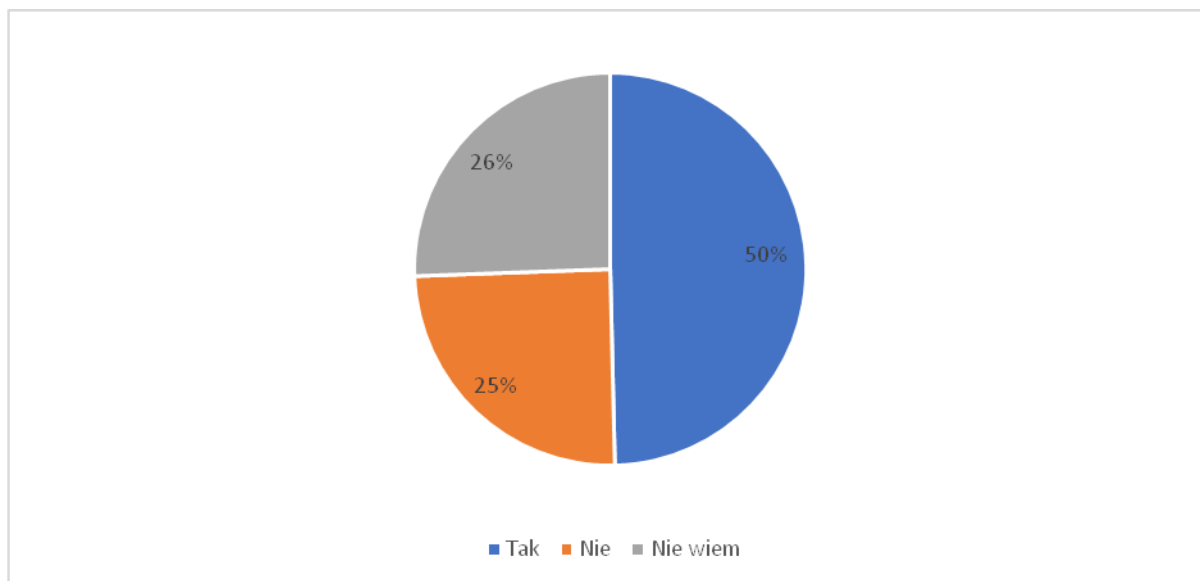

O ile w świadomości społecznej istnieje wiedza na temat problemów alkoholowych i związanych z zażywaniem narkotyków, o tyle problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie i z pobłażaniem. Paradoksalnie uważa się, że uzależnienia behawioralne są bezpieczniejsze, o mniejszych negatywnych konsekwencjach dla zdrowia fizycznego niż uzależnienia od środków psychoaktywnych choćby, dlatego, że nie istnieje ryzyko przedawkowania. Ma to swoje uzasadnienie, jeśli chodzi o wymiar somatyczny, natomiast bezpieczeństwo uzależnienia behawioralnego w kontekście zagrożenia dla zdrowia psychicznego nie jest to już prawdą.

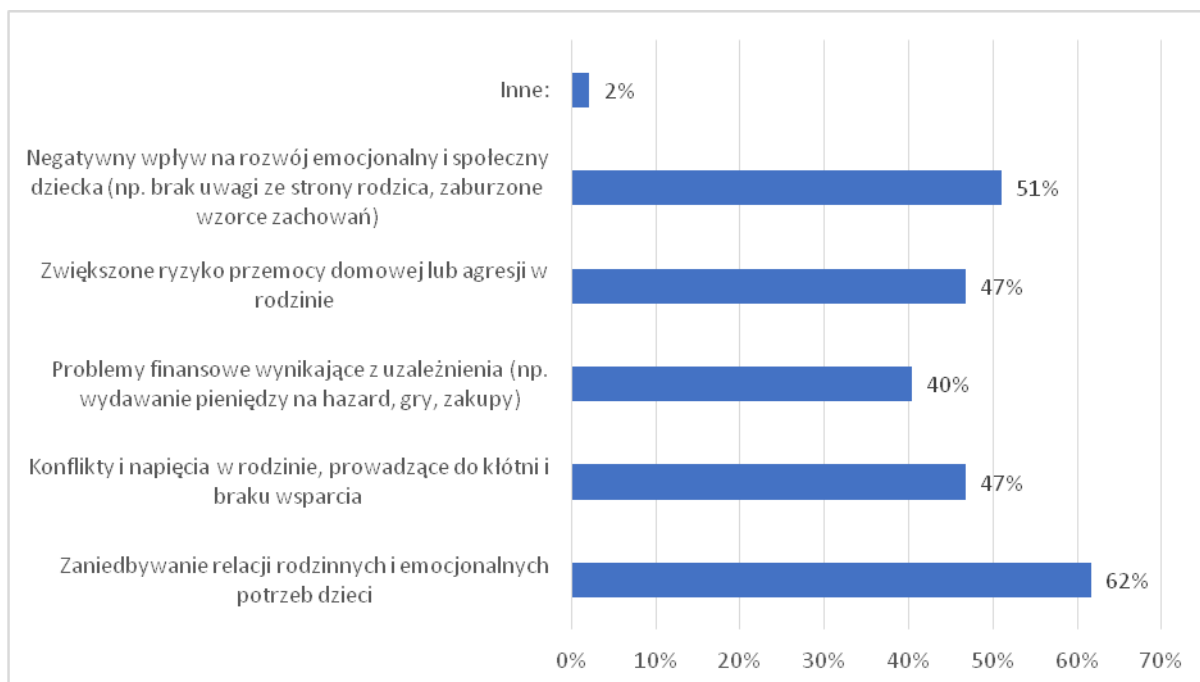
Półowa ankietowanych ma świadomość tego, że uzależnienia behawioralne negatywnie wpływają na dzieci i rodzinę. Natomiast $\frac{1}{4}$ badanych odpowiedziało, że uzależnienia behawioralne nie mają negatywnego wpływu na życie rodzinne, a $\frac{1}{4}$ przyznała, że tego nie wie.

Wśród sposobów, w jakie uzależnienia behawioralne negatywnie wpływają na rodzinę i dzieci badani wybierali głównie zaniedbywanie relacji rodzinnych i emocjonalnych potrzeb dzieci (62%). Kolejno, ankietowani zaznaczali, że uzależnienia behawioralne wywierają negatywny wpływ na rozwój emocjonalny i społeczny dziecka (51%), powodują konflikty i napięcia w rodzinie, prowadzące do braku wsparcia (47%) oraz niosą za sobą zwiększone ryzyko występowania przemocy domowej lub agresji w rodzinie (47%). Nieco mniej respondentów odpowiedziało, że uzależnienia behawioralne przyczyniają się do problemów finansowych np. wydawanie pieniędzy na hazard, gry, zakupy (40%).

Wykres 26. Czy uzależnienia behawioralne wpływają negatywnie na dzieci i rodzinę?

Wykres 27. Jeśli tak, w jaki sposób (pytanie wielokrotnego wyboru)?

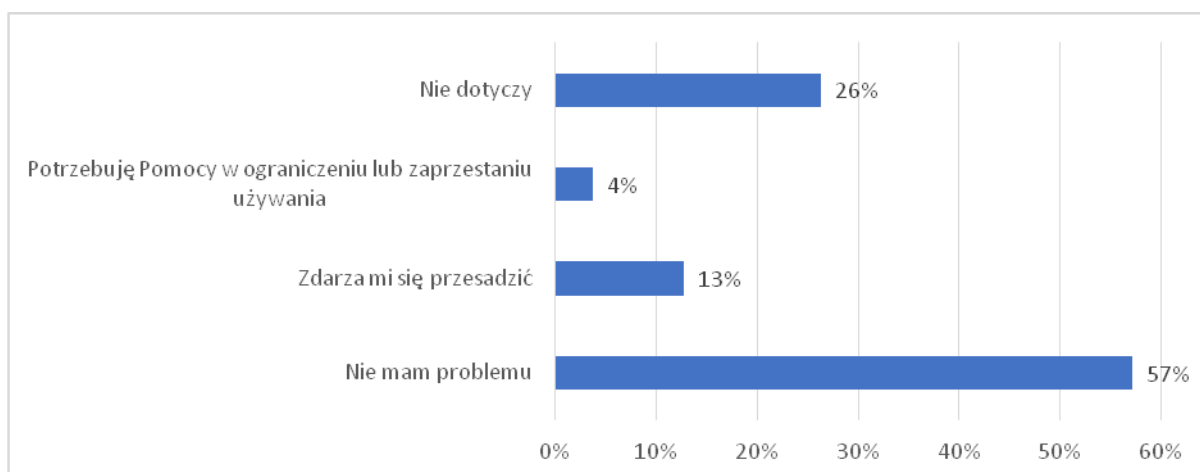

Przekonania i postawy mieszkańców wobec uzależnień

Przekonania i postawy wobec uzależnień są zróżnicowane i często ukształtowane przez czynniki społeczne, kulturowe oraz indywidualne doświadczenia. Mogą one wpływać na to, jak postrzegamy osoby uzależnione, jak reagujemy na ich problemy i jak wspieramy ich w procesie zdrowienia.

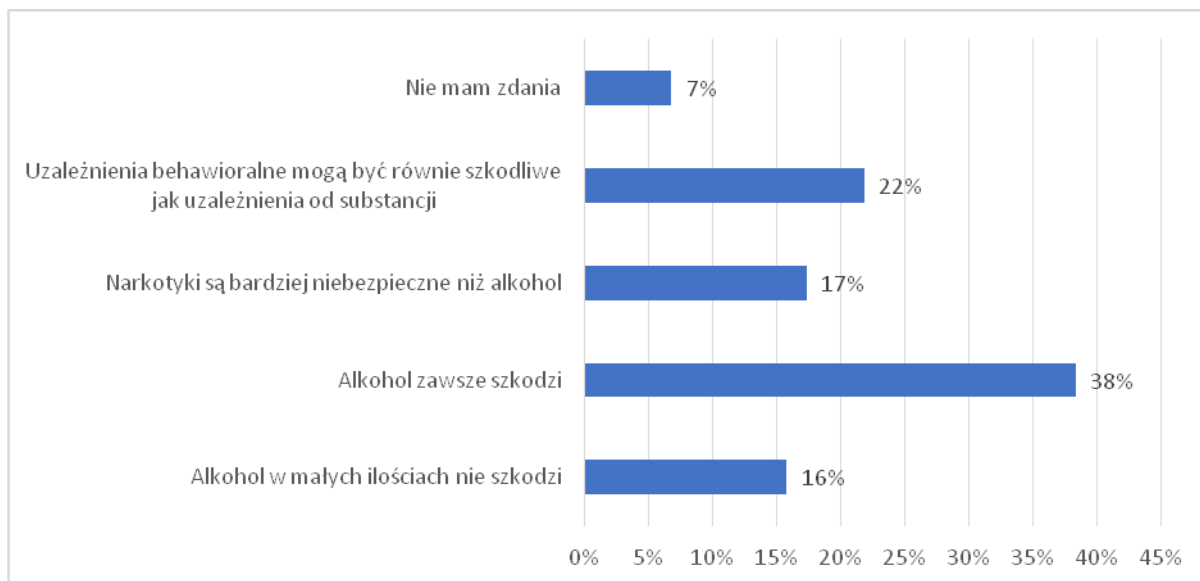
W kolejnym badanym obszarze zapytano mieszkańców Gminy Żarów o ich podejście do spożywania alkoholu i innych substancji. Ponad połowa ankietowanych- **57% wskazało, że nie ma z tym problemu, 13% odpowiedziało, że zdarza im się przesadzić, a 4% przyznało, że potrzebuje pomocy w ograniczeniu lub zaprzestaniu ich spożywania.**

Wykres 28. Jak ocenia Pan/Pani swoje podejście do spożywania alkoholu i innych substancji?

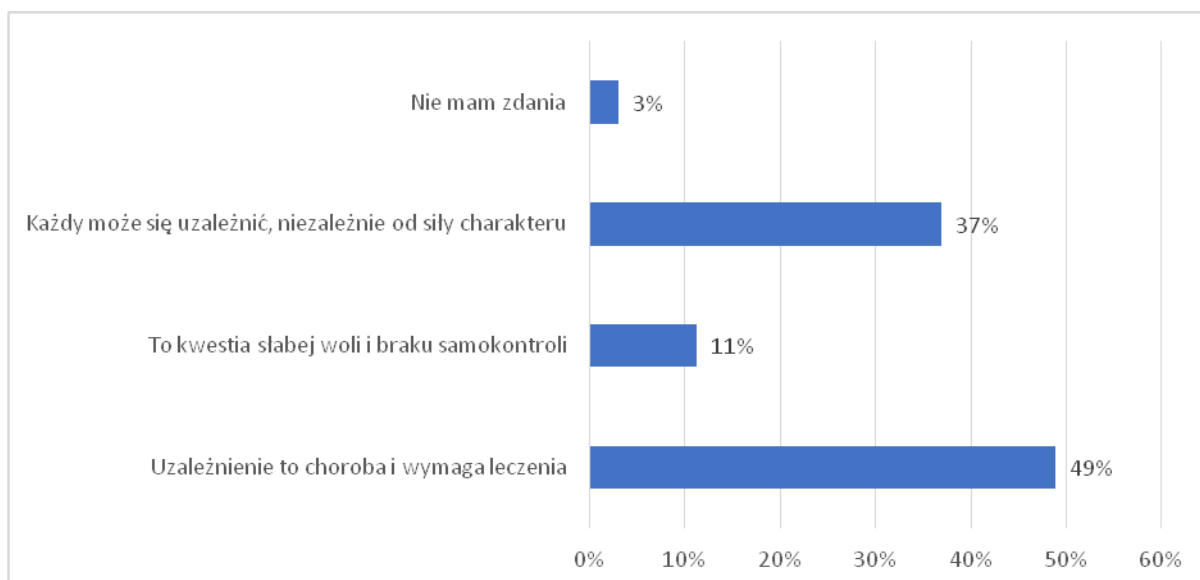
Następnie zapytano badanych o ich przekonania dotyczące uzależnień. 38% ankietowanych jest zdania, że alkohol zawsze szkodzi, a 16% uważa, że alkohol spożywany w małych ilościach nie wywiera negatywnego wpływu. Poza tym, 22% respondentów ma świadomość, że uzależnienia behawioralne mogą być równie szkodliwe jak uzależnienia od substancji. Kolejno, 17% wyraża zdanie, że narkotyki są bardziej niebezpieczne niż alkohol- jest to przekonanie błędne, ponieważ obydwie substancje są równie szkodliwe.

Wykres 29. Które z poniższych przekonań najlepiej oddaje Pana/Pani opinię?

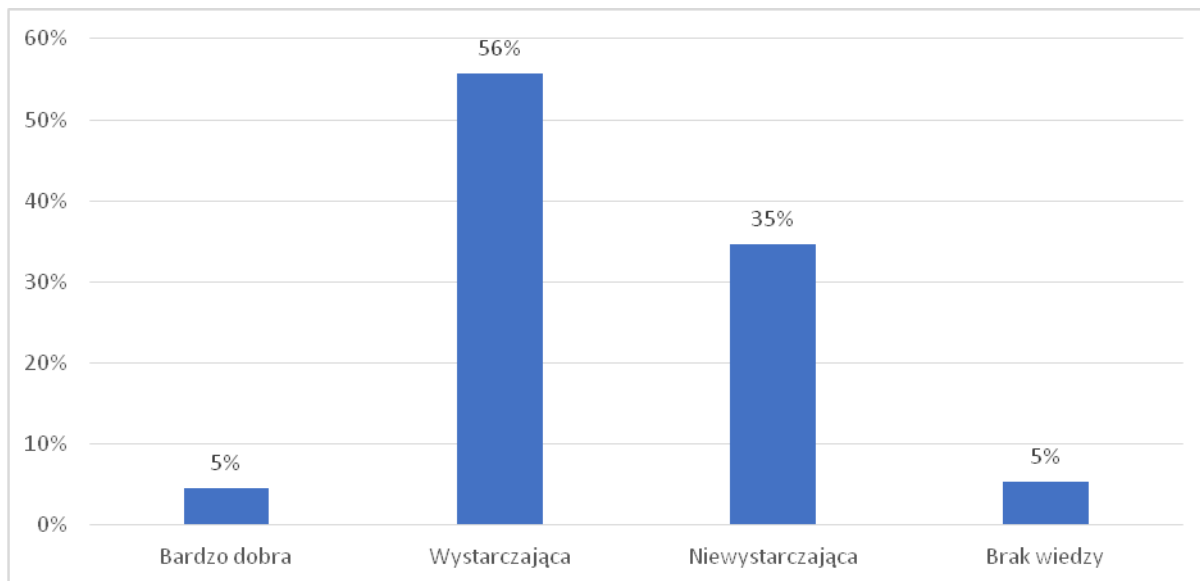
Kolejno, zapytano mieszkańców o ich opinię na temat osób uzależnionych. Prawie połowa ankietowanych ma świadomość, że uzależnienie to choroba i wymaga leczenia (49%), a nieco ponad 1/3 ankietowanych wie, że każdy może się uzależnić, niezależnie od siły charakteru (37%). Aczkolwiek, 11% uważa, że uzależnienie wynika ze słabej woli i braku samokontroli, a 3% nie ma zdania na temat osób uzależnionych.

Wykres 30. Jakiej jest Pana/Pani zdanie na temat osób uzależnionych?

W subiektywnej ocenie **56%** badanych wiedza mieszkańców gminy na temat uzależnień jest wystarczająca, a **35%** wyraża zdanie przeciwne, że jest ona niewystarczająca. Poza tym, 5% uważa, że poziom wiedzy mieszkańców w tym obszarze jest bardzo dobry, a kolejne 5% jest zdania, że mieszkańcy nie mają żadnej wiedzy na ten temat.

Wykres 31. Jak ocenia Pan/Pani wiedzę mieszkańców na temat uzależnień?

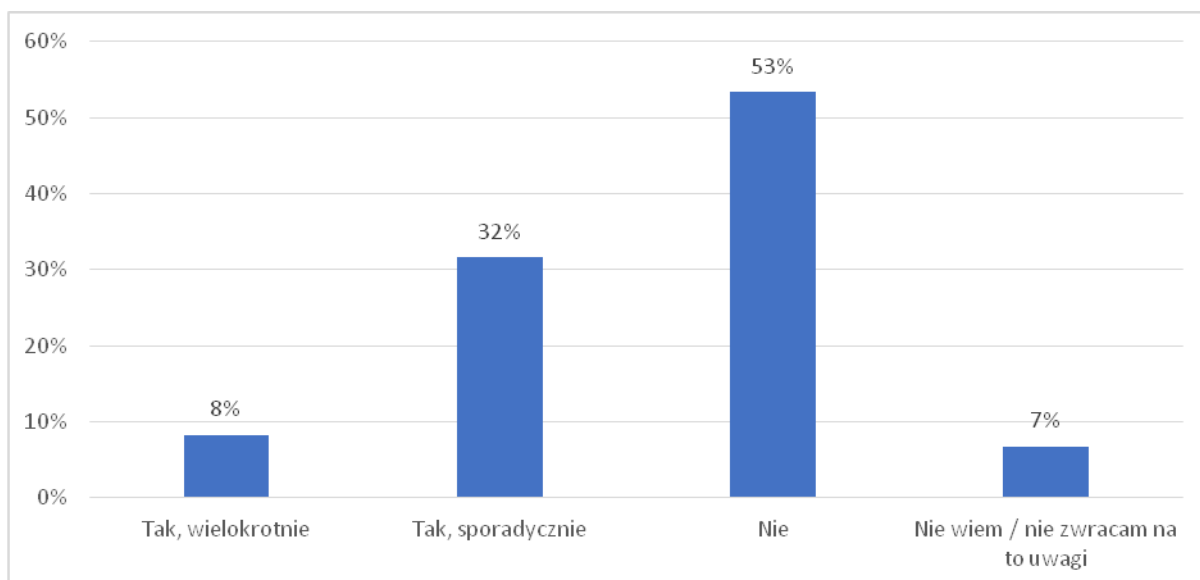

Przemoc domowa

Stosowanie przemocy wobec członków rodziny jest zjawiskiem powszechnym, istniejącym od zawsze we wszystkich społeczeństwach. Jeżeli statystyki ukazują zjawisko jako marginalne, to oznacza, że przemoc domowa nie jest ujawniana.

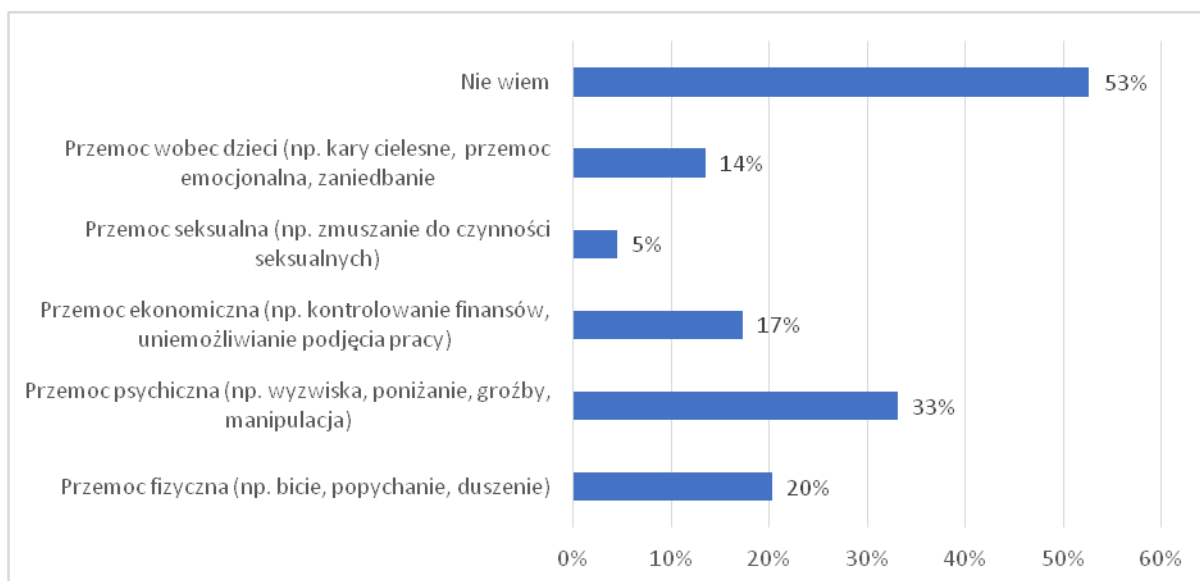
Łącznie **40% badanych było świadkami przemocy w swoim otoczeniu**, z czego 8% było świadkiem takiego zdarzenia wielokrotnie, a 32% sporadycznie. Natomiast 53% respondentów nigdy nie było świadkami przemocy domowej, a 7% przyznaje, że tego nie wie/ nie zwraca na to uwagi.

Wykres 32. Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani świadkiem przemocy domowej w swoim otoczeniu (rodzina, sąsiedztwo, znajomi)?

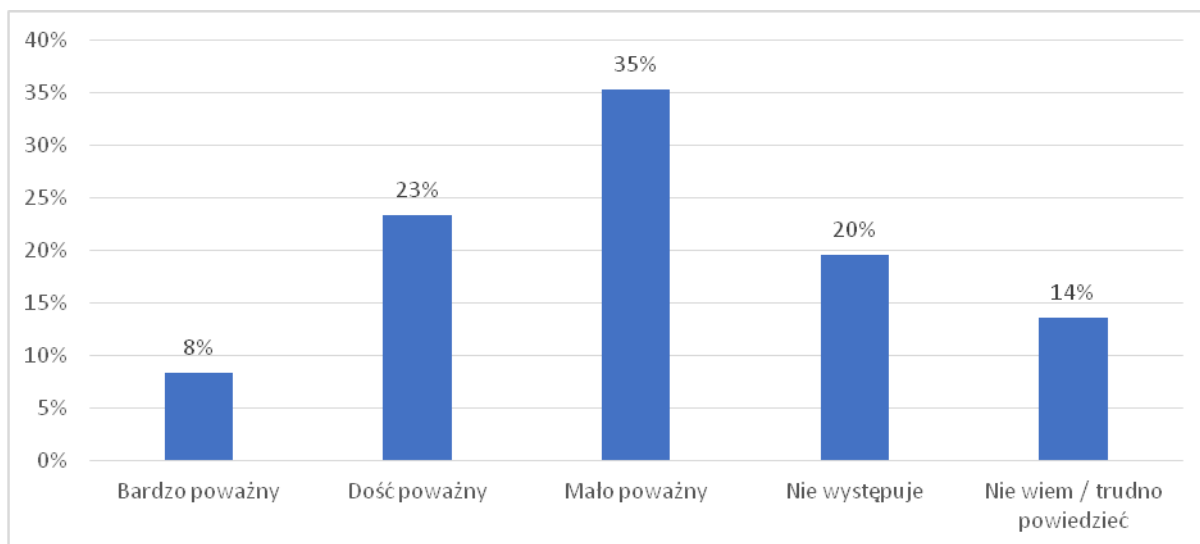
Następnie zapytano badanych o to, jakie **formy przemocy domowej najczęściej występują w ich otoczeniu**. Najwyższy odsetek ankietowanych- 53% przyznało, że tego nie wie. W dalszej kolejności respondenci wskazywali na **przemoc psychiczną (33%), przemoc fizyczną (20%), przemoc ekonomiczną (17%) oraz przemoc wobec dzieci (14%)**. Najmniejsza grupa ankietowanych wskazała na **przemoc seksualną (5%)**.

Wykres 33. Jakie formy przemocy domowej według Pana/Pani najczęściej występują w Pana/Pani otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?

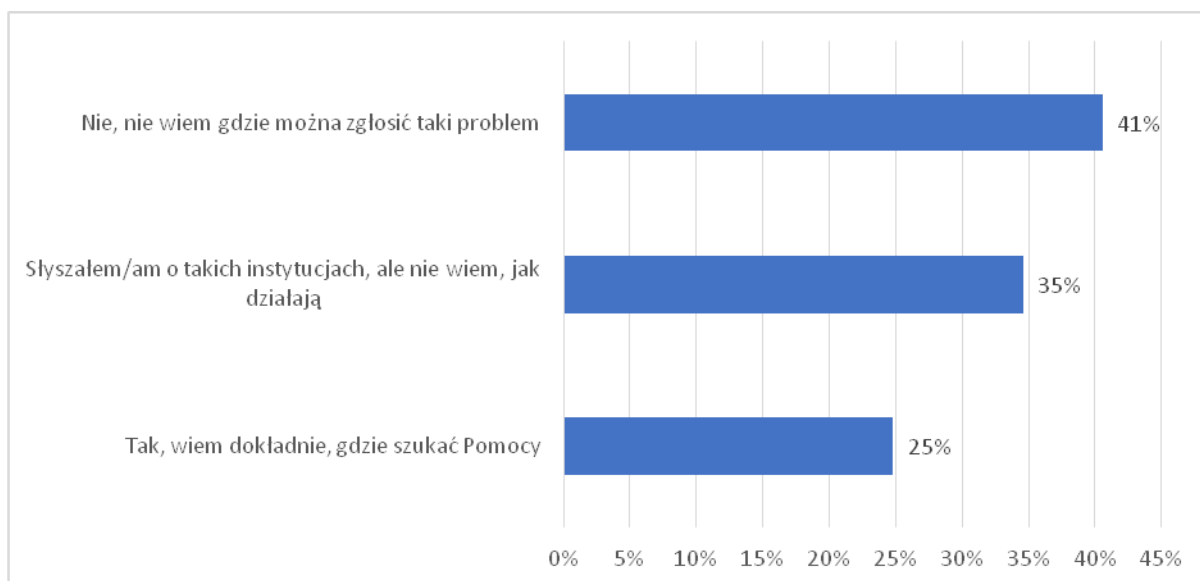
W opinii 8% badanych problem przemocy domowej w gminie jest bardzo poważny, 23% wskazało, że jest on dość poważny, a 35% zaznaczyło, że jest to problem mało poważny. Poza tym, 20% ankietowanych uważa, że przemoc domowa na terenie gminy nie występuje, a 14% odpowiedziało, że nie potrafi określić wagi tego problemu.

Wykres 34. Czy według Pana/Pani problem przemocy domowej w gminie jest:

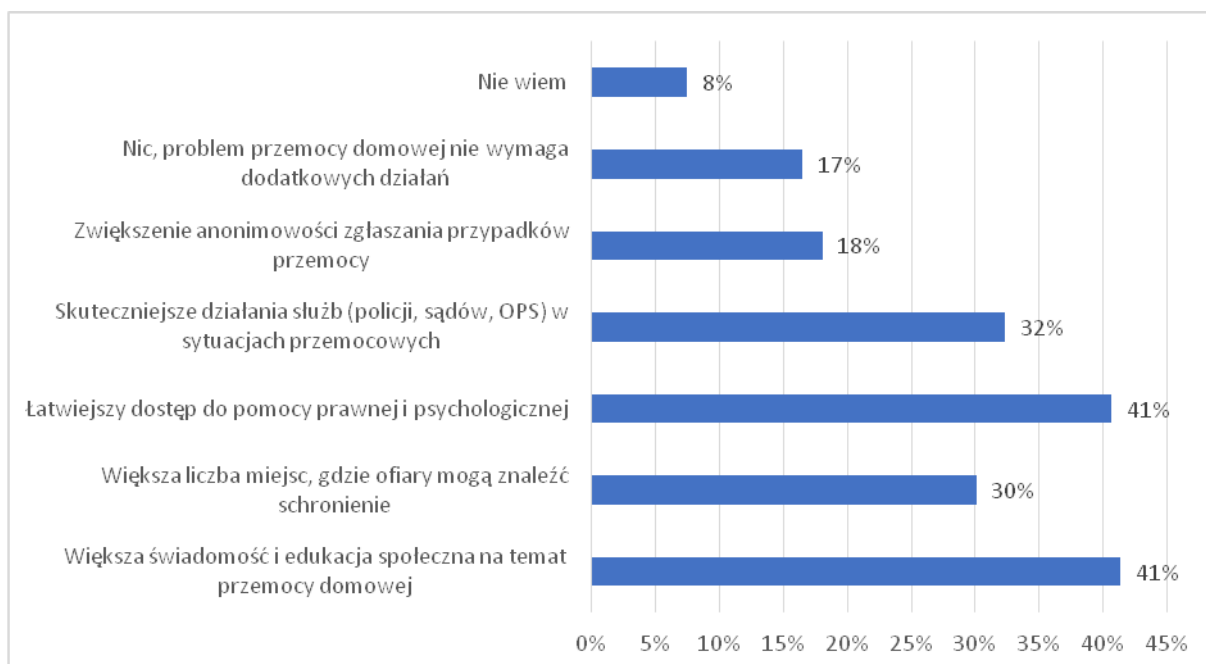
W dalszej kolejności zapytano mieszkańców o **znajomość instytucji, do których można zgłosić przypadki przemocy domowej**. **41% ankietowanych przyznało, że nie wie gdzie można zgłosić tego rodzaju problem**. Poza tym, 35% badanych słyszało o takich instytucjach, jednak nie wie jak one działają. Jedynie 25% respondentów dokładnie wie, gdzie zgłaszać przypadki przemocy domowej.

Wykres 35. Czy zna Pan/Pani instytucje, organizacje lub służby, do których można zgłosić przypadki przemocy domowej?

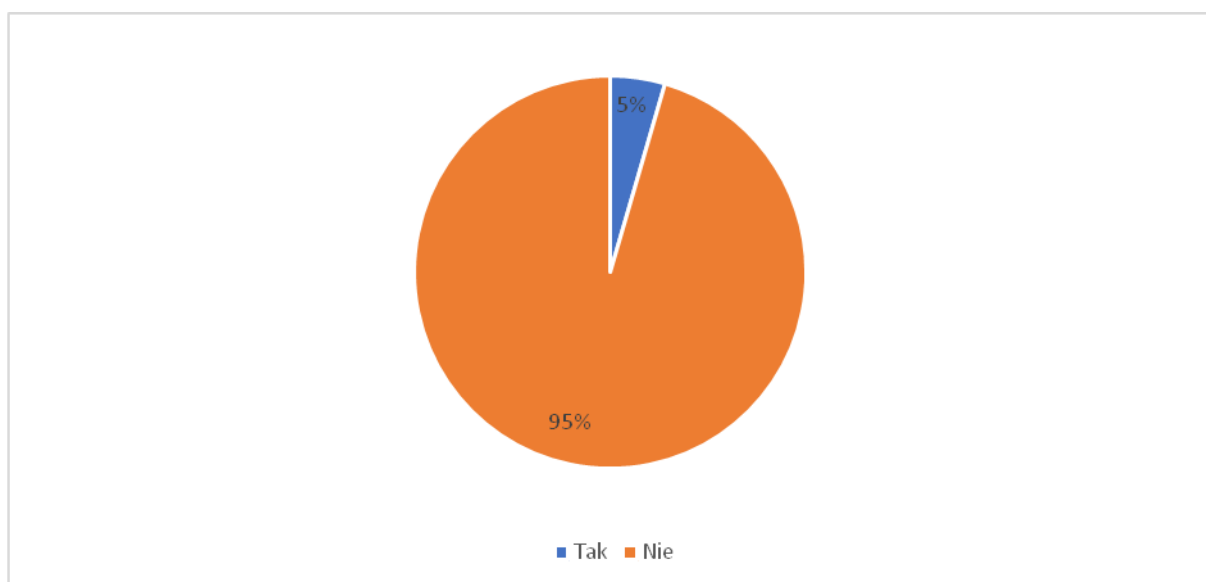
Zdaniem badanych sytuację osób doznających przemocy domowej w gminie mógłby poprawić przede wszystkim łatwiejszy dostęp do pomocy prawnej i psychologicznej (41%) oraz większa świadomość i edukacja społeczna na temat przemocy domowej (41%). Kolejno ankietowani wskazywali na skuteczniejsze działania służb w sytuacjach przemocowych (32%), większą liczbę miejsc, w których osoby doznające przemocy mogłyby znaleźć schronienie (30%) oraz zwiększenie anonimowości zgłaszania przypadków przemocy (18%). Poza tym, 17% respondentów odpowiedziało, że problem przemocy domowej na terenie gminy nie wymaga dodatkowych działań, a 8% przyznało, że nie wie jakie działania mogłyby wpłynąć na poprawę sytuacji osób doznających przemocy domowej.

Wykres 36. Co Pana/Pani zdaniem mogłoby poprawić sytuację osób doznających przemocy domowej w gminie (pytanie wielokrotnego wyboru)?

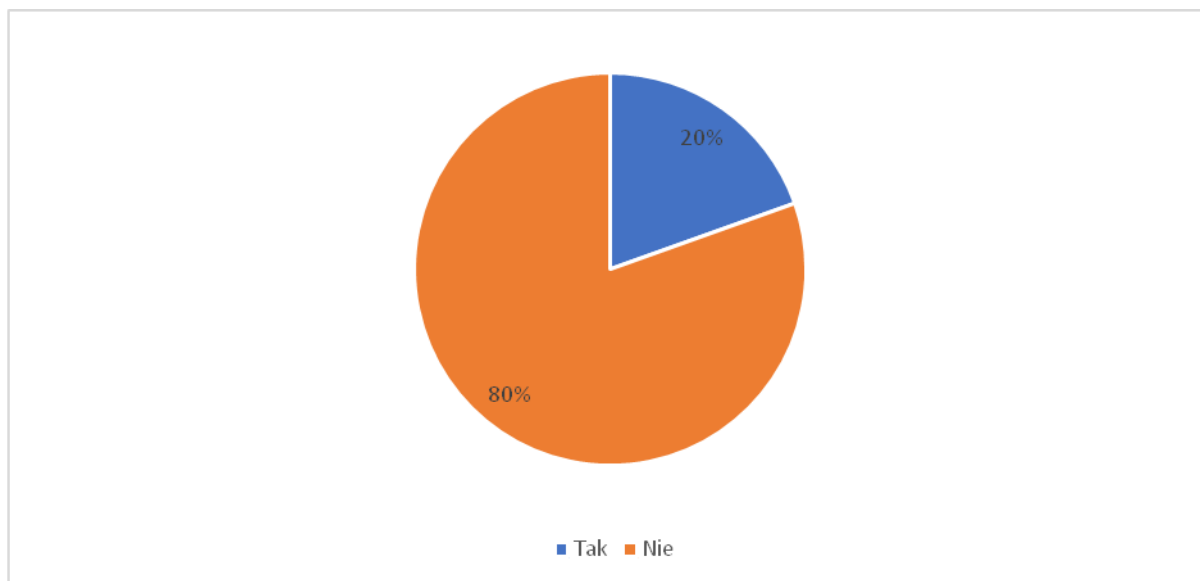

Z przeprowadzonych badań wynika, że **5% ankietowanych doświadcza obecnie przemocy domowej**. Natomiast **przemocy domowej w rodzinie pochodzenia doświadczyło aż 20% respondentów**.

Wykres 37. Czy obecnie doświadcza Pan/Pani przemocy domowej?

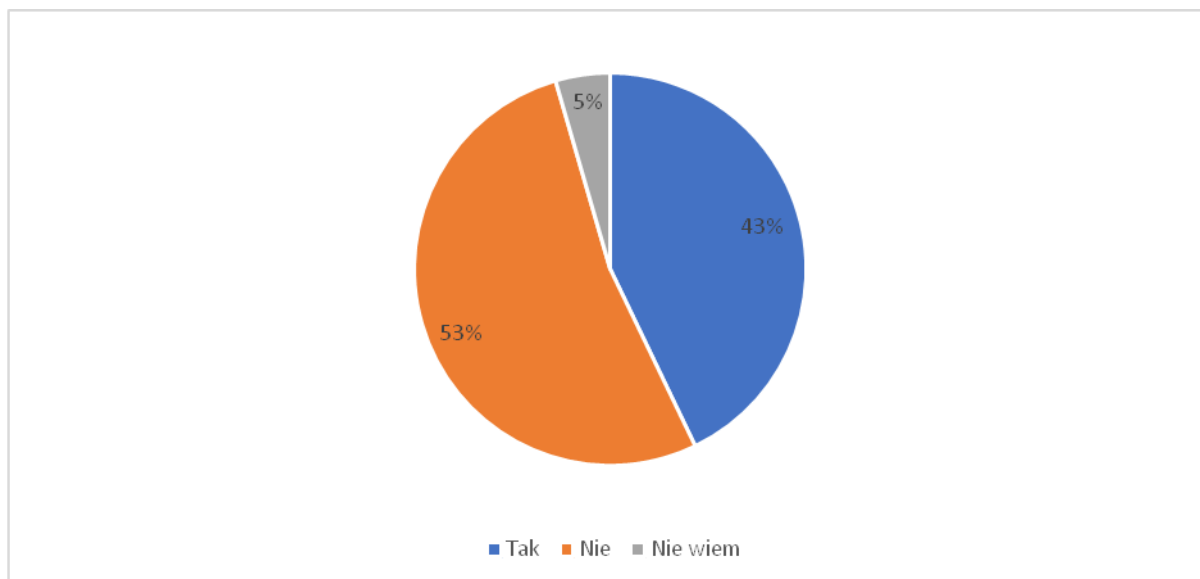
Wykres 38. Czy w rodzinie pochodzenia doświadczał/a Pan/Pani przemocy domowej?

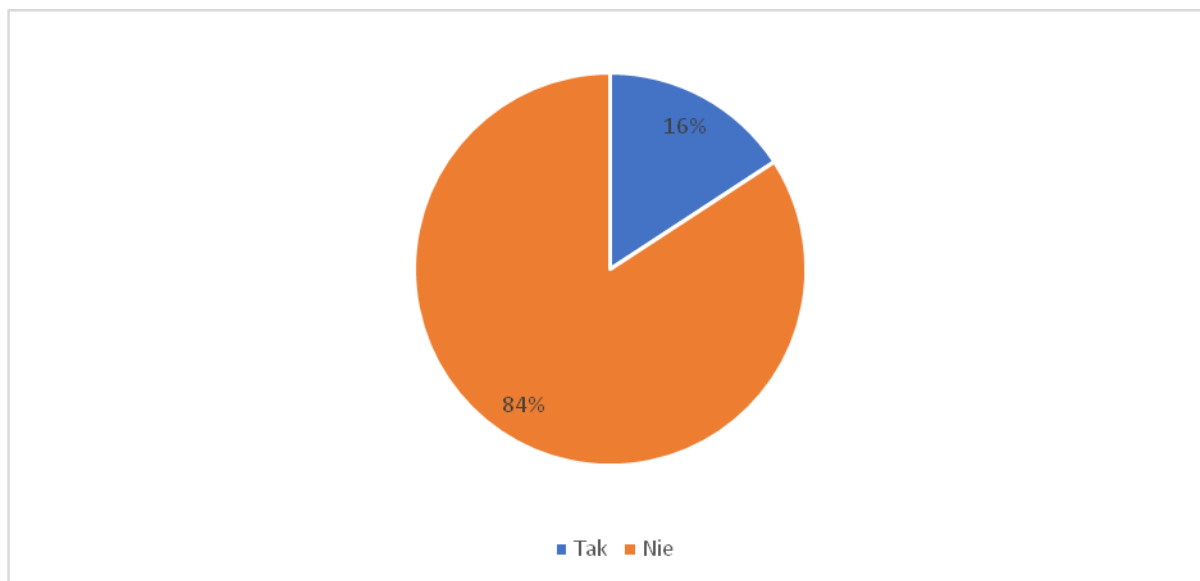
Przemoc i uzależnienia to złożony problem, często ze sobą powiązany. Uzależnienia, zwłaszcza od alkoholu, mogą zwiększać ryzyko wystąpienia przemocy domowej, ale nie są jej jedyną przyczyną. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie z kolei może zwiększać ryzyko rozwoju uzależnień w późniejszym życiu.

53% ankietowanych nie spotkało się z przypadkami przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu, a 5% tego nie wie. Pozostałe 43% spotkało się z takimi sytuacjami. Co więcej, 16% badanych osobiście doświadczyło przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu.

Wykres 39. Czy spotkał/a się Pan/Pani z przypadkami przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu?

Wykres 40. Czy doświadczyła/a Pan/Pani przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu?

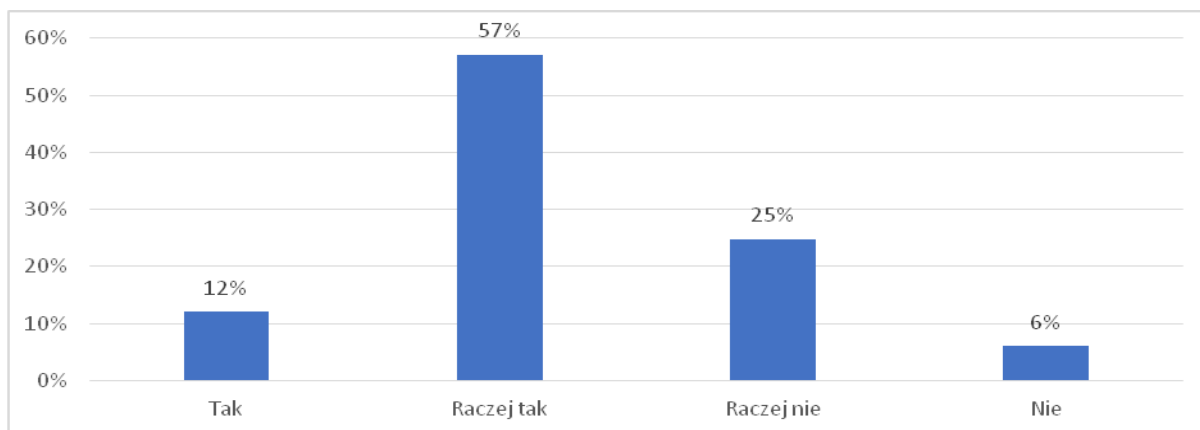

System profilaktyki i pomocy w subiektywnej opinii mieszkańców

System profilaktyki i pomocy osobom uzależnionym w Polsce obejmuje kompleksowe działania na różnych poziomach, od profilaktyki uniwersalnej, przez selektywną, aż po wskazującą, skierowane do osób o różnym stopniu ryzyka. Wsparciem zajmują się liczne instytucje, w tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, placówki medyczne, organizacje pozarządowe i samorządy.

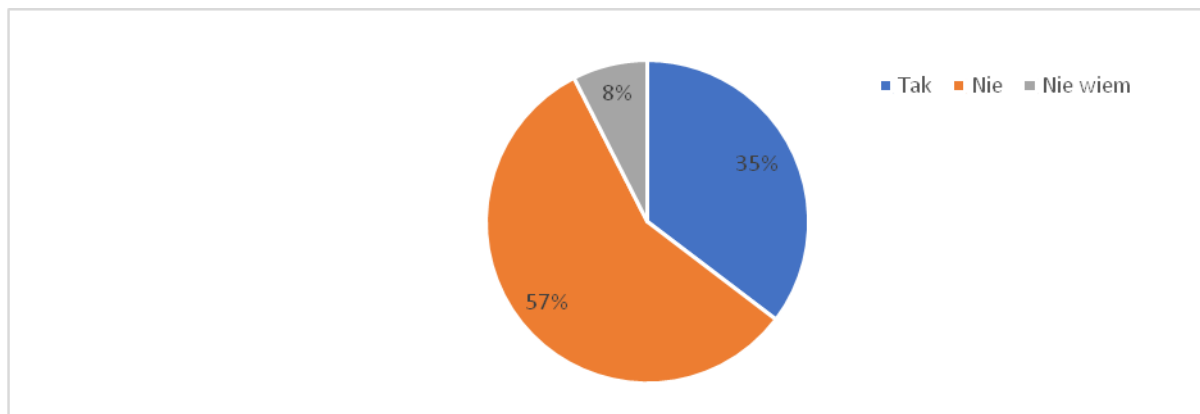
Większość ankietowanych- w sumie **69% uważa, że mieszkańcy mają dostęp do leczenia uzależnień na terenie gminy**. Pozostałe 31% odpowiedziało, że leczenie uzależnień na terenie gminy nie jest dostępne.

Wykres 41. Czy w Pana/Pani ocenie leczenie uzależnień w gminie jest dostępne?

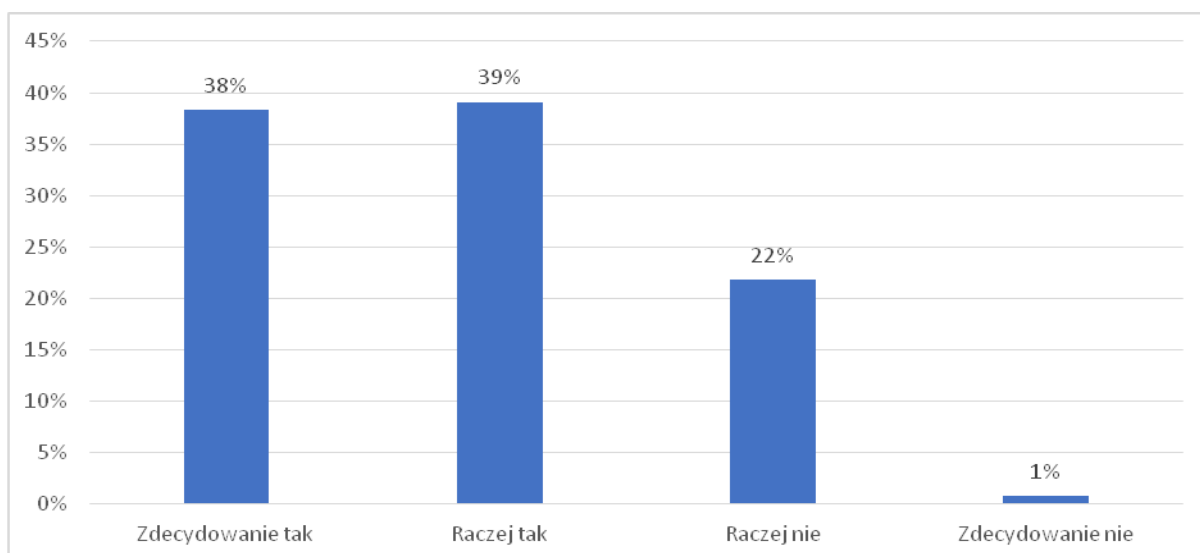
Co więcej, **35% badanych odpowiedziało, że zna osoby uzależnione korzystające z pomocy specjalistycznej**, a 8% przyznało, że tego nie wie. Pozostałe 57% badanych nie zna osób, które korzystają ze specjalistycznej pomocy z powodu uzależnień.

Wykres 42. Czy zna Pan/Pani osoby uzależnione, które korzystają z pomocy specjalistycznej?

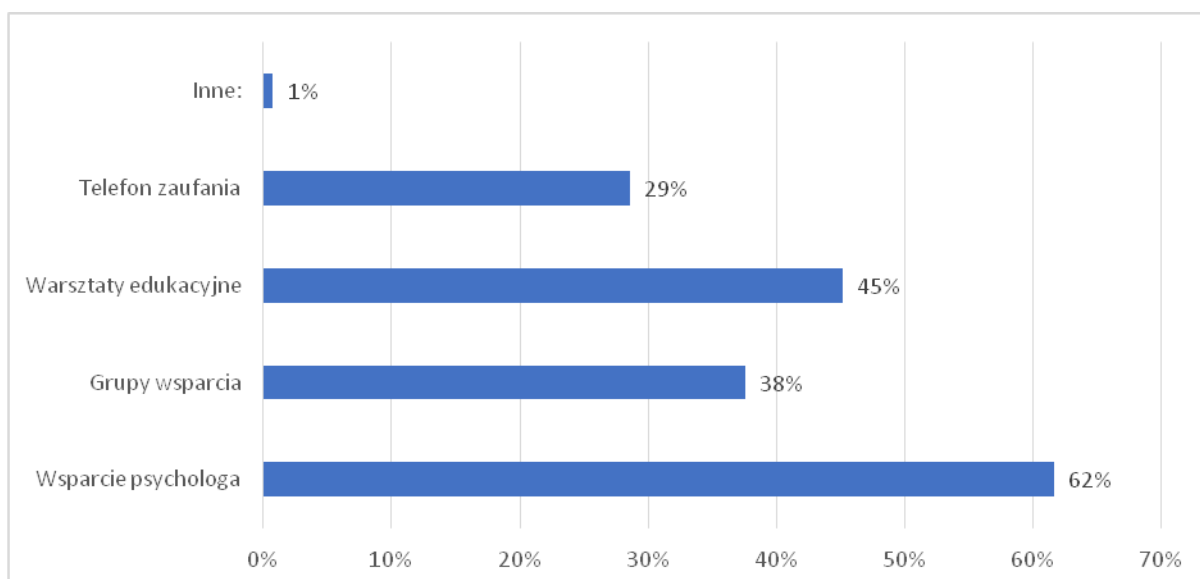
Zdaniem **38%** badanych prowadzenie dodatkowych działań profilaktycznych jest **zdecydowanie potrzebne**, a **39%** uważa, że jest to **raczej potrzebne**. Poza tym, 22% odpowiedziało, że takie działania są raczej potrzebne, a 1%, że zdecydowanie nie są one potrzebne.

Wykres 43. Czy potrzebne są dodatkowe działania profilaktyczne?

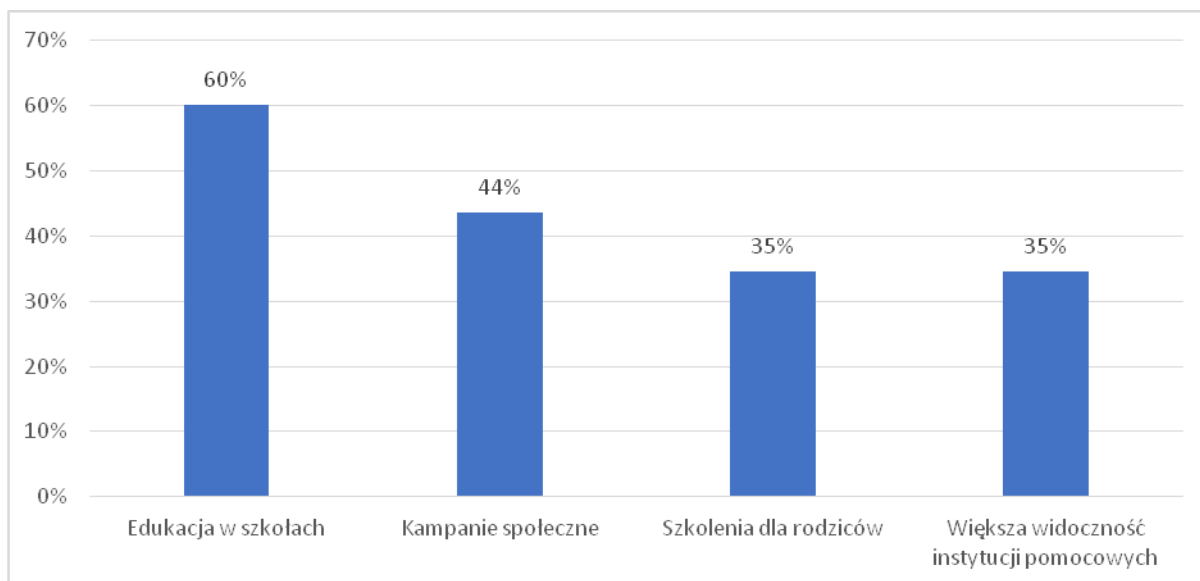
Następnie zapytano badanych o to, z jakich **form pomocy** ich zdaniem **mieszkańcy skorzystaliby najchętniej**. W pierwszej kolejności ankietowani zaznaczali **wsparcie psychologa (62%)**. Nieco mniej badanych zazaczyło warsztaty edukacyjne (45%), grupy wsparcia (38%) oraz telefon zaufania (29%).

Wykres 44. Z jakich form pomocy skorzystaliby mieszkańcy najchętniej (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Za najpilniejsze działania edukacyjne największa ilość badanych uważa edukację w szkołach (60%). Kolejno, respondenci wskazywali na prowadzenie kampanii społecznych (44%), organizację szkoleń dla rodziców (35%) oraz zwiększenie widoczności instytucji pomocowych (35%).

Wykres 45. Jakie działania edukacyjne uważa Pan/Pani za najpilniejsze (pytanie wielokrotnego wyboru)?

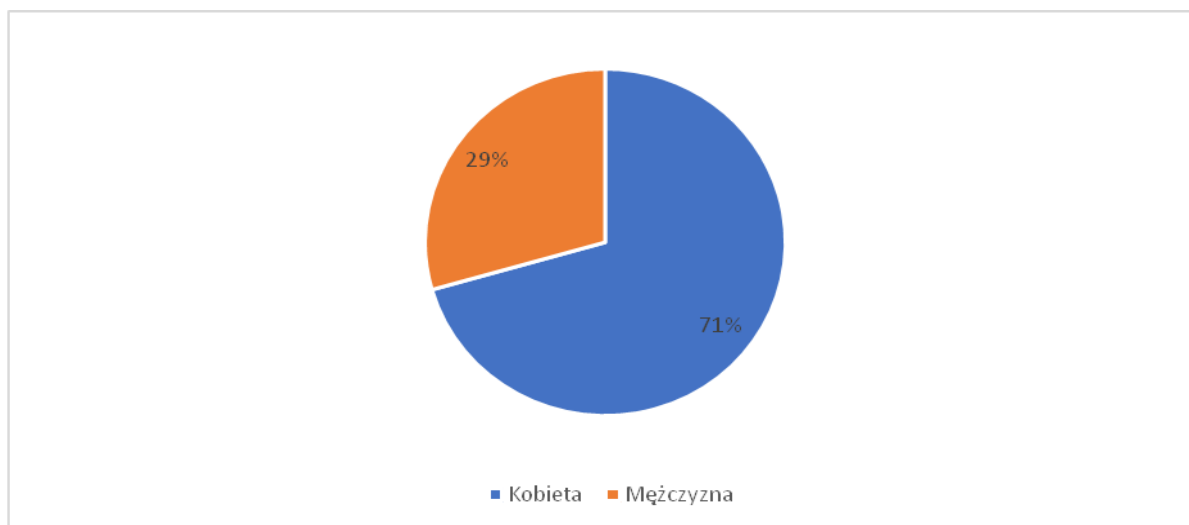

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Metryczka

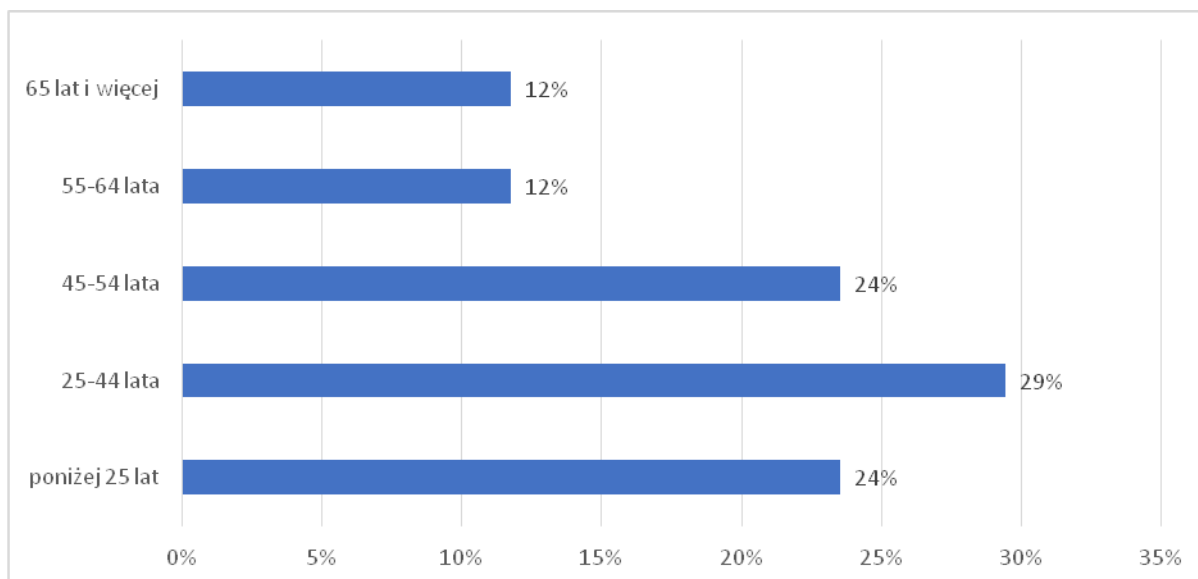
W badaniu wzięło udział 17 sprzedawców napojów alkoholowych z terenu gminy Żarów, z czego 71% stanowiły kobiety, a 29% mężczyźni.

Wykres 46. Płeć badanych.

24% badanych ma mniej niż 25 lat, 29% znajduje się przedziale wiekowym 25-44 lata, 24% ma pomiędzy 45 a 54 lata, 12% to osoby w wieku pomiędzy 55 a 64 lata, a 12% ma 65 lat lub więcej.

Wykres 47. Wiek badanych.

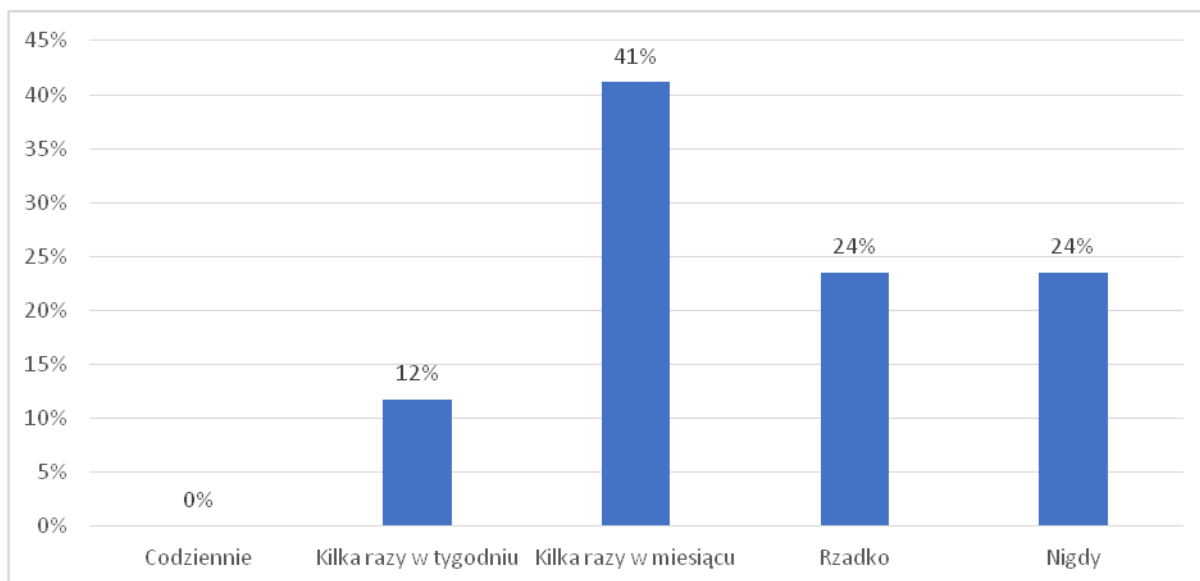

Przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim

Zgodnie z polskim prawem, sprzedaż alkoholu osobie poniżej 18 roku życia jest przestępstwem. Mimo tego, osoby niepełnoletnie podejmują próby zakupu alkoholu, a niektórzy sprzedawcy łamią prawo.

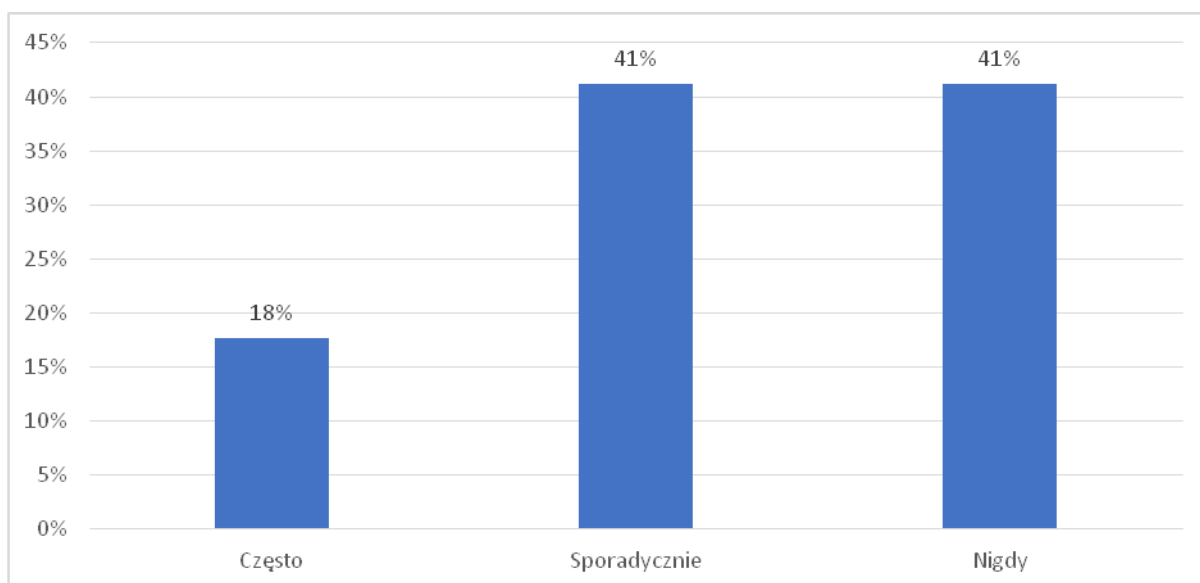
Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Żarów deklarują najczęściej, że **przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w miesiącu (41%)**. Kolejno respondenci wskazali, że takie sytuacje mają miejsce **rzadko (24%)** lub też **nie zdarzają się nigdy (24%)**. Poza tym, badani przyznawali, że **takie sytuacje zdarzają się kilka razy w tygodniu (12%)**. Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie w większości punktów nie stanowią nagminnego problemu.

Wykres 48. Jak często osoby niepełnoletnie próbują kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?

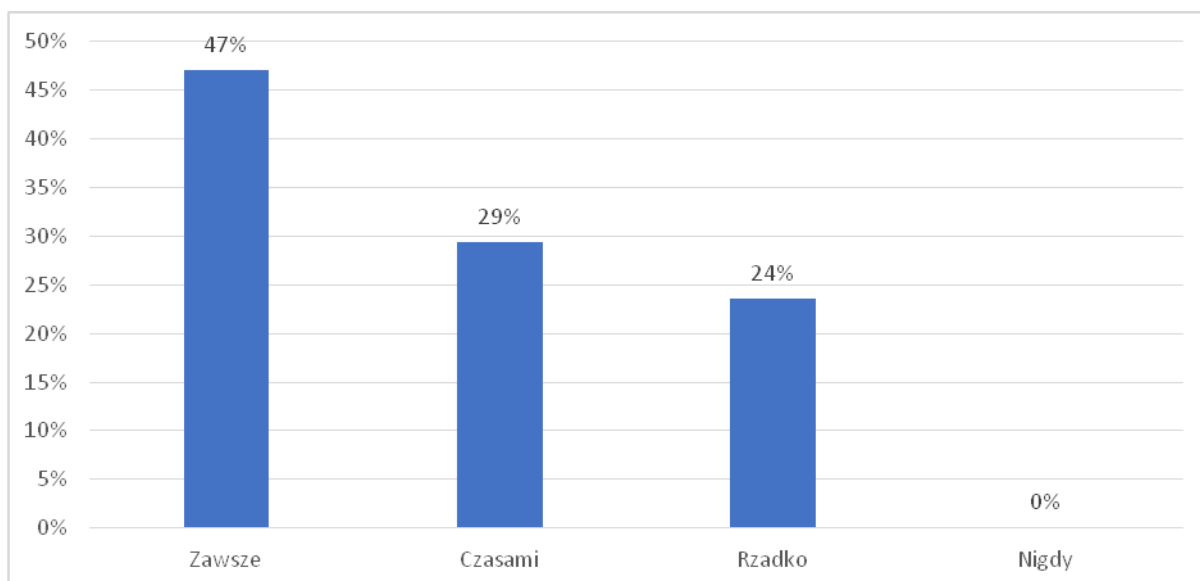
41% badanych sprzedawców deklaruje, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie wspólnie z dorosłymi nie zdarzają się nigdy, a kolejne 41% przyznaje, że zdarzają się sporadycznie. Pozostałe 18% wskazało, że takie sytuacje mają miejsce często.

Wykres 49. Czy są próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie wspólnie z dorosłymi?

W przypadku wątpliwości co do wieku **47% ankietowanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 29% robi to czasami, a 24% rzadko.** Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie tylko około połowy badanych sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

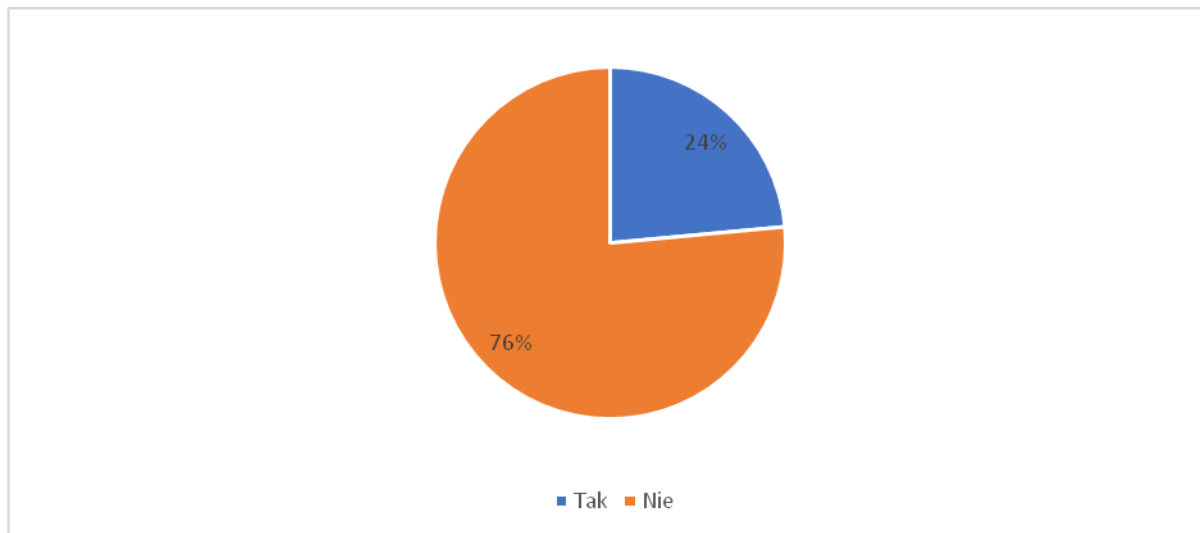
Wykres 50. Jak często prosi Pan/Pani o dowód tożsamości przy sprzedaży alkoholu?

Doświadczenia sprzedawców związane z klientami nadużywającymi alkoholu

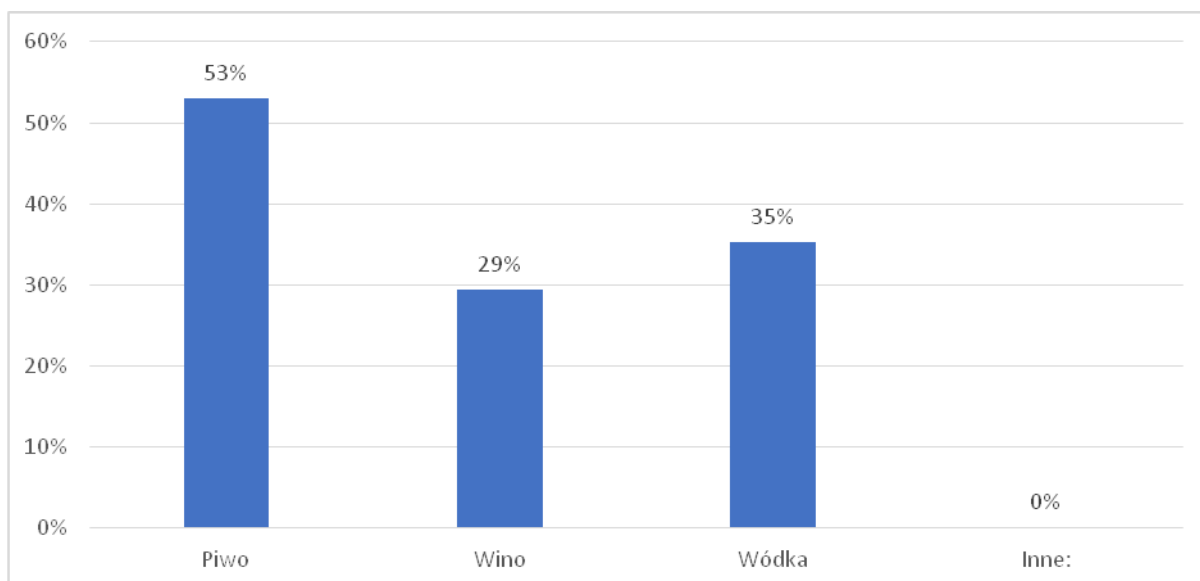
Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym jest zakazana. **24% ankietowanych przyznało, że osoby nietrzeźwe próbują kupować alkohol.**

Wykres 51. Czy osoby nietrzeźwe próbują kupować alkohol?

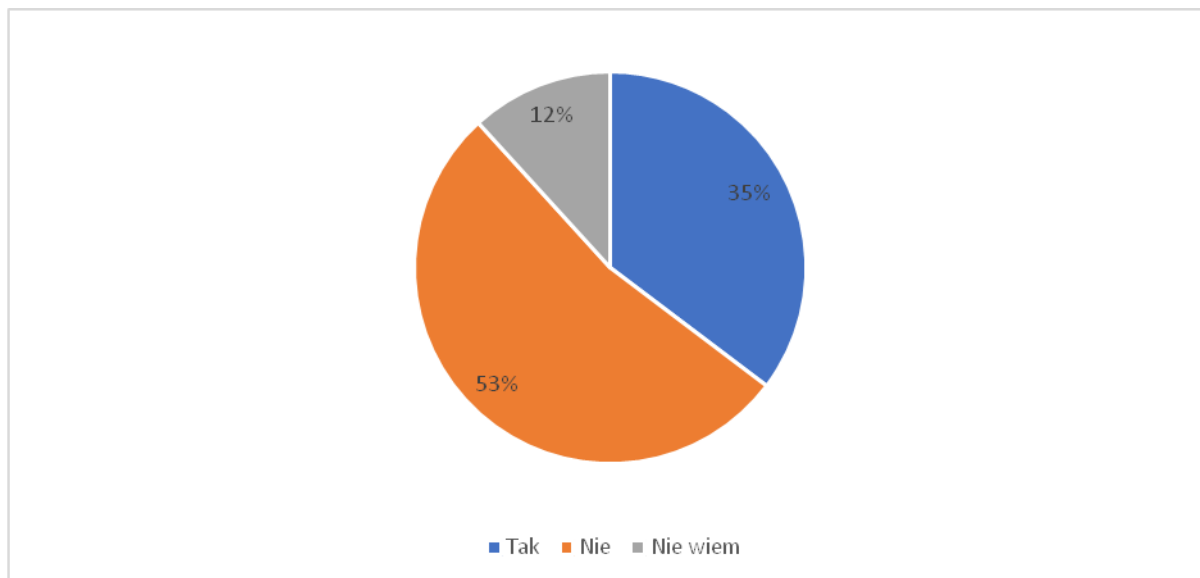
Z przeprowadzonych badań wynika, że **najczęściej kupowanym alkoholem na terenie gminy Żarów jest piwo (53%)**, na drugim miejscu znajduje się wódka (35%), a na trzecim- wino (29%).

Wykres 52. Jakie alkohole są najczęściej kupowane w Pana/Pani sklepie (pytanie wielokrotnego wyboru)?

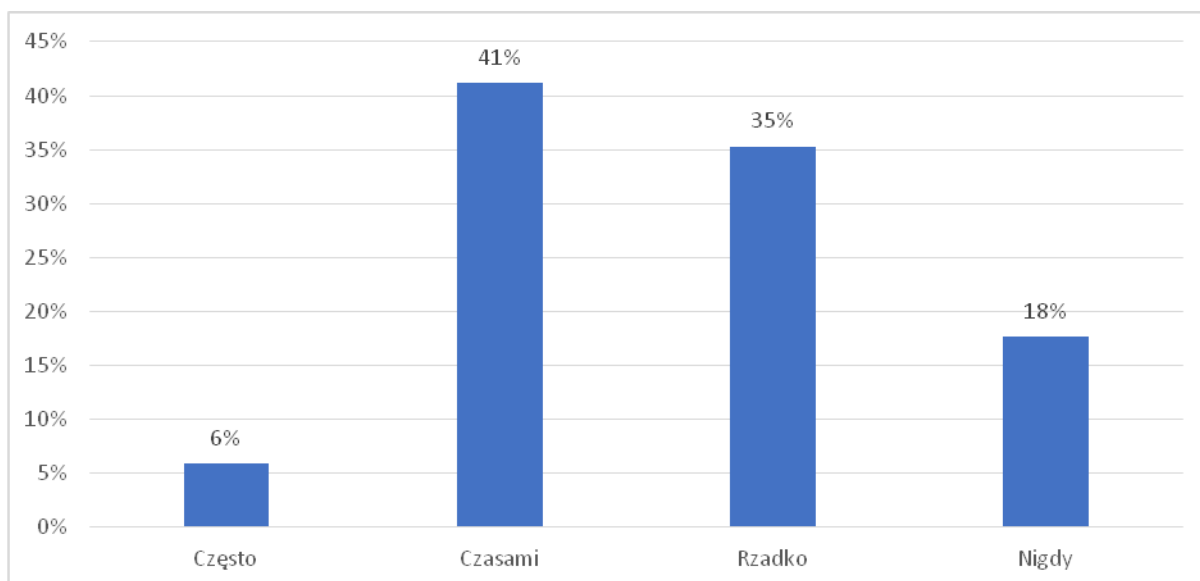
W ocenie 35% ankietowanych sprzedaż alkoholu w ciągu ostatnich dwóch lat **wzrosła**, a 53% przyznaje, że nie zauważyło takiej tendencji. Pozostałe 12% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 53. Czy zauważył/a Pan/Pani wzrost sprzedaży alkoholu w ostatnich 2 latach?

6% badanych odpowiedziało, że w okolicach sklepu, w którym pracują często dochodzi do przykrych zdarzeń związanych z alkoholem, a 41% wskazało, że zdarza się **to czasami**. Poza tym, 35% zaznaczyło, że takie sytuacje mają miejsce **rzadko**, a 18%, że nie zdarzają się **nigdy**.

Wykres 54. Czy w okolicach sklepu dochodzi do zdarzeń związanych z alkoholem (np. zakłócanie porządku)?

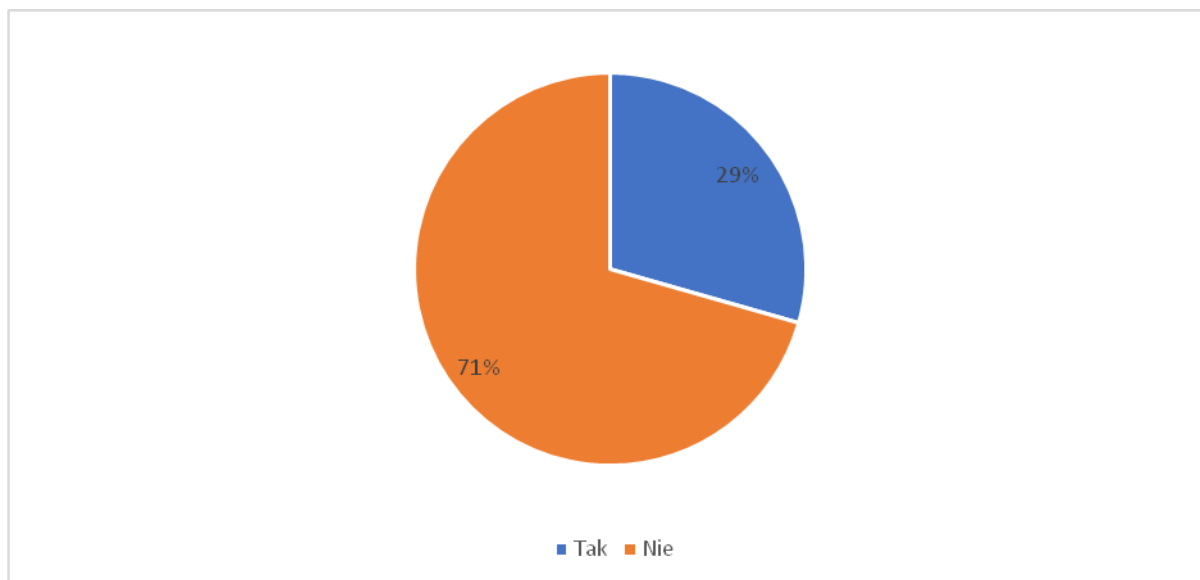

Udział sprzedawców w szkoleniach

Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych to ważny element odpowiedzialnej sprzedaży, który ma na celu podniesienie świadomości sprzedawców na temat przepisów prawnych, zagrożeń związanych z alkoholem oraz sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Szkolenia te mogą być prowadzone zarówno stacjonarnie, jak i w formie online, a ich celem jest zwiększenie bezpieczeństwa, zwłaszcza w odniesieniu do sprzedaży osobom niepełnoletnim.

W szkoleniu na temat odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu brało udział jedynie 29% ankietowanych sprzedawców.

Wykres 55. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w szkoleniu na temat odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Przedstawiciele lokalnego systemu wsparcia dziecka (kadra pedagogiczna, kadra służb pomocowych, członkowie GKRPA oraz rodzice)

W ramach realizowanych badań diagnostycznych na terenie Gminy Żarów przeprowadzono ankietę mającą na celu zebranie opinii, obserwacji i doświadczeń osób dorosłych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy oraz działań profilaktycznych prowadzonych w środowisku lokalnym. Narzędzie badawcze składało się z dwóch części: **Części A**, skierowanej do rodziców i nauczycieli, oraz **Części B**, adresowanej do przedstawicieli instytucji i specjalistów – pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Część A koncentrowała się na rozpoznaniu opinii rodziców i kadry pedagogicznej w obszarze występowania problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży, rozpoznawalnych symptomów tych problemów, dostępności pomocy oraz postrzegania skuteczności i potrzeb działań profilaktycznych.

Z kolei Część B umożliwiła zebranie perspektywy osób na co dzień pracujących z rodzinami zmagającymi się z uzależnieniami lub przemocą, pozwalając na ocenę skuteczności lokalnego systemu wsparcia, znajomości procedur oraz identyfikację najważniejszych barier i potrzeb szkoleniowych w pracy specjalistów.

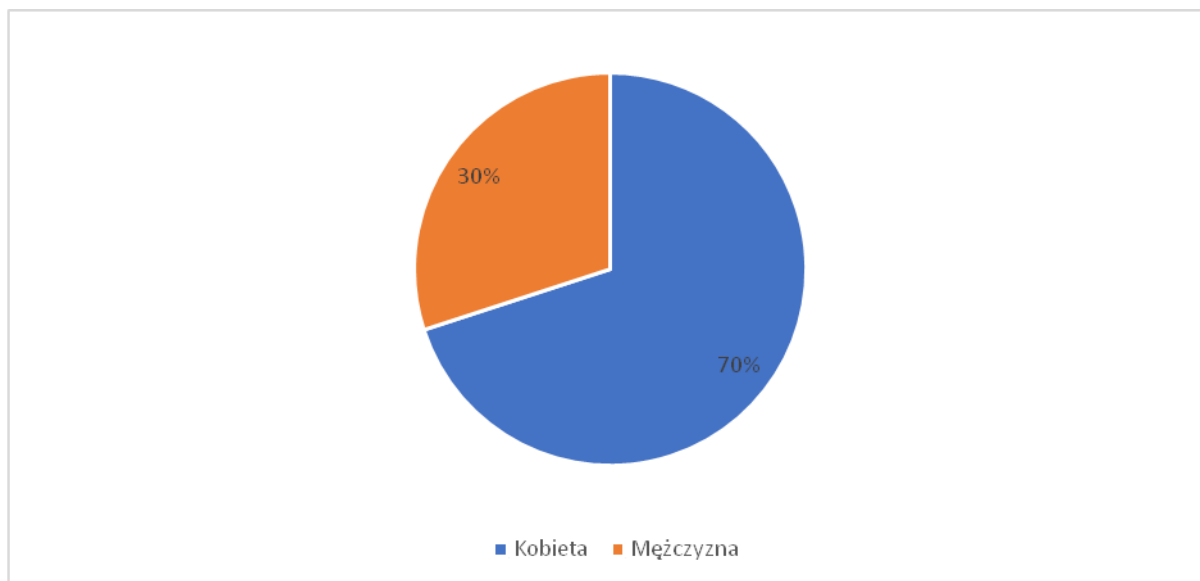
Łącznie przebadano **161 osób**, w tym kadrę pedagogiczną, kadrę służb pomocowych, członków GKRPA oraz rodziców. Poniżej zostały przedstawione szczegółowe wyniki badania wraz z wykresami.

Pracownicy instytucji zajmujących się problematyką uzależnień

Metryczka

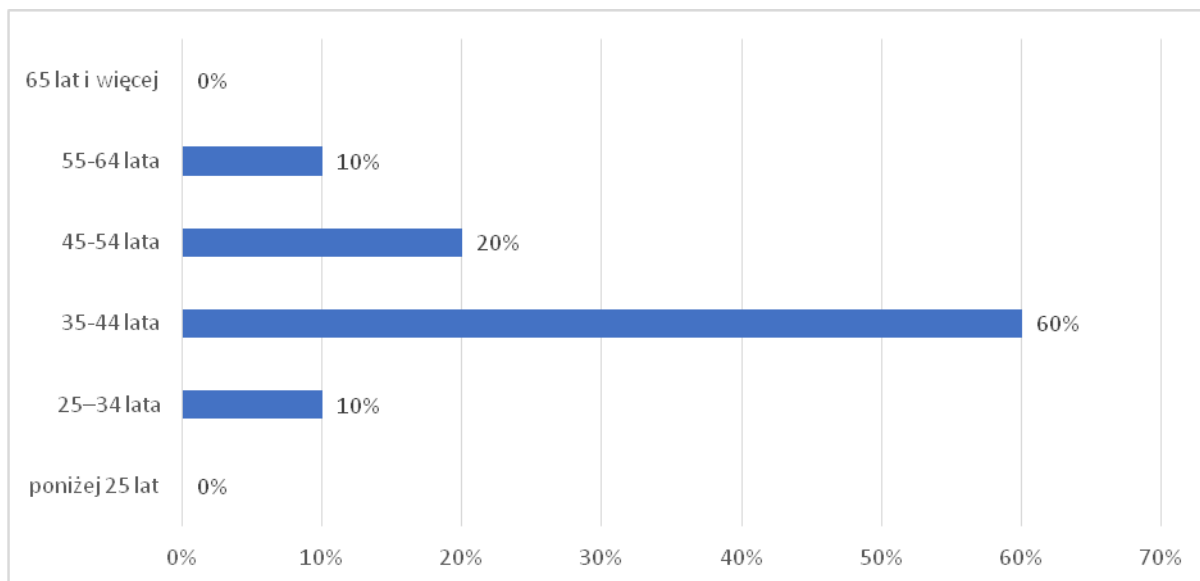
Badana grupa respondentów składała się w 70% z kobiet, a w 30% z mężczyzn.

Wykres 56. Płeć:

10% badanych znajduje się przedziale wiekowym 25-44 lata, 60% znajduje się w przedziale 35- 44 lata, 20% ma pomiędzy 45 a 54 lata, a 10% to osoby w wieku pomiędzy 55 a 64 rokiem życia.

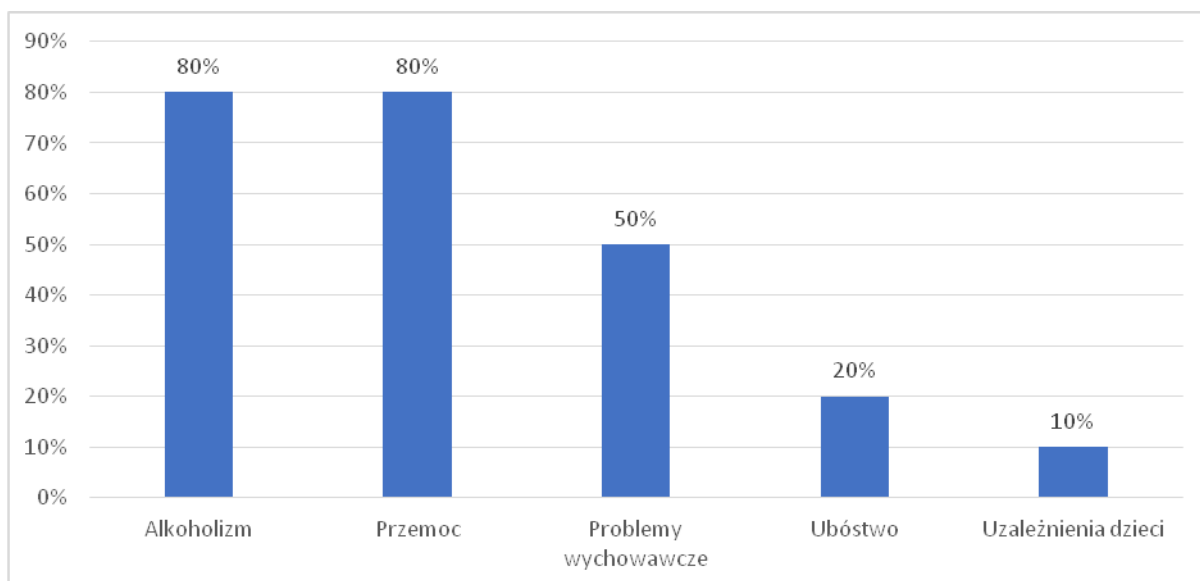
Wykres 57. Wiek:

Podstawowe problemy społeczne

W pierwszej kolejności zapytano respondentów o to, **jakie problemy najczęściej zgłaszane są przez rodziny, z którymi pracują**. Ankietowani w zdecydowanej większości wskazywali na **alkoholizm (80%) oraz przemoc (80%)**. Nieco niższe odsetki badanych wybierały **problemy wychowawcze (50%)**. Natomiast najmniej respondentów wskazywało na **ubóstwo (20%) oraz uzależnienia dzieci (10%)**.

Wykres 58. Najczęstsze problemy zgłaszane przez rodziny to (pytanie wielokrotnego wyboru):

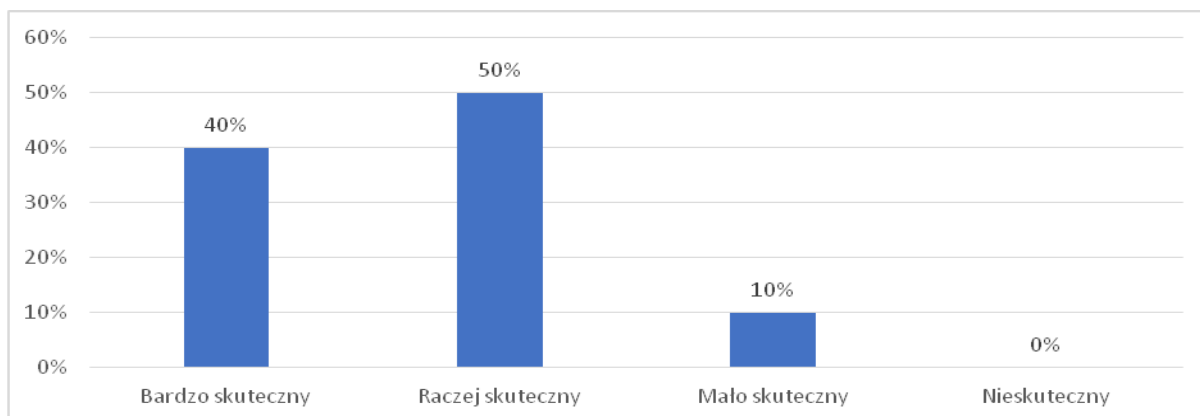

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w opinii badanych

Pomoc społeczna w zakresie uzależnień obejmuje szeroki zakres działań profilaktycznych oraz wspierających osoby uzależnione i ich rodziny. W przypadku osób uzależnionych od alkoholu, ważną rolę odgrywają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespoły Interdyscyplinarne. Pomoc społeczna współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak ośrodki leczenia uzależnień, poradnie czy szpitale.

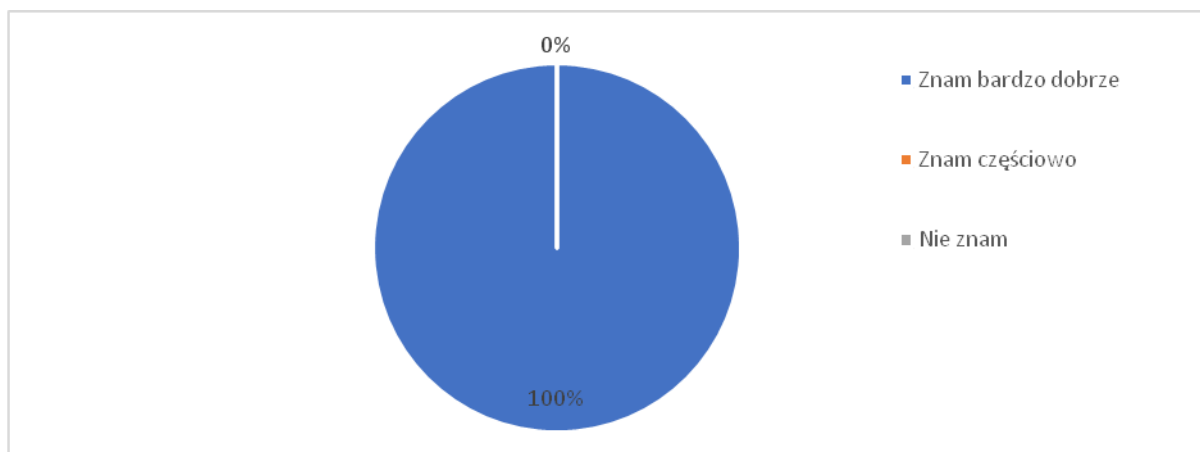
W opinii 40% badanych system wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin na terenie gminy jest bardzo skuteczny, a 50% oceniło, że jest on raczej skuteczny. Pozostałe 10% wskazało, że system ten jest mało skuteczny.

Wykres 59. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin w gminie?

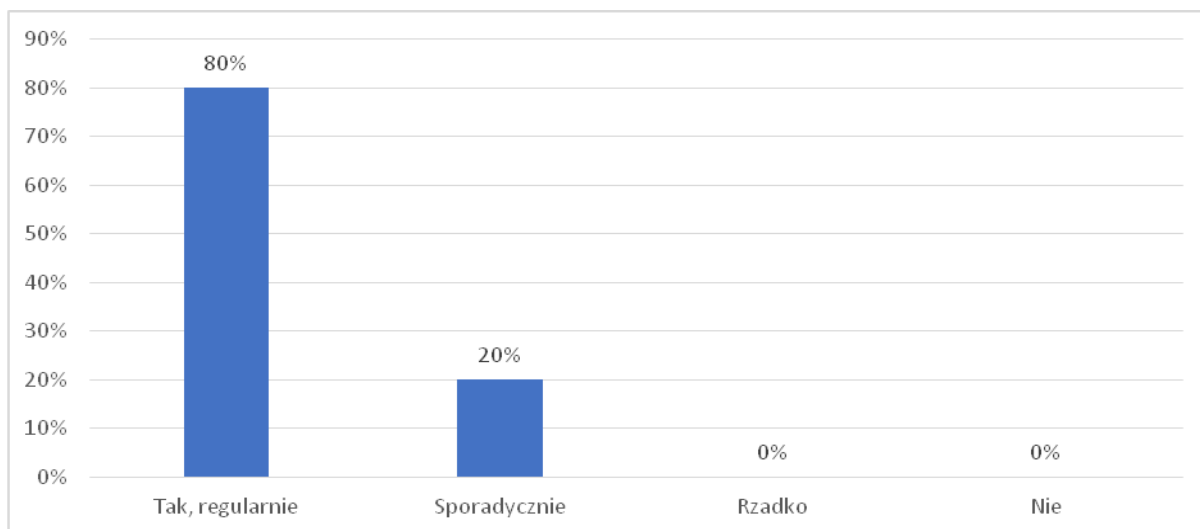
Wszyscy respondenci deklarują, że bardzo dobrze znają lokalne procedury reagowania na takie problemy jak przemoc oraz uzależnienia.

Wykres 60. W jakim stopniu zna Pan/Pani lokalne procedury reagowania na przemoc i uzależnienia?

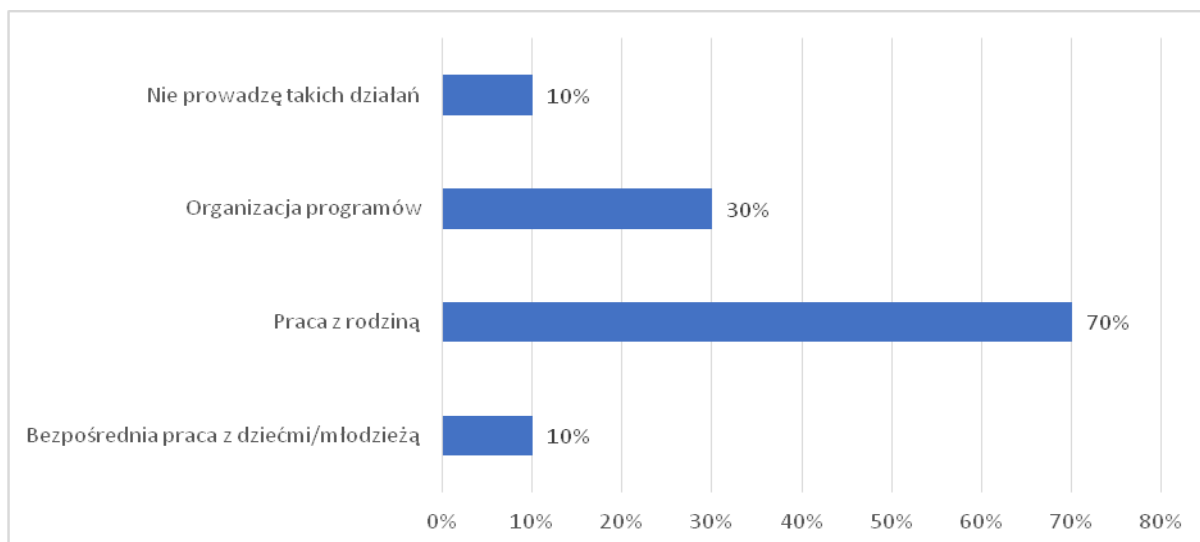
Łącznie 100% ankietowanych odpowiedziało, że na terenie gminy podejmowane są wspólne działania pomiędzy instytucjami w zakresie profilaktyki oraz interwencji, przy czym 80% wskazało, że działania te podejmowane są regularnie, a 20%, że sporadycznie.

Wykres 61. Czy podejmowane są wspólne działania między instytucjami w gminie w zakresie profilaktyki i interwencji?

Łącznie 90% badanych prowadzi działania profilaktyczne, z czego 70% pracuje z rodziną, 30% zajmuje się organizacją programów profilaktycznych, a 10% pracuje bezpośrednio z dziećmi i młodzieżą. Uzyskane wyniki wskazują, że część badanych zajmuje się prowadzeniem działalności profilaktycznej w szerokim zakresie.

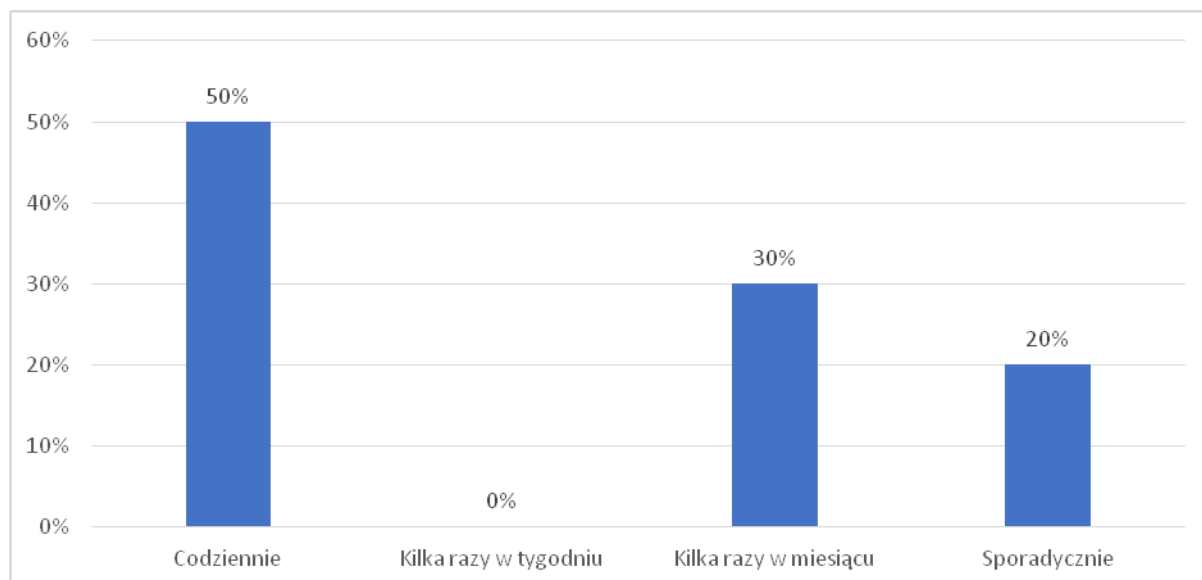
Wykres 62. W jakim zakresie prowadzi Pan/Pani działania profilaktyczne (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Praca z osobami uzależnionymi i doświadczającymi przemocy stawia przed profesjonalistami szereg trudności. Z jednej strony, uzależnienie jest chorobą przewlekłą, często współwystępującą z innymi zaburzeniami psychicznymi, co wymaga wieloaspektowego podejścia terapeutycznego. Z drugiej strony, przemoc domowa, w tym przemoc seksualna, fizyczna i psychiczna, może prowadzić do poważnych urazów psychicznych, trudności w relacjach interpersonalnych i obniżonego poczucia własnej wartości.

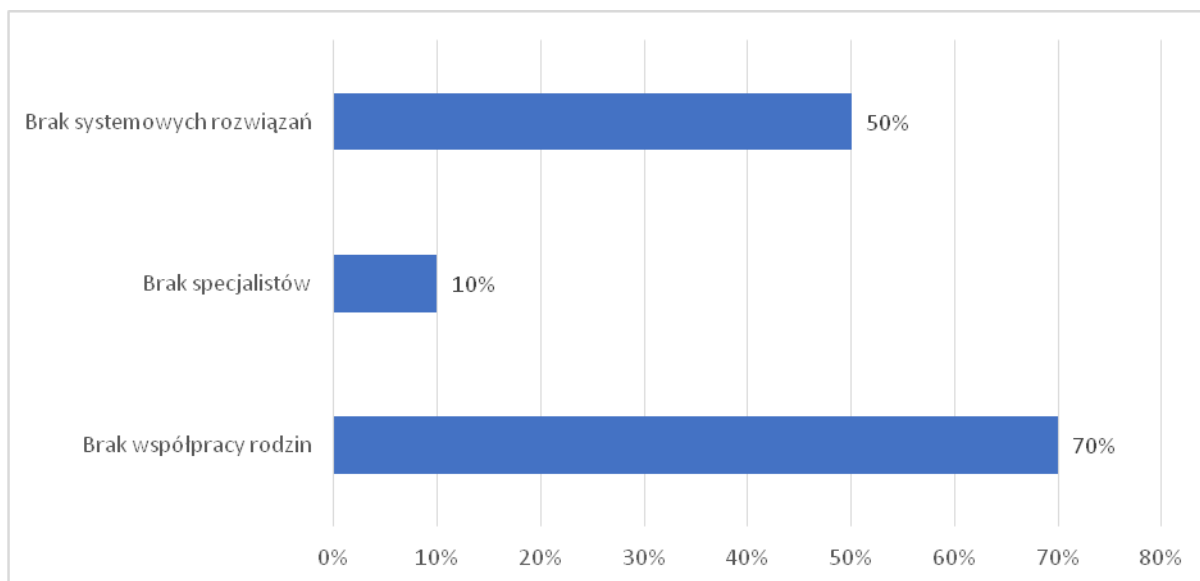
Połowa ankietowanych na co dzień pracuje z rodzinami, w których występują takie problemy jak przemoc czy uzależnienia. Poza tym, 30% badanych ma kontakt z takimi rodzinami kilka razy w miesiącu, a 20% spotyka się z nimi sporadycznie.

Wykres 63. Jak często ma Pan/Pani kontakt z rodzinami z problemem uzależnień lub przemocy?

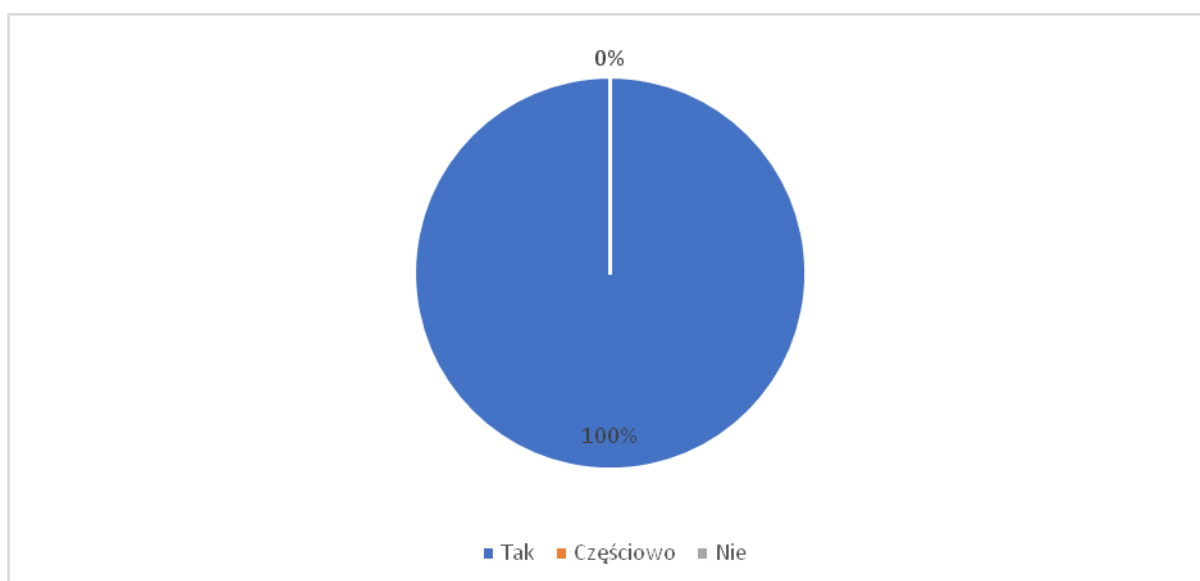
Jako największą trudność w pracy z osobami uzależnionymi lub doświadczającymi przemocy ankietowani wskazywali najczęściej brak współpracy rodzin (70%), na drugim miejscu znalazł się brak systemowych rozwiązań (50%), a na trzecim- brak specjalistów (10%).

Wykres 64. Największe trudności w pracy z osobami uzależnionymi lub doświadczającymi przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru):

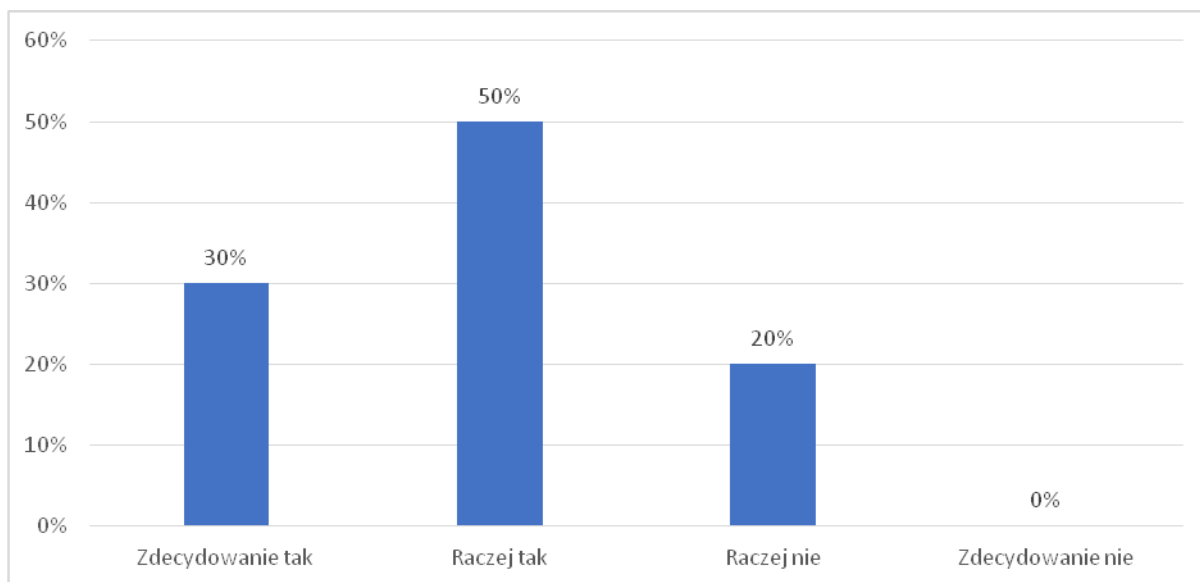
Wszyscy badani znają lokalne oferty wsparcia terapeutycznego i psychologicznego.

Wykres 65. Czy zna Pan/Pani lokalne oferty wsparcia terapeutycznego i psychologicznego?

Łącznie 80% ankietowanych uważa, że zmiany w systemie profilaktyki i wsparcia są zdecydowanie/ raczej potrzebne. Pozostałe 20% odpowiedziało, że system ten raczej nie wymaga zmian.

Wykres 66. Czy w Pani/Pana ocenie potrzebne są zmiany w systemie profilaktyki i wsparcia?

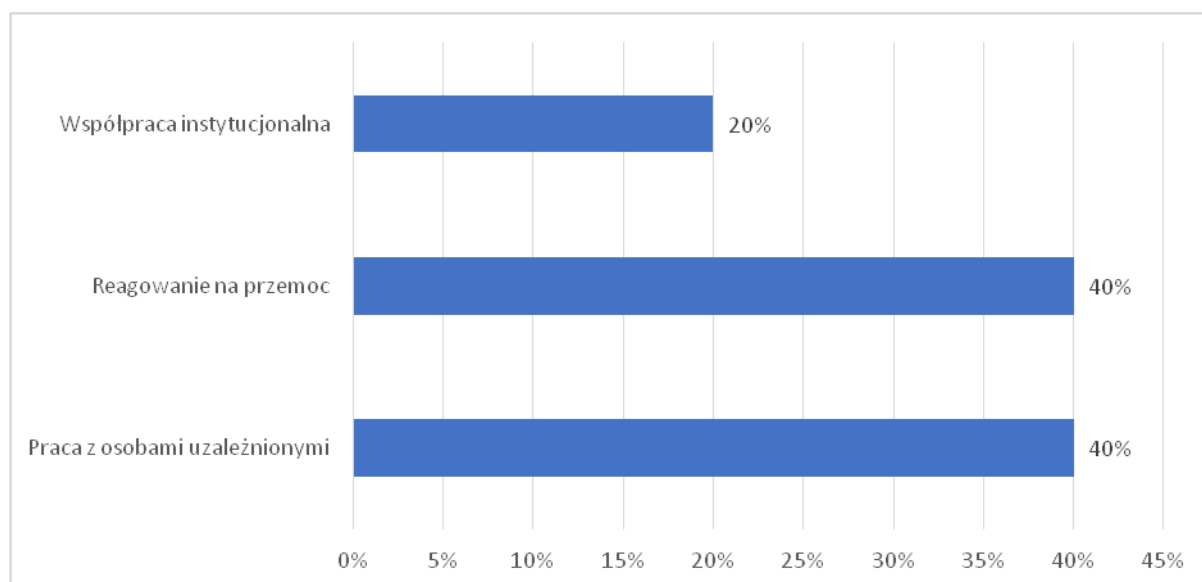

Potrzeby szkoleniowe badanych

Służby zajmujące się profilaktyką uzależnień i przemocy mają do dyspozycji różnorodne szkolenia. Mogą one dotyczyć m.in. profilaktyki uzależnień behawioralnych, wczesnej interwencji czy przeciwdziałania przemocy.

40% respondentów przyznaje, że w ich pracy najbardziej przydatne byłyby szkolenia z zakresu metod i form pracy z osobami uzależnionymi, a kolejne 40% odpowiedziało, że byłyby to szkolenia z zakresu reagowania na przemoc. Poza tym, 20% ankietowanych wskazało, że przydałyby im się szkolenia z zakresu współpracy instytucjonalnej.

Wykres 67. Jaka forma szkoleń byłyby najbardziej przydatne w Pani/Pana pracy?

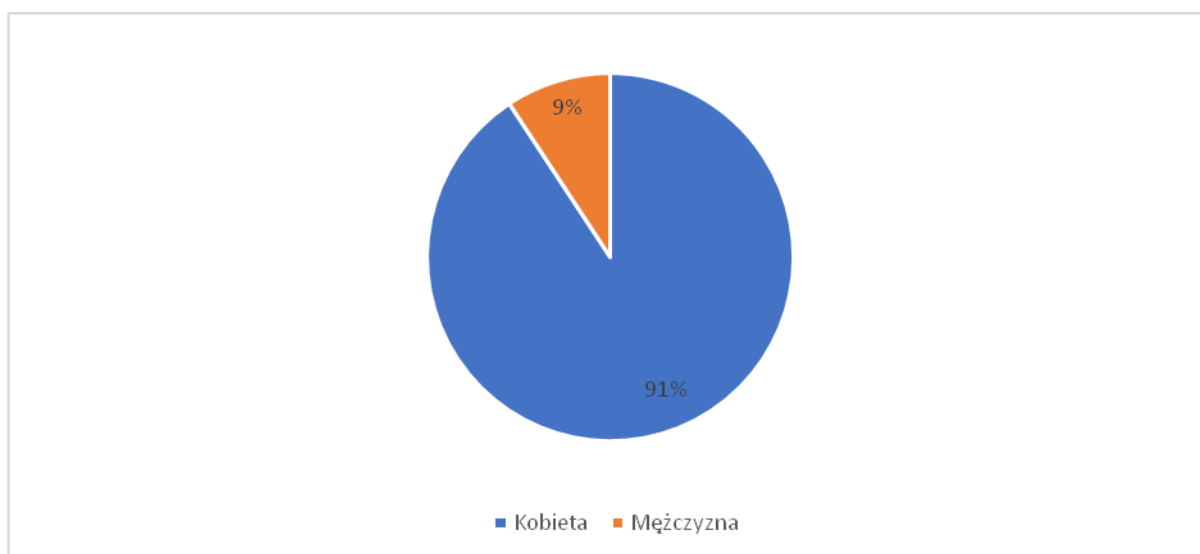

Rodzice oraz nauczyciele

Metryczka

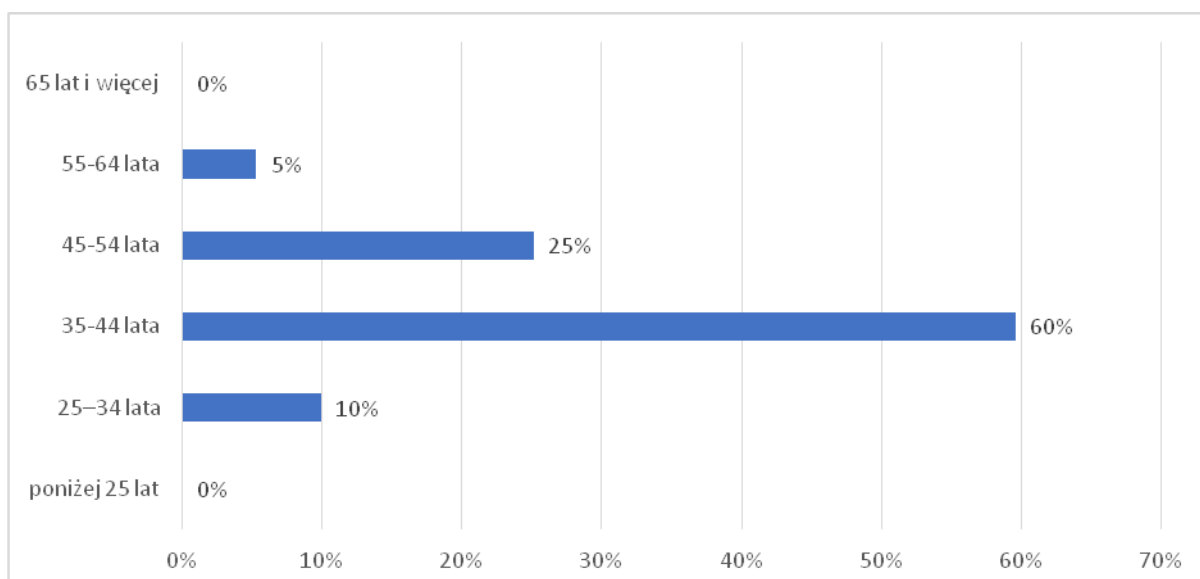
W badanej grupie respondentów 91% stanowiły kobiety, a 9% mężczyźni. Grupa badana składała się rodziców oraz kadry pedagogicznej z żarowskich szkół podstawowych (nauczyciele/ pedagodzy/ psychologzy szkolni).

Wykres 68. Płeć

10% ankietowanych znajduje się w przedziale wiekowym 25- 34 lata, 60% jest pomiędzy 35 a 44 rokiem życia, 25% jest w wieku pomiędzy 45 a 44 lata, a 5% ma pomiędzy 55 a 64 lata.

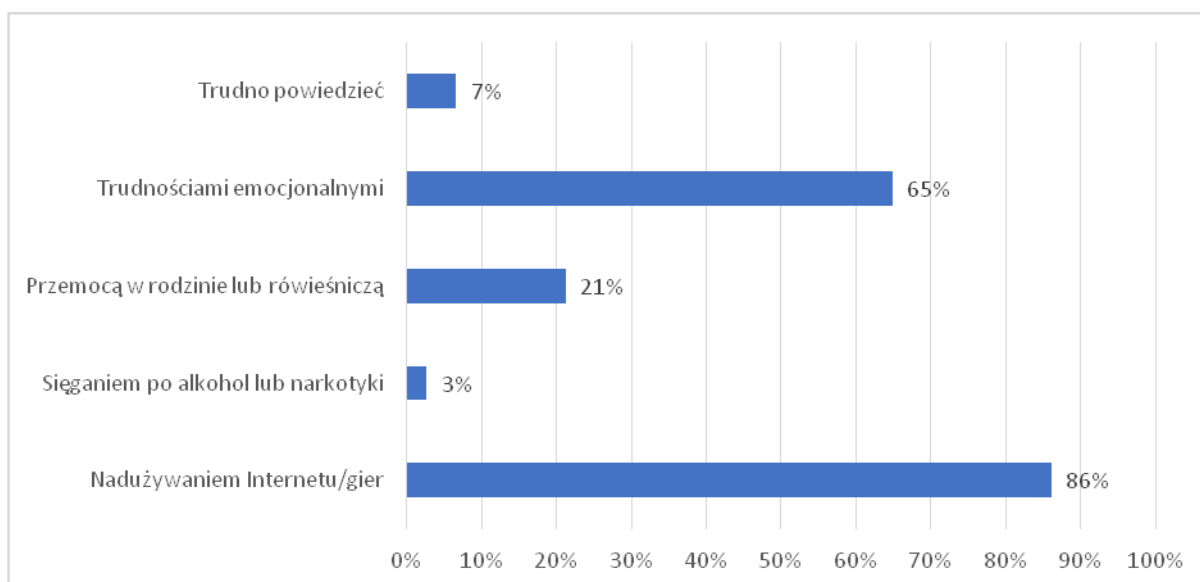
Wykres 69. Wiek.

Podstawowe problemy w środowisku dzieci i młodzieży

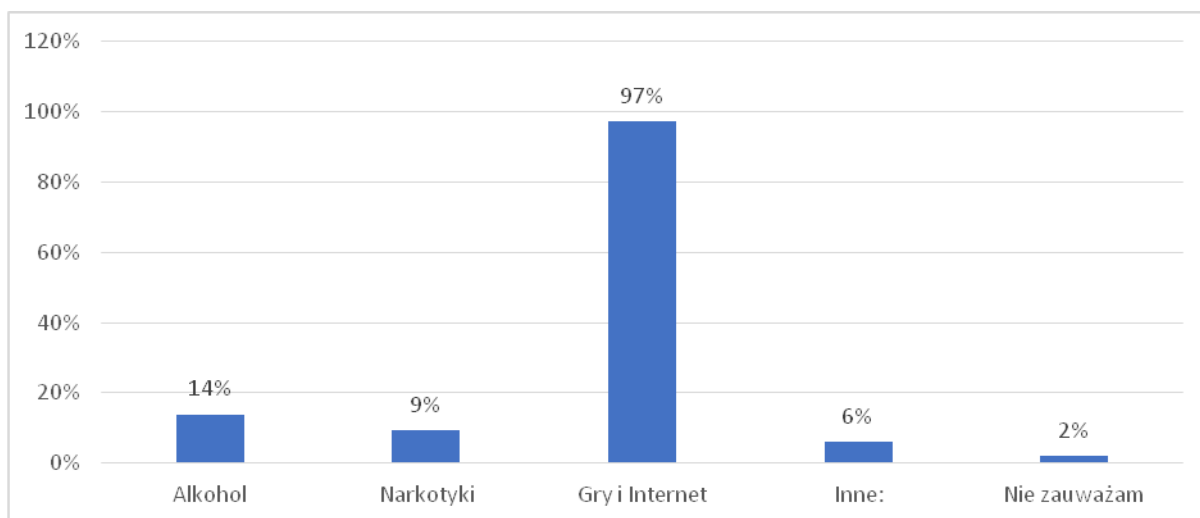
W pierwszej kolejności zapytano badanych o to, z **jakimi problemami najczęściej zmagają się dzieci w ich otoczeniu**. Zdecydowana większość ankietowanych **odpowiedziała, że jest to nadużywanie Internetu/ gier (86%)**. Nieco mniejszy odsetek respondentów wskazał na **trudności emocjonalne (65%)**. Natomiast najmniej ankietowanych zaznaczyło **przemoc domową lub rówieśniczą (21%)** oraz **sięganie po alkohol lub narkotyki (3%)**. Poza tym 7% badanych przyznało, że trudno im określić z jakimi problemami najczęściej zmagają się dzieci w ich otoczeniu.

Wykres 70. W Pani/Pana otoczeniu dzieci najczęściej zmagają się z (pytanie wielokrotnego wyboru):

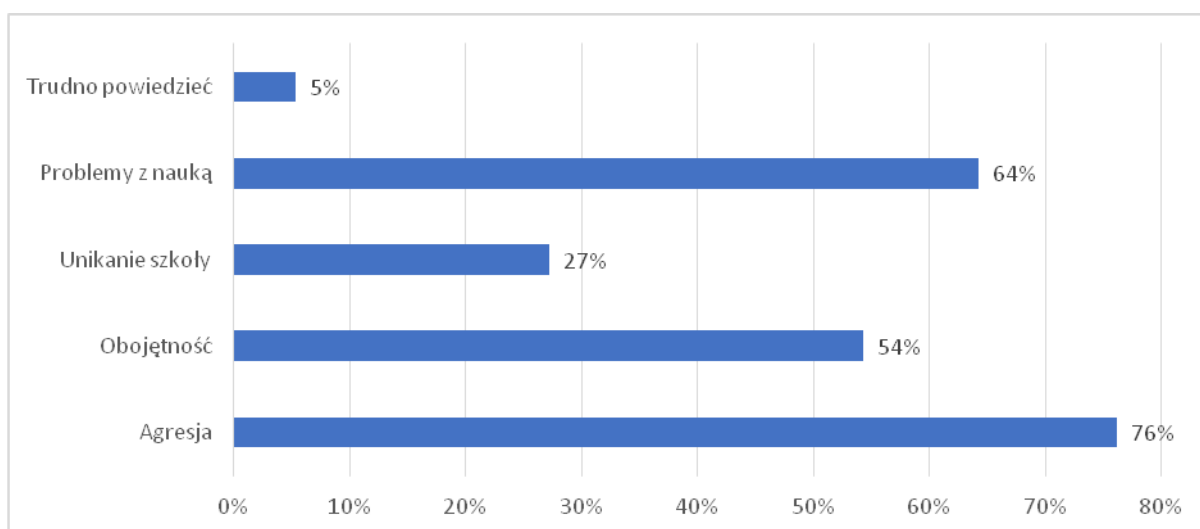
Prawie wszyscy ankietowani (97%) odpowiedzieli, że wśród dzieci i młodzieży zauważają problem jaki stanowi uzależnienie od gier i Internetu. Jednakże część badanych wskazała, że wśród dzieci i młodzieży zauważają także **inne formy uzależnień takie jak uzależnienie od alkoholu (14%), uzależnienie od narkotyków (9%), inne niż wymienione w ankiecie (6%)**. Jedynie 2% respondentów odpowiedziało, że nie zaobserwowali żadnym uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Wykres 71. Jakie formy uzależnień zauważa Pan/Pani u dzieci i młodzieży (pytanie wielokrotnego wyboru)?

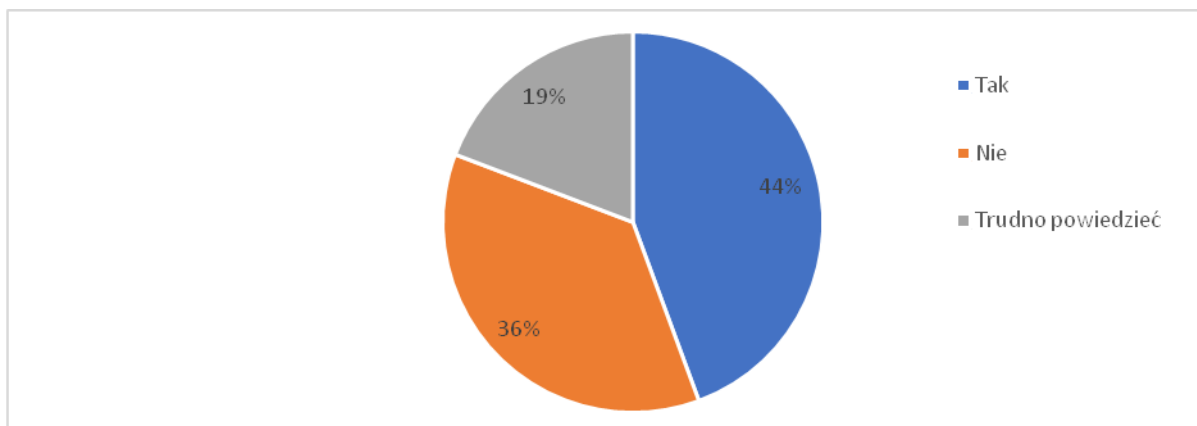
Wśród symptomów świadczących o problemach uzależnień u dziecka badani najczęściej wskazywali na agresję (76%) oraz problemy z nauką (64%). W dalszej kolejności ankietowani wybierali obojętność (54%) oraz unikanie szkoły (27%). Poza tym, 5% respondentów zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”. **Uzyskane wyniki świadczą o tym, że ankietowani w większości znają objawy świadczące o uzależnieniach u dzieci.**

Wykres 72. Które zachowania mogą świadczyć o problemach z uzależnieniem u dziecka (pytanie wielokrotnego wyboru)?

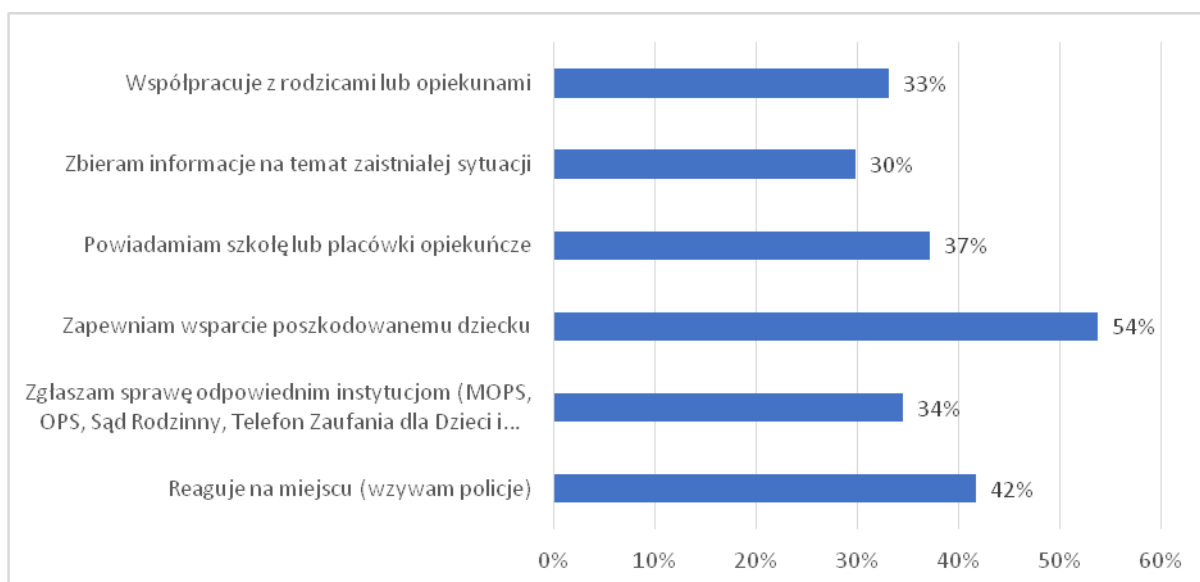
44% badanych deklaruje, że było świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadczało przemocy lub uzależnienia, a 19% nie ma co do tego pewności. Pozostałe 36% nigdy nie było w takiej sytuacji.

Wykres 73. Czy był/a Pan/Pani świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadczało przemocy lub uzależnienia?

Ankietowani, którzy byli świadkami sytuacji, w której dziecko doświadczyło przemocy lub uzależnienia odpowiadali zazwyczaj, że zapewniali wsparcie poszkodowanemu dziecku (54%). Poza tym, 42% ankietowanych wezwało Policję, 37% powiadomiło szkołę/placówki opiekuńcze, 34% zgłosiło sprawę odpowiednim instytucjom, 33% podjęło współpracę z rodzicami/opiekunami, a 30% zebrało informację na temat zaistniałej sytuacji. Uzyskane wyniki wskazują, że **badani odpowiednio reagują, gdy są świadkami sytuacji, w której dziecko doświadcza przemocy lub uzależnienia.**

Wykres 74. Jeśli był/a Pan/Pani świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadczyło przemocy lub uzależnienia, co Pan/Pani zrobił/a (pytanie wielokrotnego wyboru)?

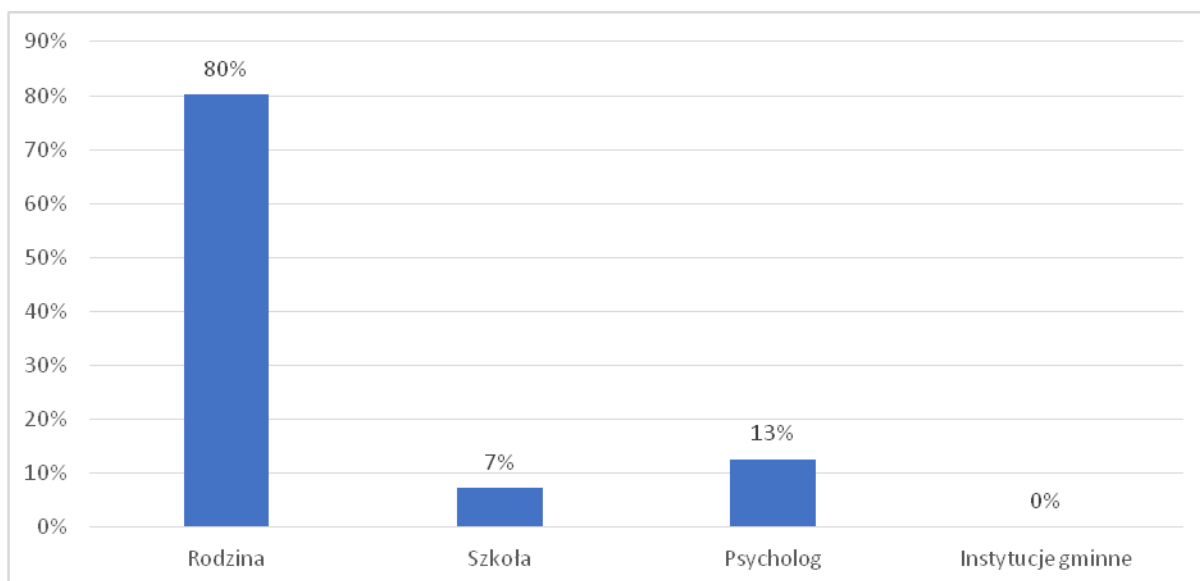

Ocena działalności instytucji pomocowych

Wsparcie dla dziecka z uzależnieniem może zapewnić szereg specjalistów i instytucji. Psycholog, psychoterapeuta uzależnień lub psychiatra mogą przeprowadzić diagnozę i dobrać odpowiednią terapię. Poradnie leczenia uzależnień oferują kompleksową pomoc, w tym terapię indywidualną i grupową. W przypadku problemów behawioralnych, można skorzystać z telefonów zaufania. Dodatkowo, szkoły, pedagodzy i inni nauczyciele mogą również być cennym źródłem wsparcia i informacji dla dziecka oraz rodziców.

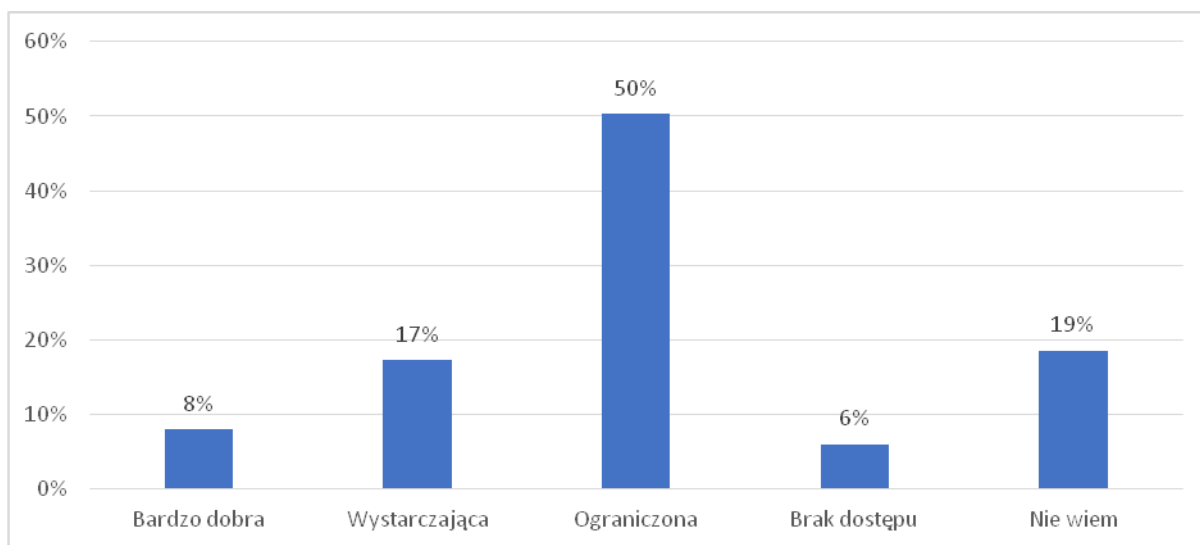
Zdaniem zdecydowanej większości badanych to rodzina w pierwszej kolejności powinna pomagać dziecku z problemami takimi jak przemoc czy uzależnienia (80%). Znacznie mniej ankietowanych uważa, że jest to zadanie psychologów (13%) czy też szkoły (7%).

Wykres 75. Kto w Pani/Pana ocenie powinien w pierwszej kolejności pomagać dziecku z problemem uzależnień lub przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru)?

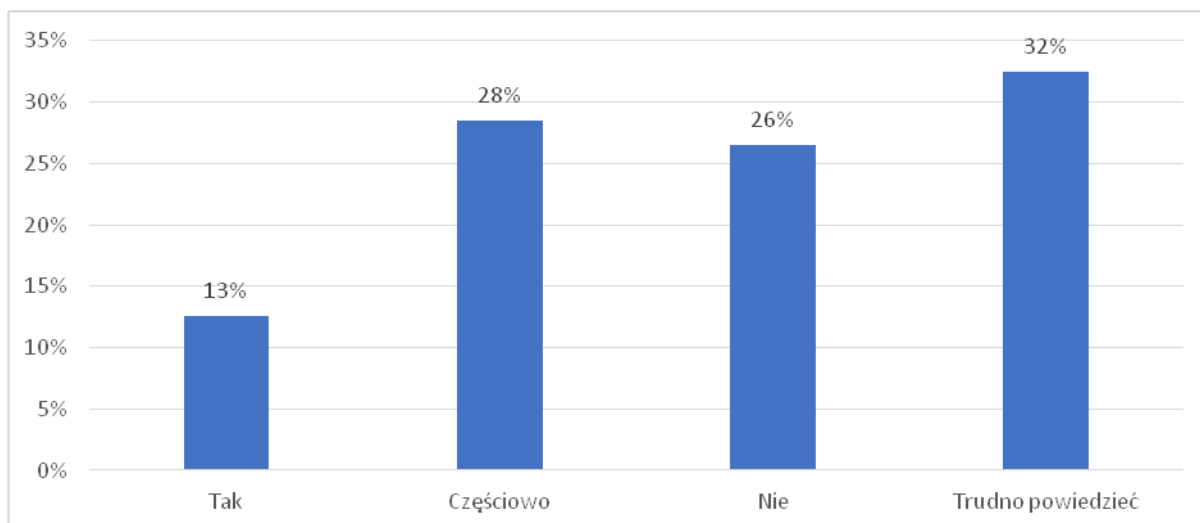
W ocenie 50% ankietowanych dostępność pomocy dla dzieci, które zmagają się z problemami jest w ich środowisku ograniczona. Natomiast w sumie 25% wskazało, że jest ona bardzo dobra lub wystarczająca. Jednakże 6% badanych jest zdania, że dzieci, u których występują problemy nie mają dostępu do specjalistycznej pomocy (6%). Poza tym, 19% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Wykres 76. Jak ocenia Pan/Pani dostępność pomocy dla dzieci z problemami w Pani/Pana środowisku (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Jedynie 13% badanych jest zdania, że dziecko z problemem uzależnienia wie, gdzie zgłosić się po pomoc, a 28% uważa, że posiada tylko częściową wiedzę w tym zakresie. Z kolei 26% ankietowanych odpowiedziało, że takie dziecko nie wie, gdzie szukać pomocy, a 32% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 77. Czy dziecko z problemem uzależnienia wie, gdzie się zgłosić po pomoc?

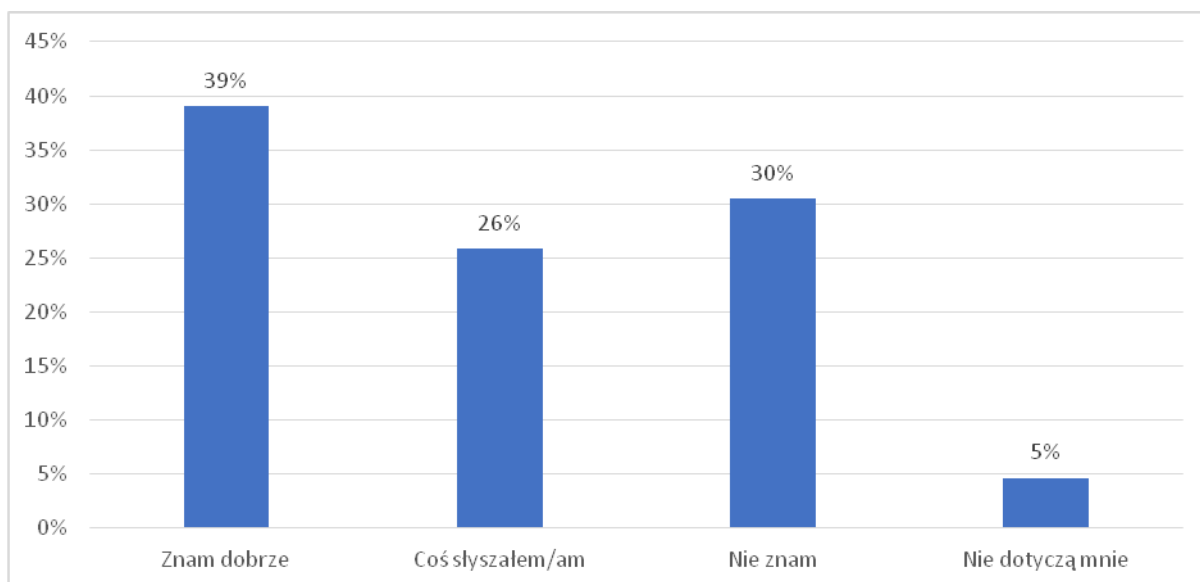

Ocena działalności profilaktycznej

Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży to szeroki zakres aktywności mających na celu zapobieganie problemom i wspieranie zdrowego rozwoju. Obejmują one szeroko pojętą profilaktykę, taką jak zapobieganie uzależnieniom, agresji, przemocy, ale również promocję zdrowego stylu życia, rozwój umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa. Działania te realizowane są zarówno w szkole, jak i w środowisku pozaszkolnym, często we współpracy z rodzicami i innymi instytucjami.

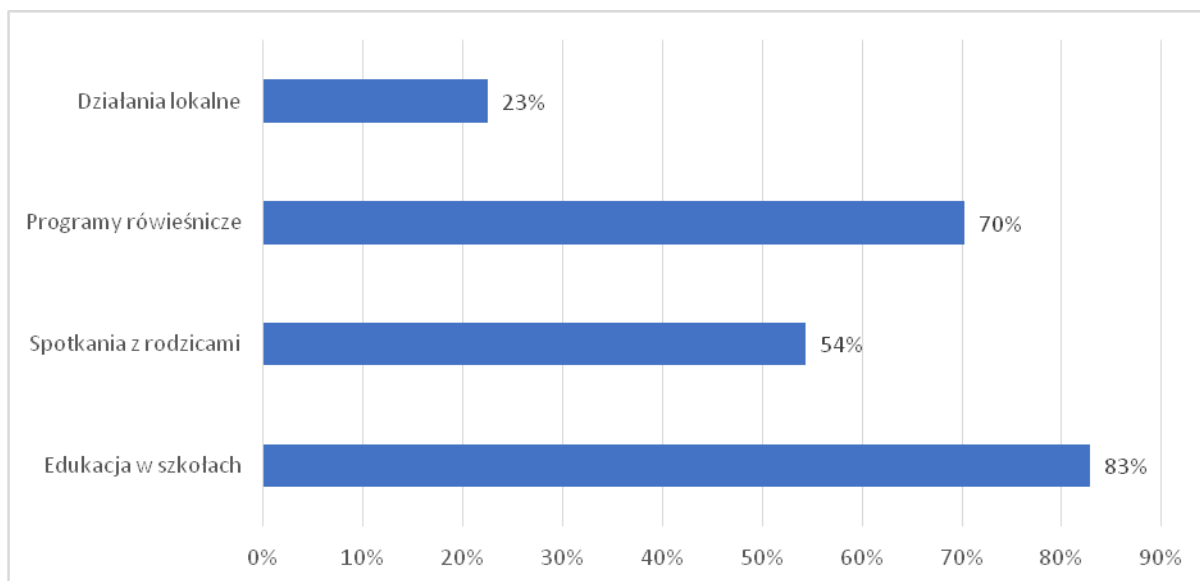
Zapytano zatem badanych o ich poziom wiedzy na temat działań profilaktycznych realizowanych w szkołach oraz innych placówkach. **39% ankietowanych deklaruje, że bardzo dobrze zna oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży**, a 26% przyznało, że jedynie coś o nich słyszało. Aczkolwiek 30% respondentów odpowiedziało, że nie zna oddziaływań profilaktycznych prowadzonych w szkołach. Pozostałe 5% zaznaczyło, że to pytanie ich nie dotyczy.

Wykres 78. W jakim stopniu zna Pan/Pani działania profilaktyczne realizowane w szkołach lub placówkach?

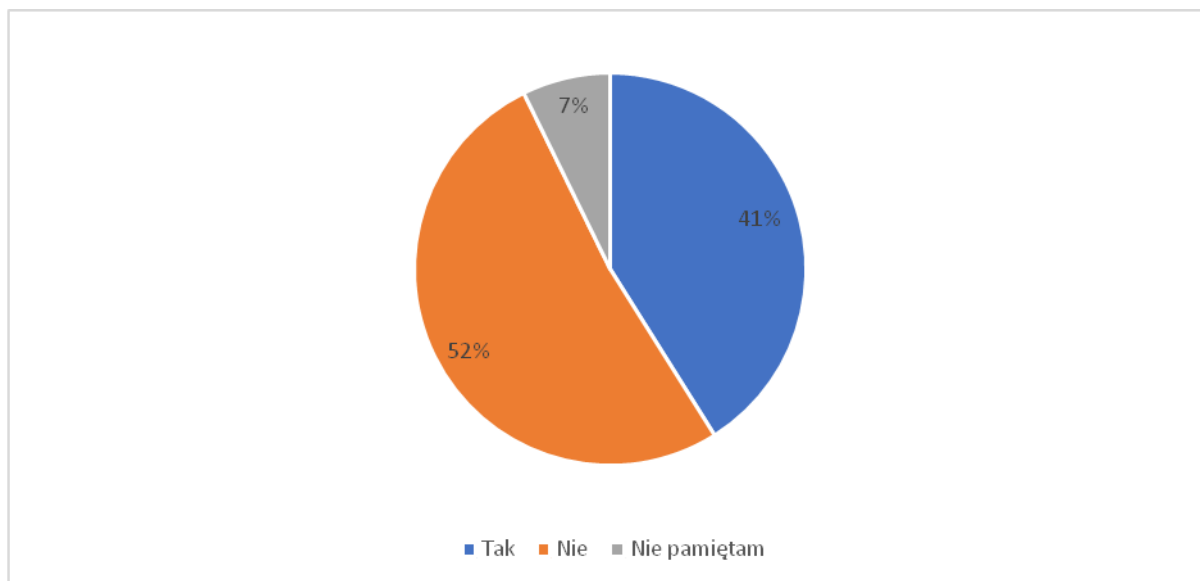
Za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne ankietowani uznali edukację w szkołach (83%) oraz realizację programów rówieśniczych (70%). W dalszej kolejności badani wskazywali na spotkania z rodzicami (54%) oraz działania prowadzone lokalnie (23%).

Wykres 79. *Które działania profilaktyczne uważa Pan/Pani za najbardziej potrzebne (pytanie wielokrotnego wyboru)?*

41% badanych uczestniczyło w działaniach profilaktycznych lub szkoleniowych.

Wykres 80. *Czy uczestniczył/a Pan/Pani w działaniach profilaktycznych lub szkoleniowych?*

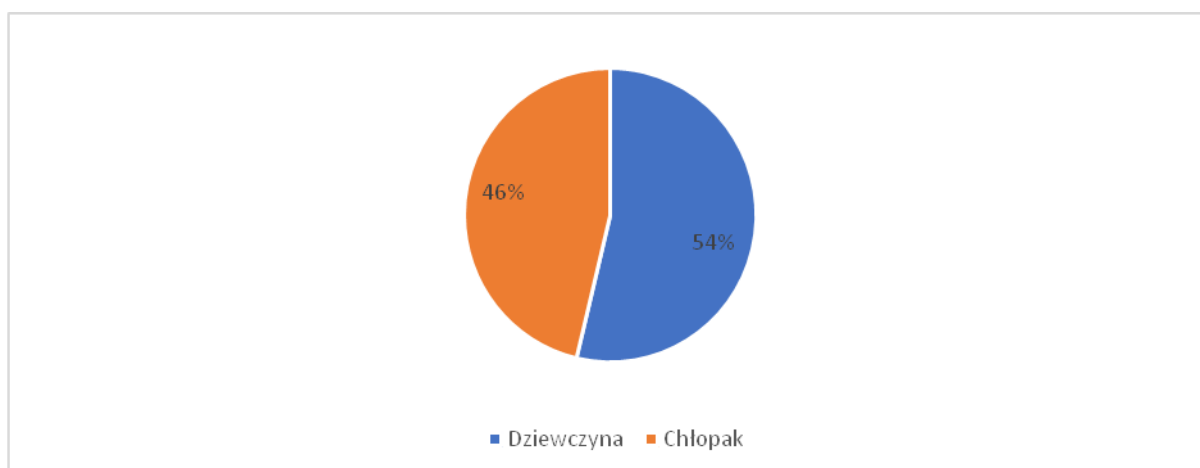

Uczniowie szkół podstawowych klasy V-VIII

Metryczka

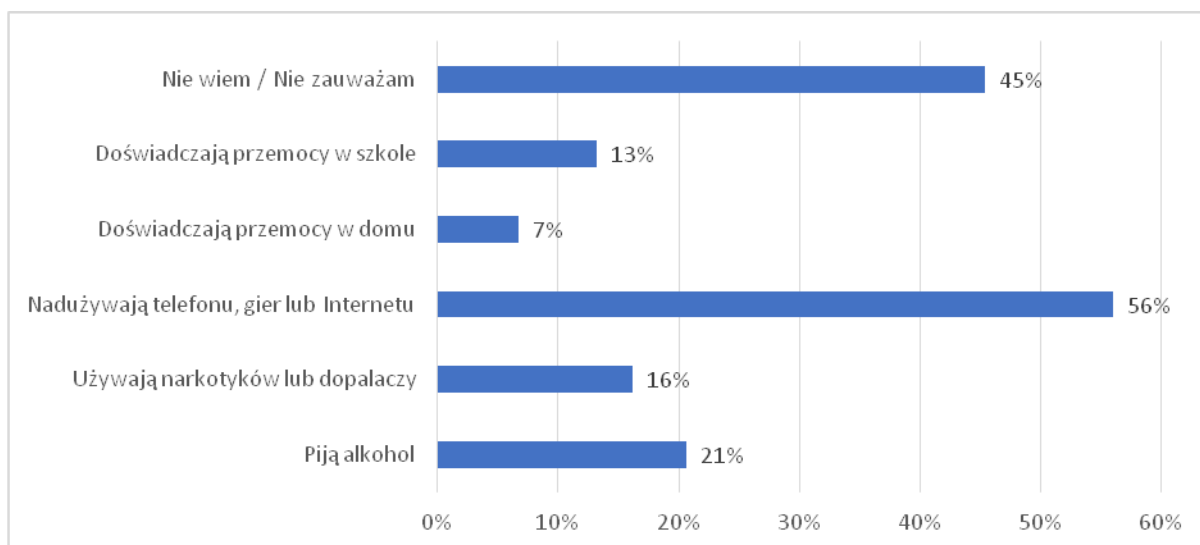
W badaniu wzięło udział 432 uczniów klas V-VIII ze szkół podstawowych na terenie Gminy Żarów, z czego 54% stanowiły dziewczynki, a 46% chłopcy.

Wykres 81. Płeć:

56% uczniów przyznało, że w ich otoczeniu rówieśniczym są osoby, które nadużywają telefonu, gier lub Internetu, 21% ma kolegów/ koleżanki, którzy piją alkohol, a 16% ma kolegów/ koleżanki, którzy sięgają po narkotyki. Poza tym, 13% badanych wskazało, że zna osoby w swoim wieku, które doświadczają przemocy w szkole, a 7% ma rówieśników doświadczających przemocy domowej.

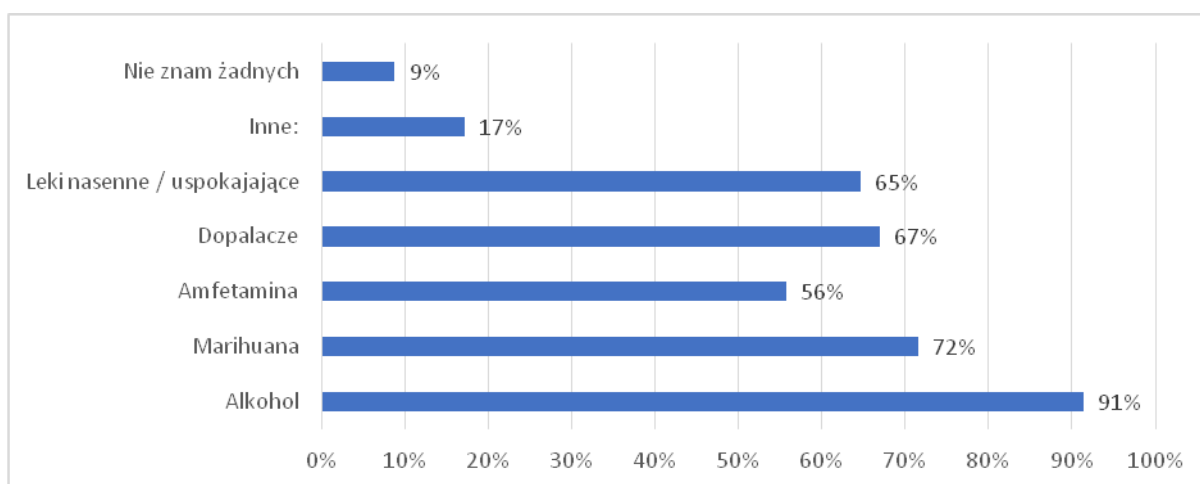
Wykres 82. Czy w Twoim otoczeniu rówieśniczym są osoby, które (pytanie wielokrotnego wyboru):

Doświadczenia uczniów związane z używaniem alkoholu i narkotyków

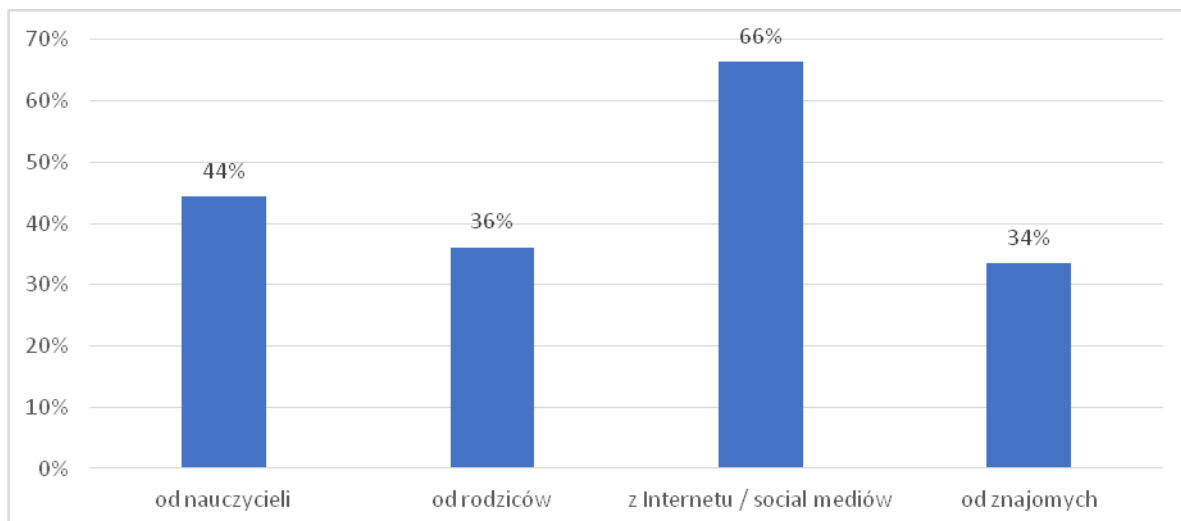
W pierwszej kolejności zapytano uczniów o to, jakie środki uzależniające znają z nazwy lub ze słyszenia. Badani wskazywali przede wszystkim na alkohol (91%). W dalszej kolejności pojawiały się wśród uczniów takie odpowiedzi jak marihuana (72%), dopalacze (67%), leki nasenne/ uspokajające (65%) oraz amfetamina (56%). Jedynie 9% ankietowanych przyznało, że nie zna żadnych środków uzależniających. **Uzyskane wyniki wskazują, że uczniowie w większości wiedzą jakie substancje niosą za sobą ryzyko uzależnienia.**

Wykres 83. Jakie środki uzależniające znasz z nazwy lub ze słyszenia (pytanie wielokrotnego wyboru).

Głównym źródłem czerpania wiedzy na temat uzależnień oraz przemocy jest wśród respondentów Internet/ social media (66%). Kolejno uczniowie wskazywali, że są to nauczyciele (44%), rodzice (36%) oraz znajomi (34%).

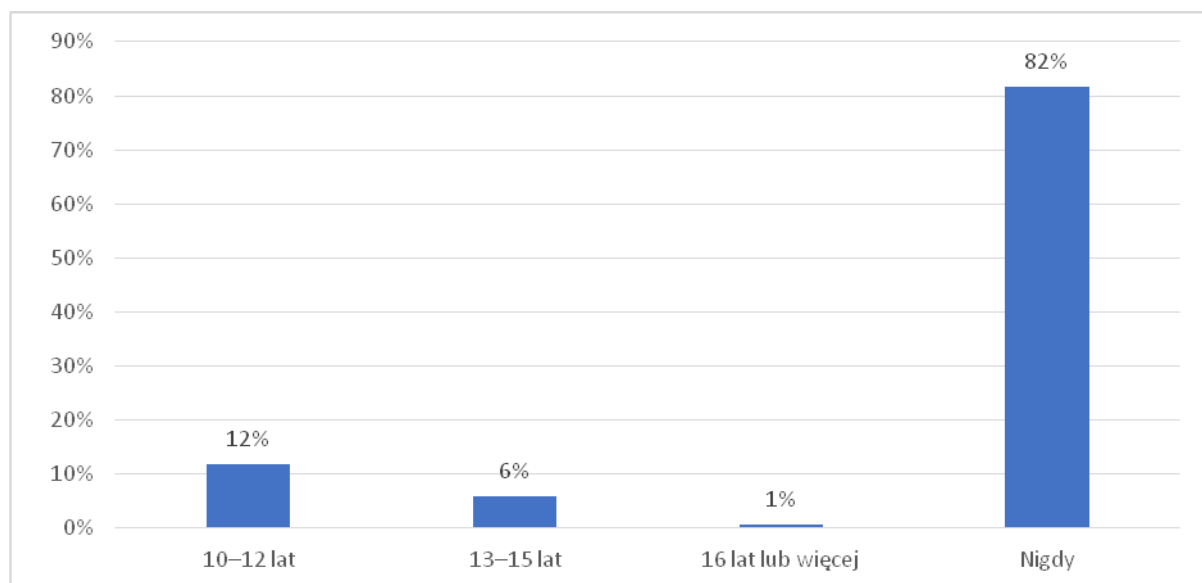
Wykres 84. Skąd czerpiesz wiedzę o uzależnieniach i przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru):

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

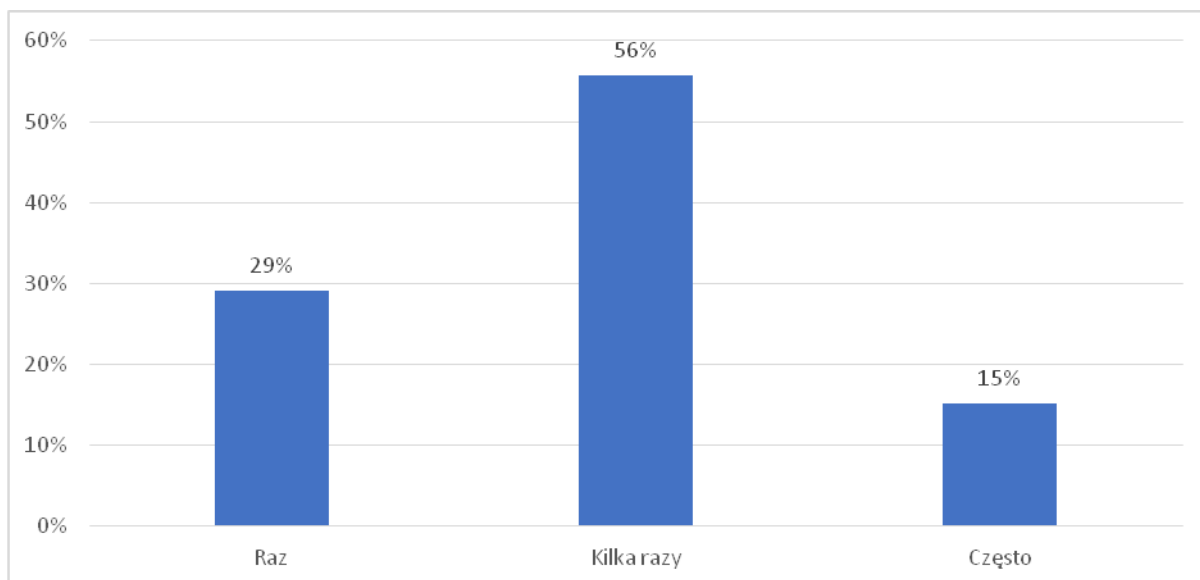
18% uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żarów deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową, z czego 12% przyznało, że miała ona miejsce w wieku między 10 a 12 rokiem życia, 6% wskazało, że miało wówczas pomiędzy 13 a 15 lat, a 1% pierwszy raz pił alkohol w wieku 16 lat lub więcej.

Wykres 85. W jakim wieku po raz pierwszy piłeś/aś alkohol?

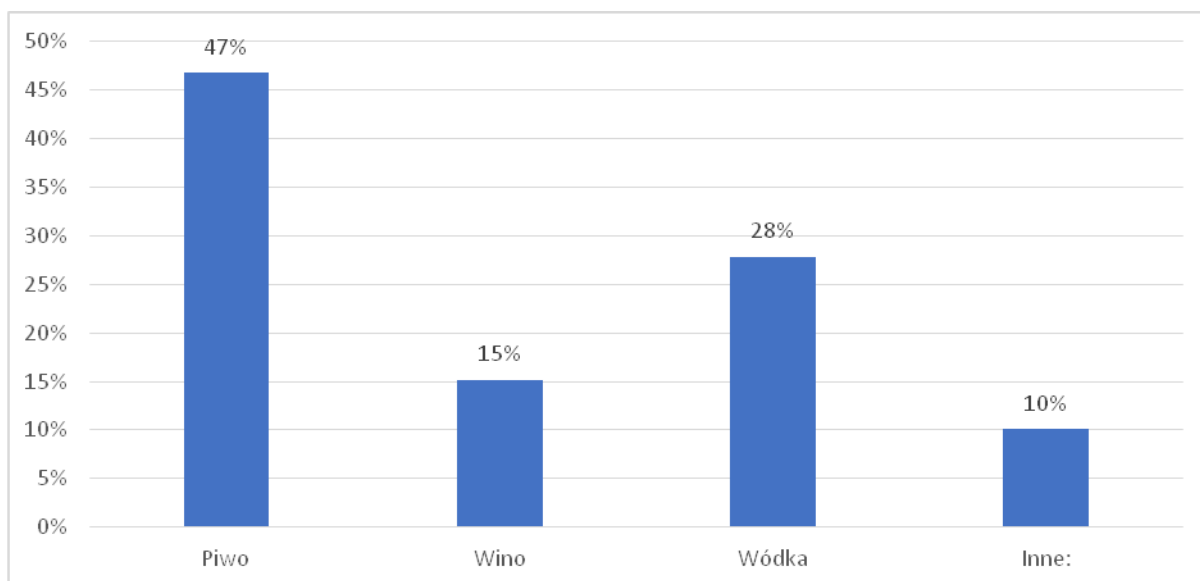
Kolejno zapytano badanych o to ile razy w życiu pili alkohol. **29% uczniów deklaruje, że piło go tylko raz, 56% kilka razy, a 15% odpowiedziało, że sięga po niego często.**

Wykres 86. Ile razy w życiu piliś/aś alkohol (piwo, wino, wódka)²:

Jeśli chodzi o rodzaj alkoholu, jaki uczniowie piją najczęściej, to **47% badanych wskazało, że wybiera zazwyczaj piwo, 25%- wódkę, 15%- wino, a 10% inne niż wymienione w ankiecie.**

Wykres 87. Jaki rodzaj alkoholu spożywałeś/aś najczęściej³:

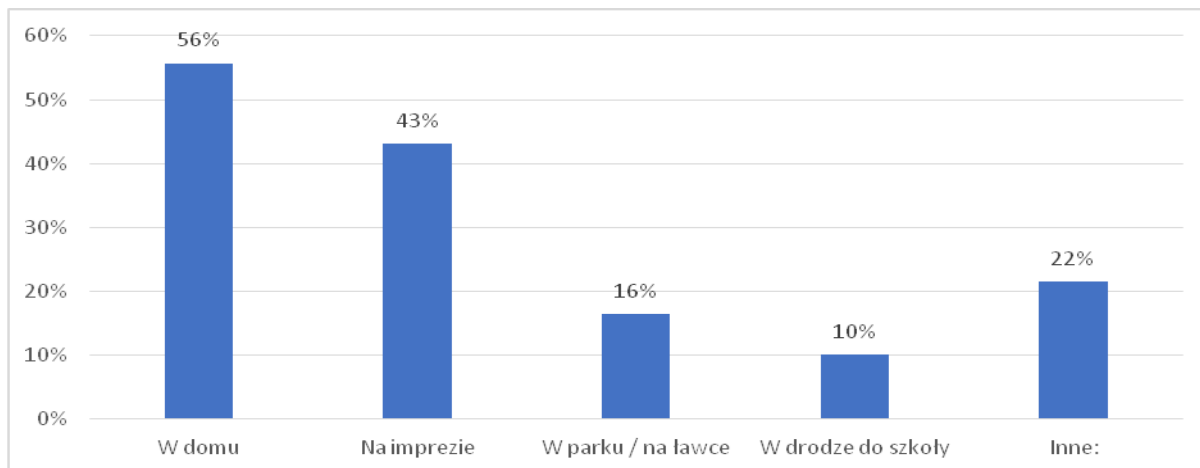

² Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację alkoholową.

³ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację alkoholową.

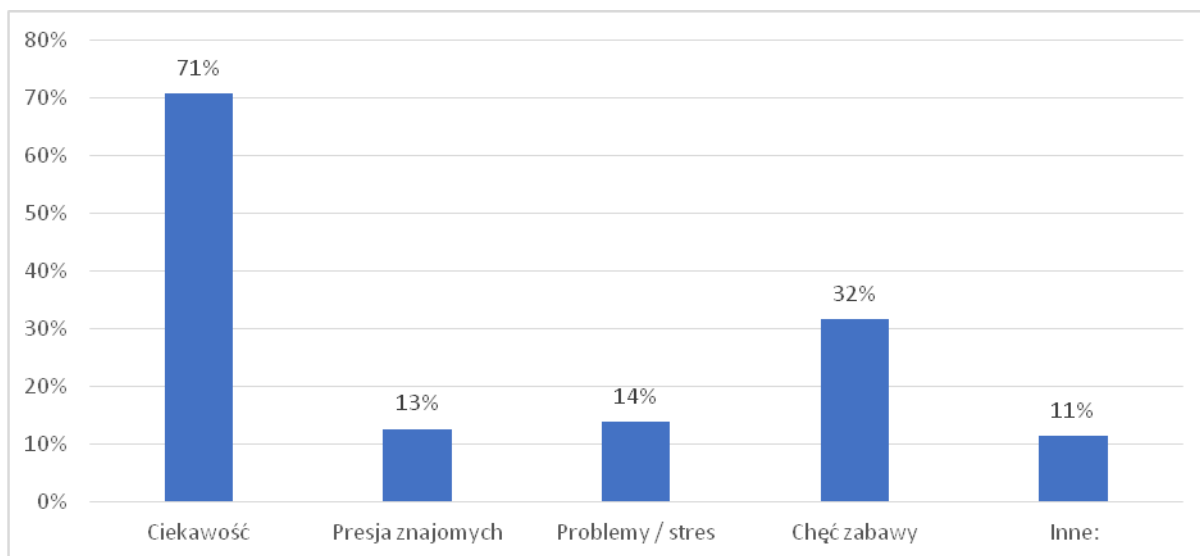
Kolejno poproszono ankietowanych o wskazanie **miejsca, w którym najczęściej spożywali alkohol**. **Największa liczba badanych odpowiedziała, że pila go w domu (56%)**. W dalszej kolejności uczniowie zaznaczali, że pili go na imprezie (43%). Natomiast najmniejsze odsetki ankietowanych wskazywały na park (16%) czy też drogę do szkoły (10%).

Wykres 88. Gdzie najczęściej spożywany był alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)⁴:

Wśród **przyczyn sięgania po alkohol uczniowie w zdecydowanej większości wskazywali na ciekawość (71%)**. Poza tym badani wybierali takie powody jak chęć zabawy (32%), problemy/stres (14%), presję znajomych (13%) oraz inne (11%).

Wykres 89. Co skłoniło Cię do sięgnięcia po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru)⁵:

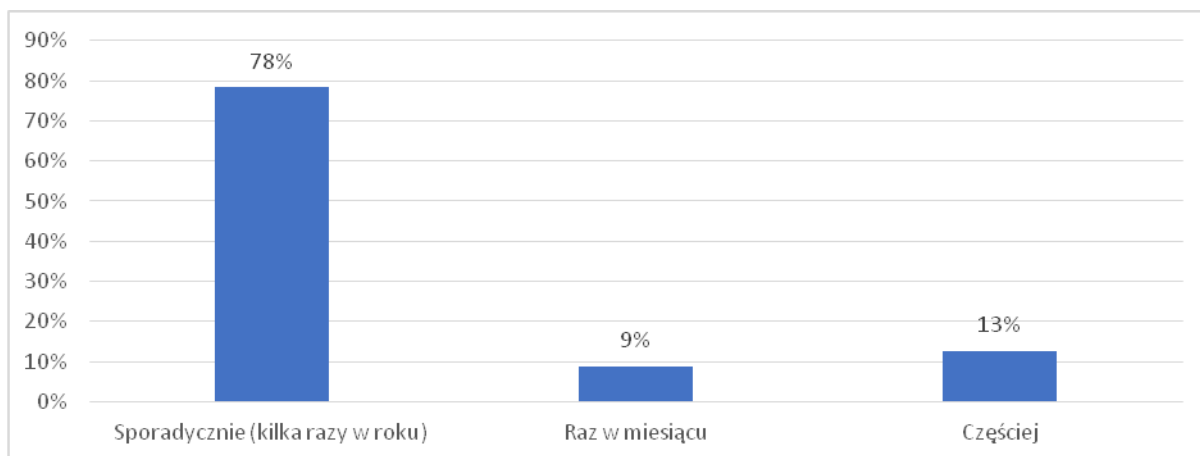

⁴ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację alkoholową.

⁵ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację alkoholową.

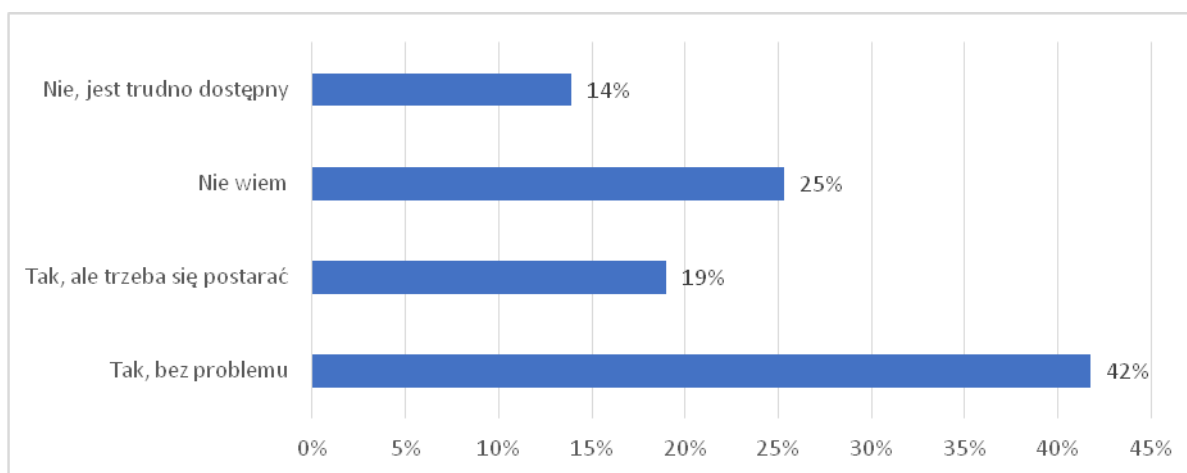
78% uczniów, którzy pili kiedykolwiek alkohol przyznało, że obecnie sięga po niego sporadycznie. Znaczny niepokój budzi jednak, że 9% badanych pije go kilka razy w miesiącu, a 13% nawet częściej.

Wykres 90. Jak często sięgasz po alkohol obecnie⁶:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w Polsce obowiązuje zakaz sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim⁷. Jednakże, w subiektywnej ocenie **42% uczniów** zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu nie stanowi żadnego problemu, a **19%** przyznało, że alkohol jest dostępny, ale żeby go nabyć, trzeba się postarać. Poza tym, **14%** ankietowanych odpowiedziało, że alkohol jest trudno dostępny w ich najbliższym otoczeniu, a **25%** wskazało, że tego nie wie.

Wykres 91. Czy w Twoim najbliższym otoczeniu (np. wśród znajomych, rodziny, w szkole) łatwo jest zdobyć alkohol?

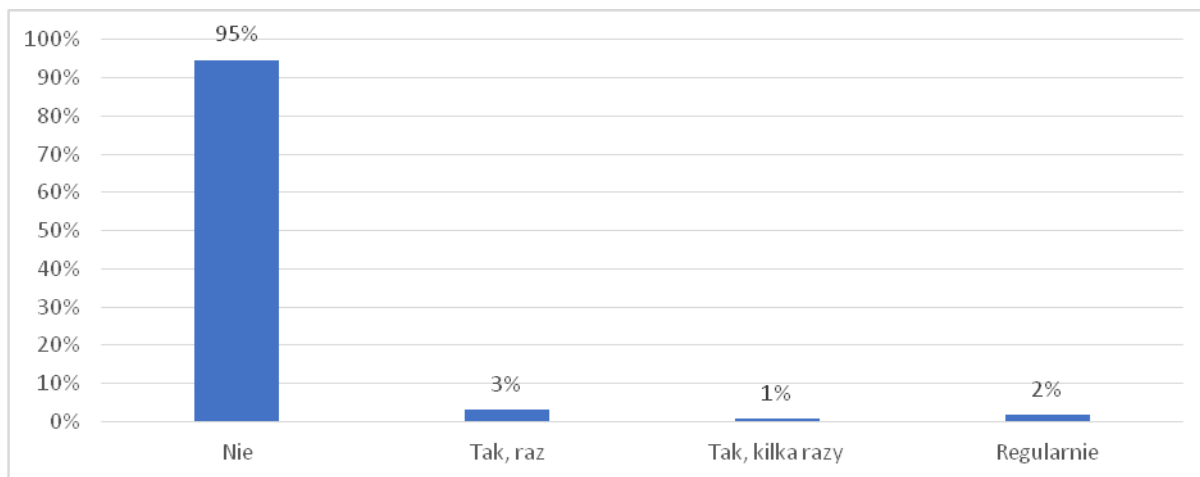
⁶ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację alkoholową.

⁷ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wyniki różnorodnych badań wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu.

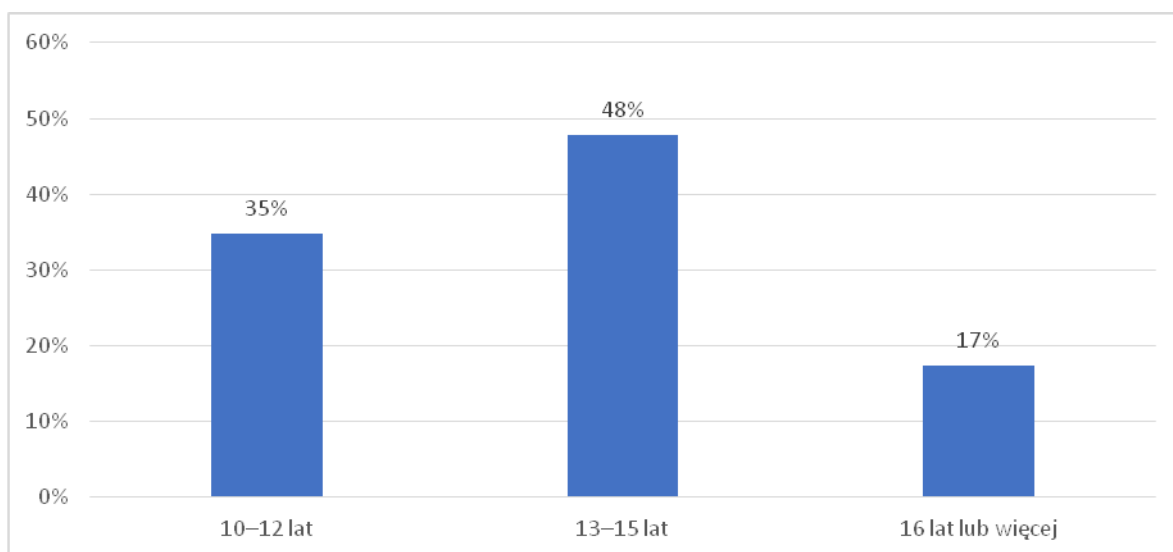
5% uczniów żarowskich szkół podstawowych ma za sobą inicjację narkotykową, z czego 3% próbowało tych substancji raz, 1%- kilka razy, a 2% sięga po nie regularnie.

Wykres 92. Czy próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy:

35% ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową przyznało, że miała ona miejsce w wieku pomiędzy 10 a 12 rokiem życia, 48% miało wówczas pomiędzy 13 a 15 lat, a 17% pierwszy raz sięgnęło po narkotyki lub dopalacze w wieku 16 lat lub więcej.

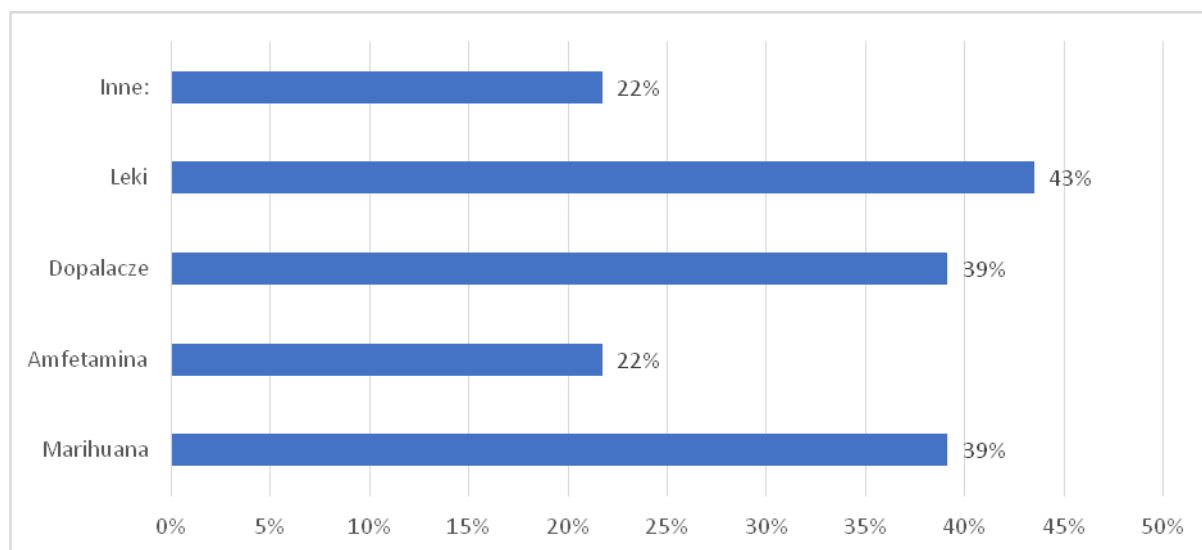
Wykres 93. W jakim wieku po raz pierwszy próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy⁸?

⁸ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

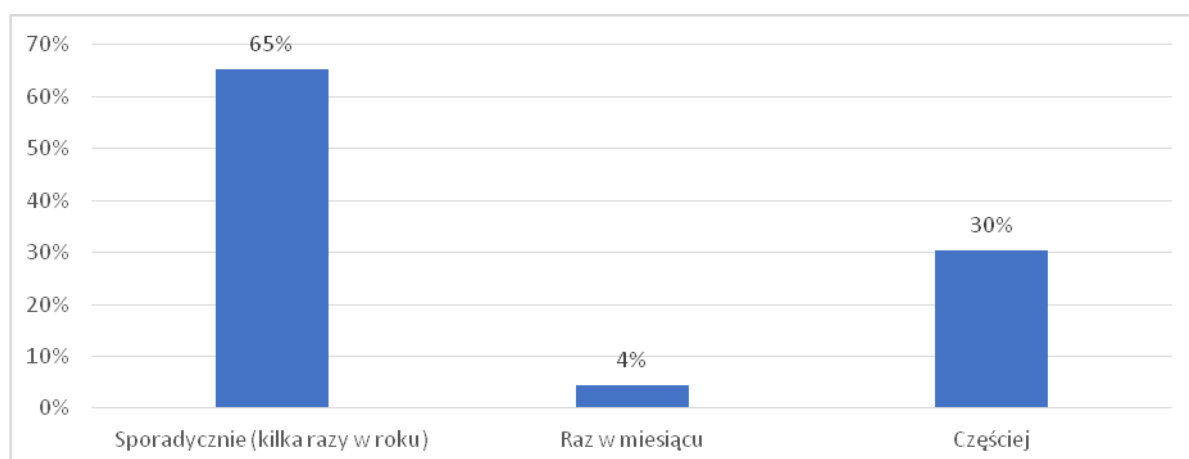
Wśród substancji narkotycznych największą popularność mają wśród badanych leki (43%). Nieco mniej ankietowanych deklaruje, że zażywało dopalacze (39%) czy też marihuanę (39%). Natomiast najniższe odsetki uczniów wskazały na amfetaminę (22%) oraz inne (22%). **Uzyskane wyniki wskazują, że badani próbowali już więcej niż jednej substancji.**

Wykres 94. *Jakie substancje zażywałeś/aś (pytanie wielokrotnego wyboru)⁹:*

Większość ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową, obecnie sięga po narkotyki/ dopalacze sporadycznie (65%). Niepokojące jest jednak, że 4% zażywa te substancje raz w miesiącu, a 30% nawet częściej.

Wykres 95. *Jak często sięgasz po narkotyki obecnie¹⁰:*

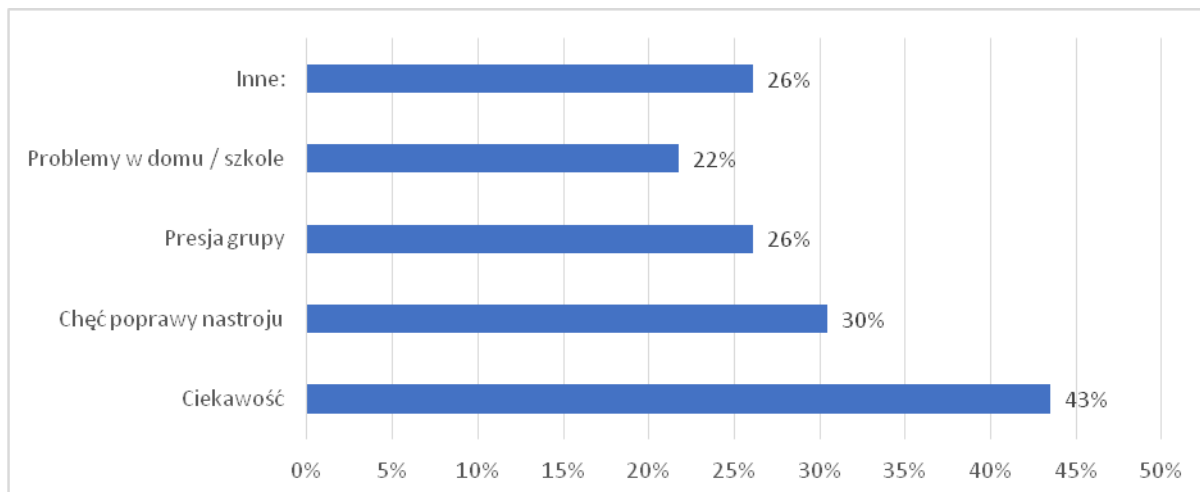

⁹ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

¹⁰ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

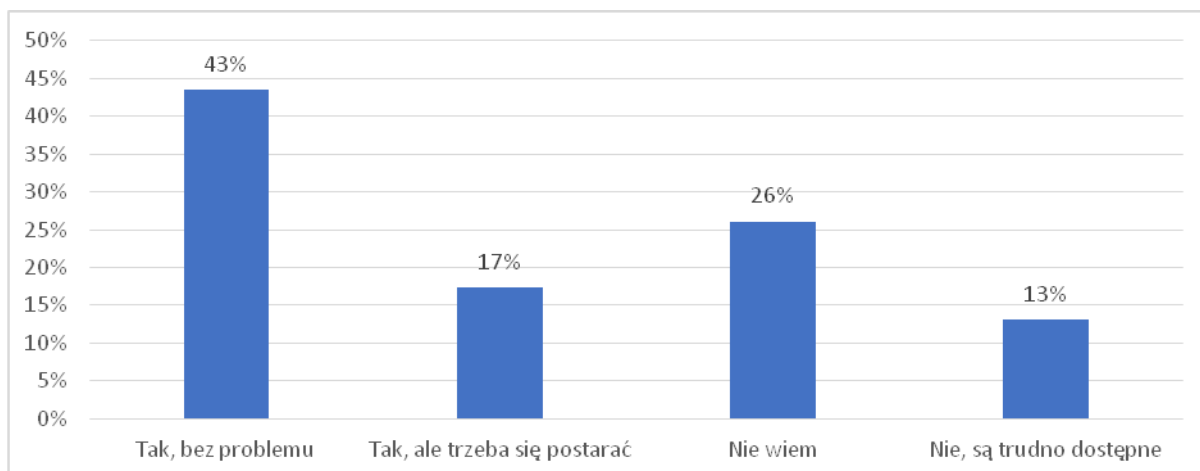
Wśród powodów sięgania po narkotyki/ dopalacze ankietowani wskazywali najczęściej, że była to ciekawość (43%). W dalszej kolejności uczniowie odpowiadali, że zażywali te substancje ponieważ chcieli poprawić sobie nastrój (30%), ulegli presji grupy (26%), z innych powodów niż wymienione w ankiecie (26%), mieli problemy w szkole/ w domu (22%).

Wykres 96. Co było powodem sięgnięcia po narkotyki lub dopalacze (pytanie wielokrotnego wyboru)¹¹:

Tylko 13% uczniów odpowiedziało, że narkotyki/ dopalacze są trudno dostępne w ich najbliższym otoczeniu. Z kolei 43% deklaruje, że można je zdobyć bez żadnego problemu, a 17% przyznało, że ich zdobycie jest możliwe, ale trzeba się postarać. Pozostałe 26% nie wie czy łatwo/ trudno jest zdobyć narkotyki/ dopalacze w ich najbliższym otoczeniu.

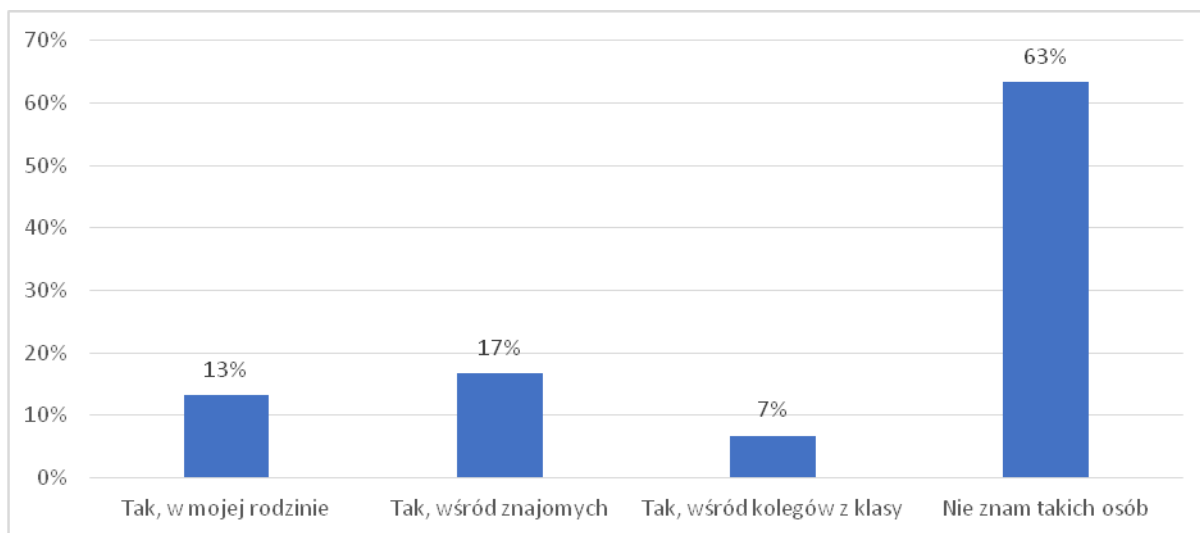
Wykres 97. Czy w Twoim najbliższym otoczeniu (np. wśród znajomych, szkoły, osiedla) łatwo jest zdobyć narkotyki lub dopalacze?

¹¹ Odsetki dotyczą ankietowanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

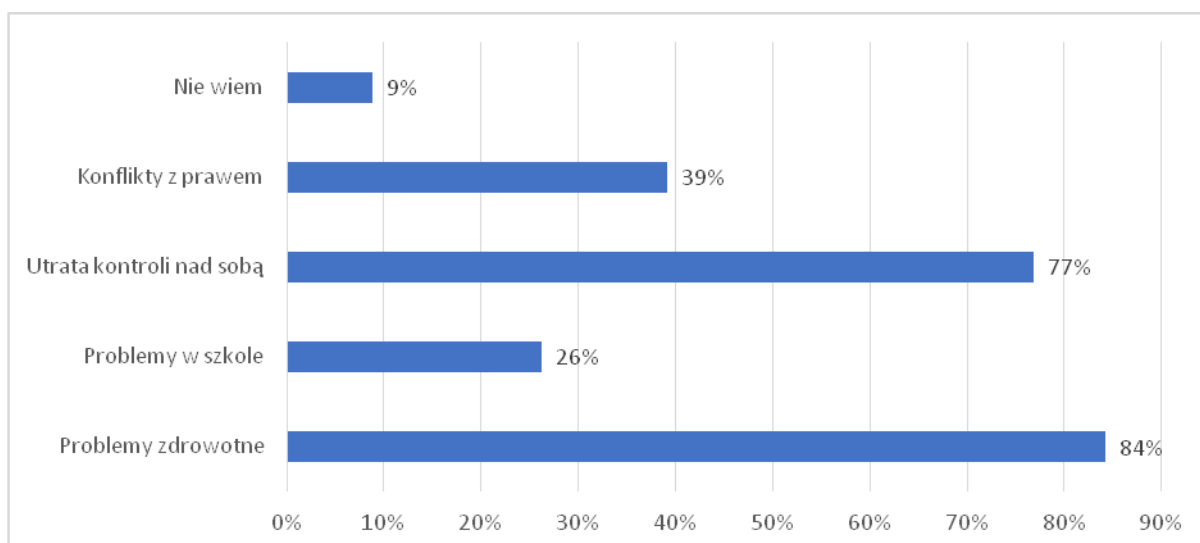
47% uczniów przyznało, że ma w swoim otoczeniu osoby, które regularnie piją alkohol lub biorą narkotyki, z czego 17% ma takie osoby wśród znajomych, 13% ma takie osoby w rodzinie, a 7% ma takie osoby wśród kolegów z klasy.

Wykres 98. Czy znasz osoby, które regularnie piją alkohol lub biorą narkotyki?

Zapytani o skutki picia alkoholu lub brania narkotyków, uczniowie wskazywali przede wszystkim na skutki zdrowotne (84%) oraz utratę kontroli nad sobą (77%). Zdecydowanie mniejsze odsetki ankietowanych wybierały konflikty z prawem (39%) i problemy w szkole (26%). Poza tym, 9% badanych przyznało, że tego nie wie. **Uzyskanie wyniku wskazują, że uczniowie w większości wiedzą, jakie negatywne konsekwencje niesie za sobą zażywanie substancji psychoaktywnych.**

Wykres 99. Jakiej, Twoim zdaniem, mogą być skutki picia alkoholu lub brania narkotyków (pytanie wielokrotnego wyboru)?

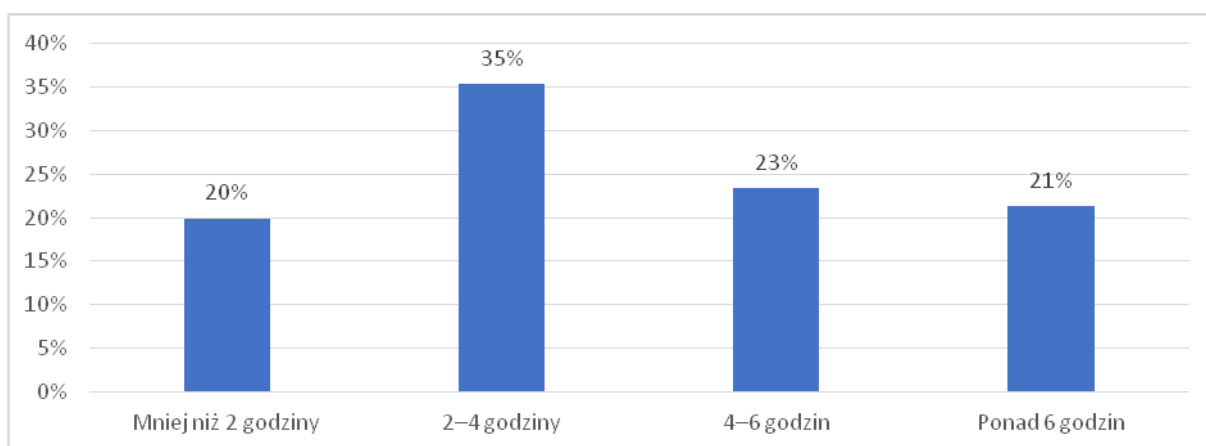

Uzależnienia behawioralne

Dotychczas najczęściej niepokoju, jeżeli chodzi o dzieci, które dorastają i wkraczają w wiek nastoletni, budziły takie problemy jak ryzyko sięgnięcia przez nie po różnego rodzaju substancje psychoaktywne. To, co obecnie zaczyna niepokoić coraz bardziej, to wciąż pojawiające się nowe formy uzależnień behawioralnych.

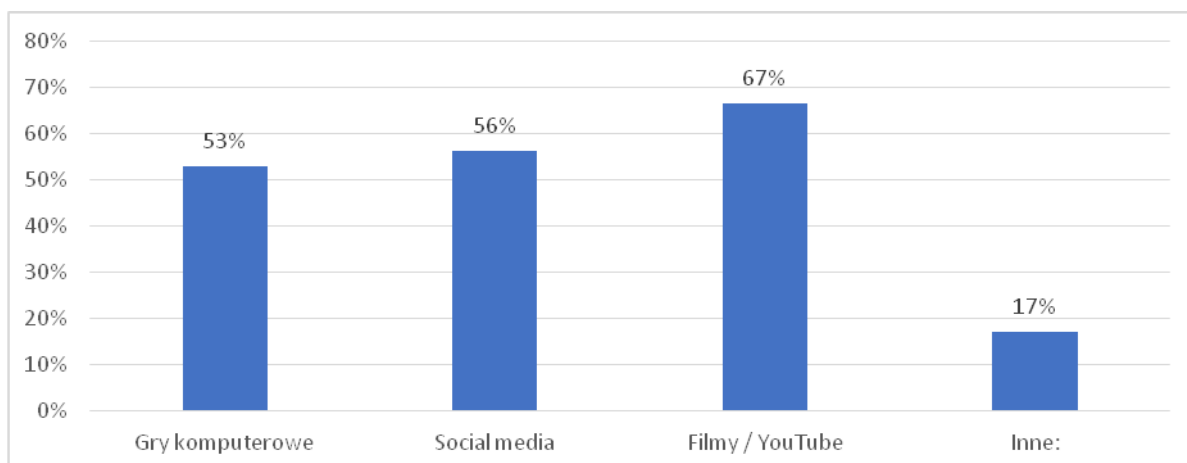
Jeśli chodzi o **częstotliwość korzystania z urządzeń elektronicznych**, to **20% spędza przed nimi mniej niż 2 godziny dziennie, 35% używa ich od 2 do 4 godzin dziennie, 23% od 4 do 6 godzin dziennie, a 21% nawet więcej niż 6 godzin dziennie.**

Wykres 100. Ile czasu dziennie spędzasz przy telefonie / komputerze (poza nauką)?

Korzystając z urządzeń elektronicznych uczniowie najczęściej poświęcają spędzony przed nimi czas na **oglądanie filmików (67%)**. Nieco mniejsze odsetki badanych wskazywały na **social media (56%) oraz granie w gry (53%)**.

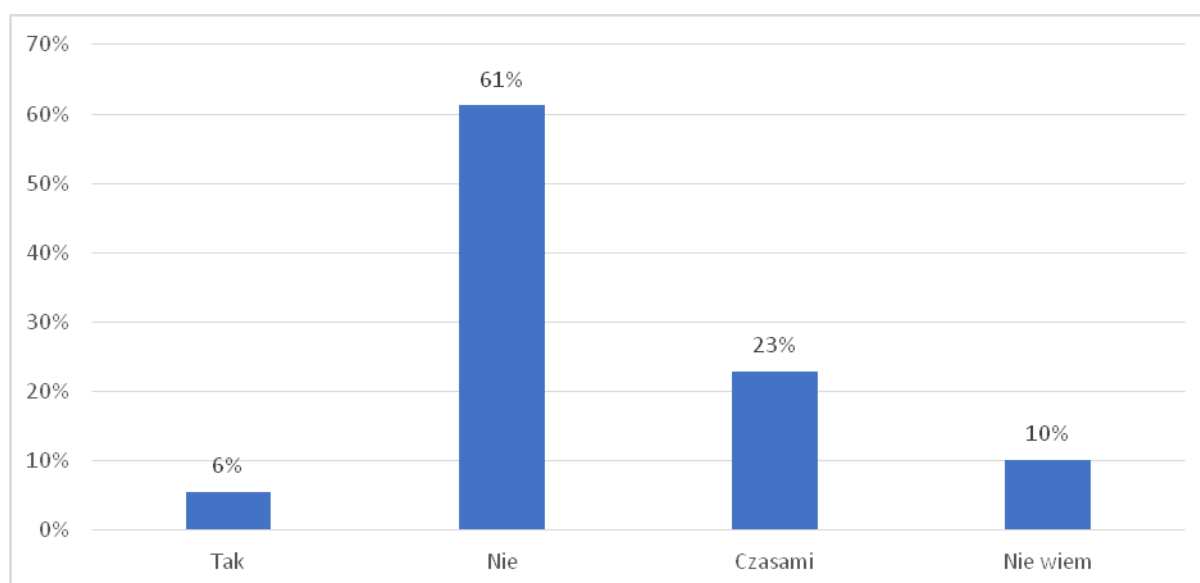
Wykres 101. W jakich celach najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)¹².

Większość ankietowanych- **61% deklaruje, że korzystanie z urządzeń elektronicznych nie wywiera w ich przypadku negatywnego wpływu na naukę czy też relacje z innymi, a 23% przyznaje, że wpływ ten jest, ale niewielki.** Niepokój budzi jednak, że **6% uczniów odpowiedziało, że korzystanie z urządzeń elektronicznych utrudnia im naukę oraz relację z innymi.** Pozostałe 10% nie potrafiło tego określić.

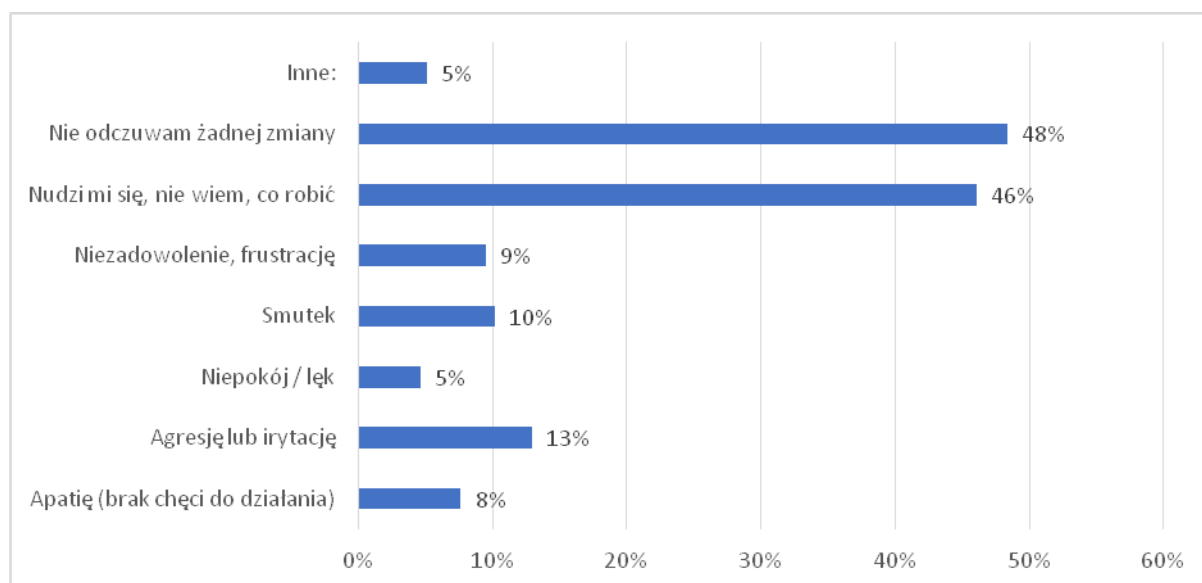
Wykres 102. Czy korzystanie z telefonu lub gier utrudnia Ci naukę lub relacje z innymi?

¹² L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

Prawie połowa badanych- 48% wskazało, że nie odczuwa żadnej zmiany, nie mając dostępu do Internetu/ telefonu. Natomiast, aż 46% uczniów przyznało, że wówczas im się nudzi, nie wiedzą co mają ze sobą zrobić. Istnieje jednak grupa badanych, która zauważa u siebie negatywne emocje związane z brakiem dostępu do Internetu/ telefonu takie jak: agresja/ irytacja (13%), smutek (10%), niezadowolenie/ frustracja (9%), apatia (8%), niepokój/ lęk (5%).

Wykres 103. Jakie emocje lub zachowania odczuwasz, gdy nie masz dostępu do Internetu lub telefonu (pytanie wielokrotnego wyboru)?

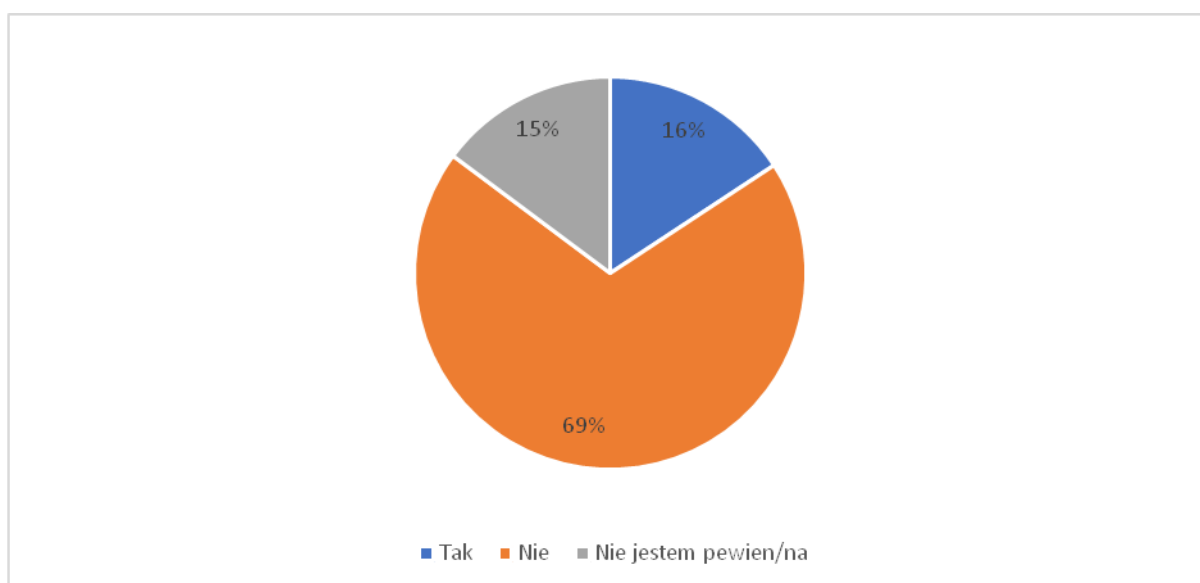

Doświadczanie przemocy

Doświadczanie przemocy przez dzieci jest poważnym problemem, który może mieć długotrwałe, negatywne konsekwencje dla ich zdrowia psychicznego i fizycznego. Przemoc może przybierać różne formy, w tym przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną oraz zaniedbanie. Ważne jest, aby osoby dorosłe reagowały na wszelkie sygnały przemocy i zapewniały dzieciom wsparcie oraz odpowiednią pomoc.

16% ankietowanych doświadczyło przemocy domowej, a 15% nie ma co tego pewności. Pozostałe 69% deklaruje, że nigdy nie było osobą doznającą przemocy domowej.

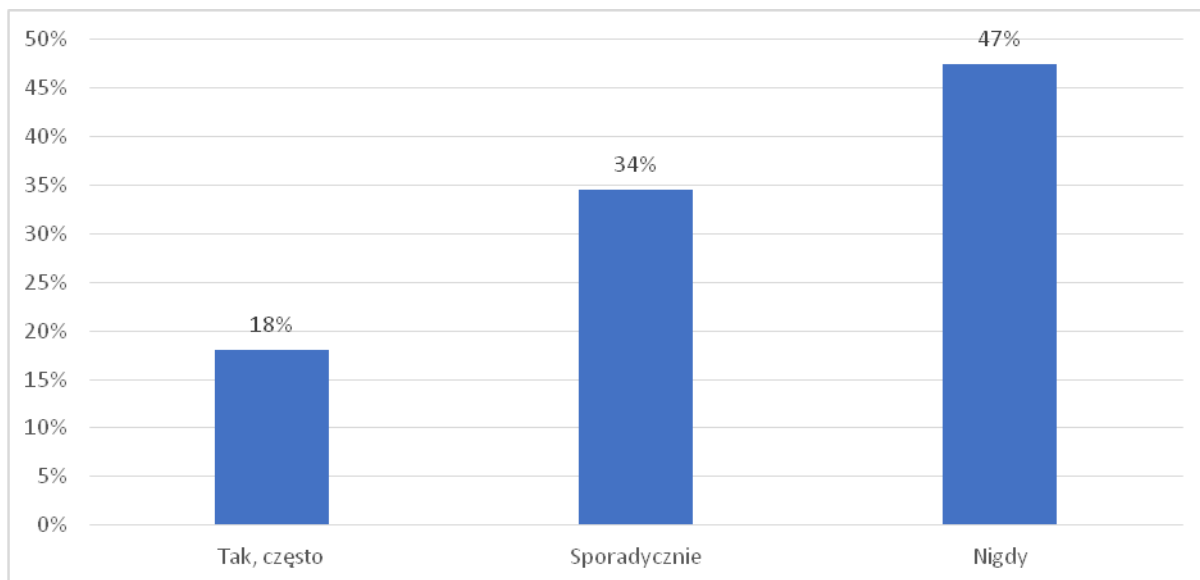
Wykres 104. Czy doświadczyłeś/aś przemocy fizycznej lub słownej w domu?

Przemoc rówieśnicza to zjawisko, w którym jedna osoba lub grupa osób znęca się nad inną osobą w grupie rówieśniczej, np. w szkole. Może przybierać różne formy, w tym fizyczną, werbalną, relacyjną i cyberprzemoc. Skutki przemocy rówieśniczej mogą być poważne, wpływając na zdrowie psychiczne i emocjonalne dziecka.

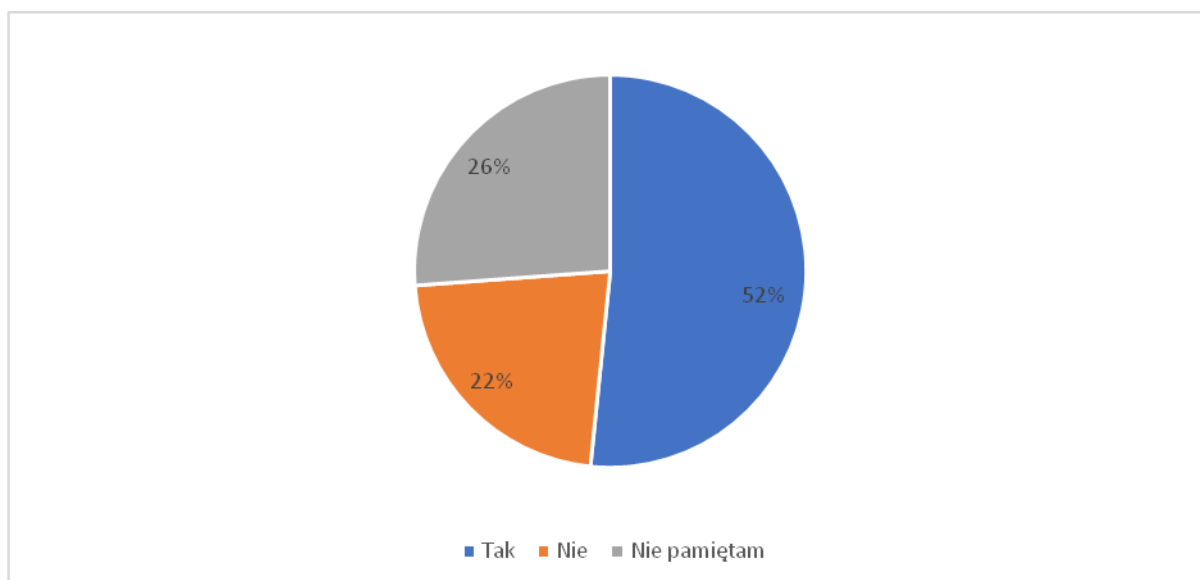
53% uczniów doświadczyło przemocy w szkole, z czego 34% doświadcza jej sporadycznie, a 18% często.

Wykres 105. Czy doświadczyłeś kiedykolwiek przemocy w szkole (wyzywanie, bicie, poniżanie)?

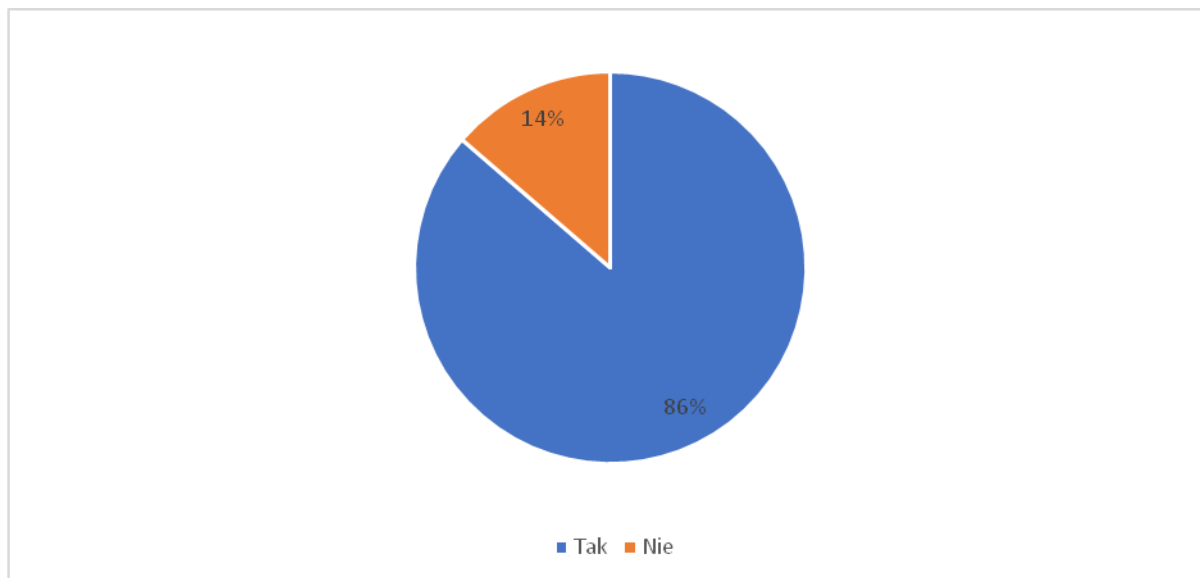
Ponad połowa badanych- **52% było świadkiem przemocy wobec innych uczniów**, a 26% nie ma co do tego pewności. Jedynie 22% respondentów odpowiedziało, że nigdy nie było świadkami przemocy wobec innych uczniów.

Wykres 106. Czy byłeś/aś świadkiem przemocy wobec innych uczniów?

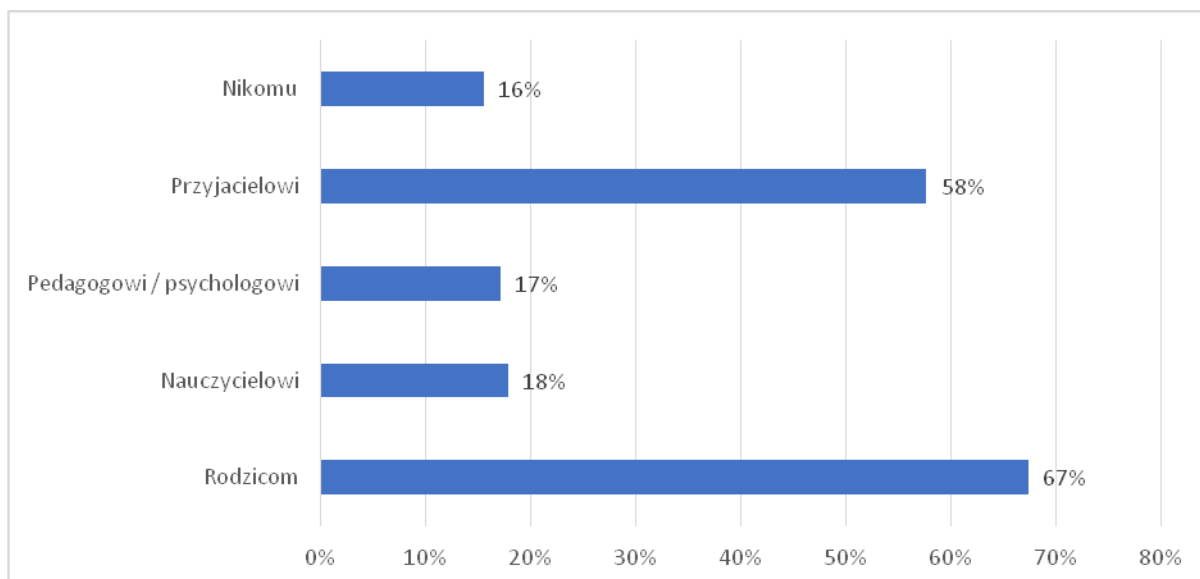
Zdecydowana większość- **86% uczniów wie do kogo może zwrócić się po pomoc, jeśli ktoś ich skrzywdzi**. Należy jednak zauważyć, że 14% badanych nie posiada takiej wiedzy.

Wykres 107. Czy wiesz, do kogo możesz się zwrócić, jeśli ktoś Cię skrzywdzi?

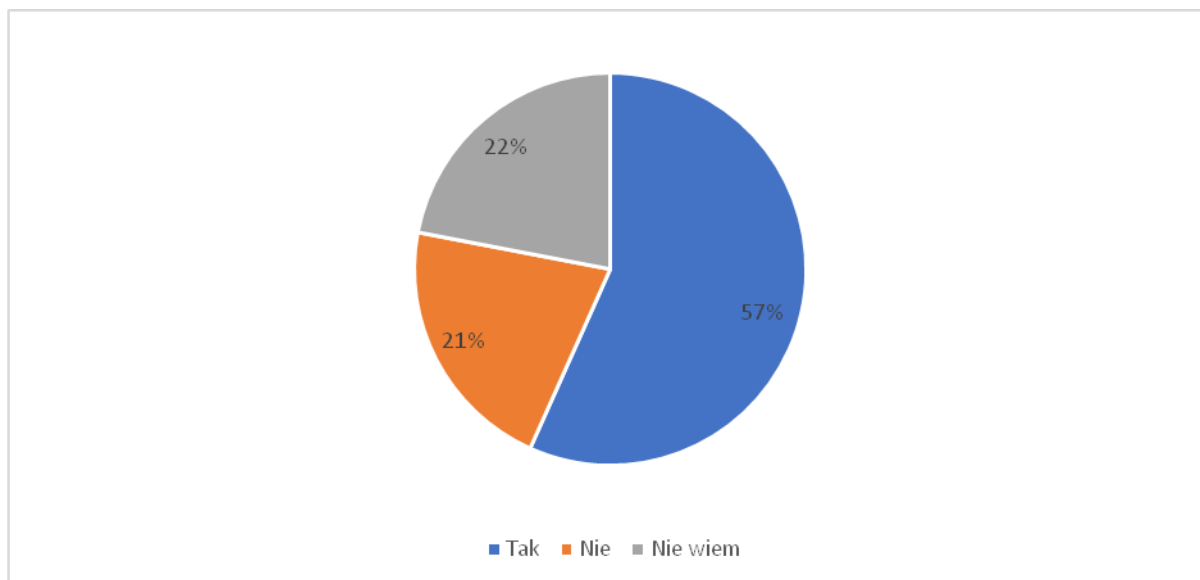
Uczniowie wskazywali najczęściej, że w trudnej sytuacji zaufaliby rodzicom (**67%**), zaś nieco mniejszy odsetek wskazał na przyjaciół (**58%**). Natomiast najrzadziej badani zwróciliby się po pomoc do nauczyciela (**18%**) lub pedagoga/ psychologa (**17%**). Z kolei **16%** wskazało, że w trudnej sytuacji nie zaufałoby nikomu.

Wykres 108. Komu mógłbyś/mogłabyś zaufać w trudnej sytuacji (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Ponad połowa ankietowanych- 57% przyznaje, że w szkole są osoby, do których mogą zgłosić się z problemem, a 22% nie wie czy w ich szkołach są takie osoby. Pozostałe 21% deklaruje, że w ich szkole nie ma osób, do których mogłoby zgłosić się w sytuacji doświadczania problemów.

Wykres 109. Czy w Twojej szkole są osoby, do których możesz zgłosić się z problemem?

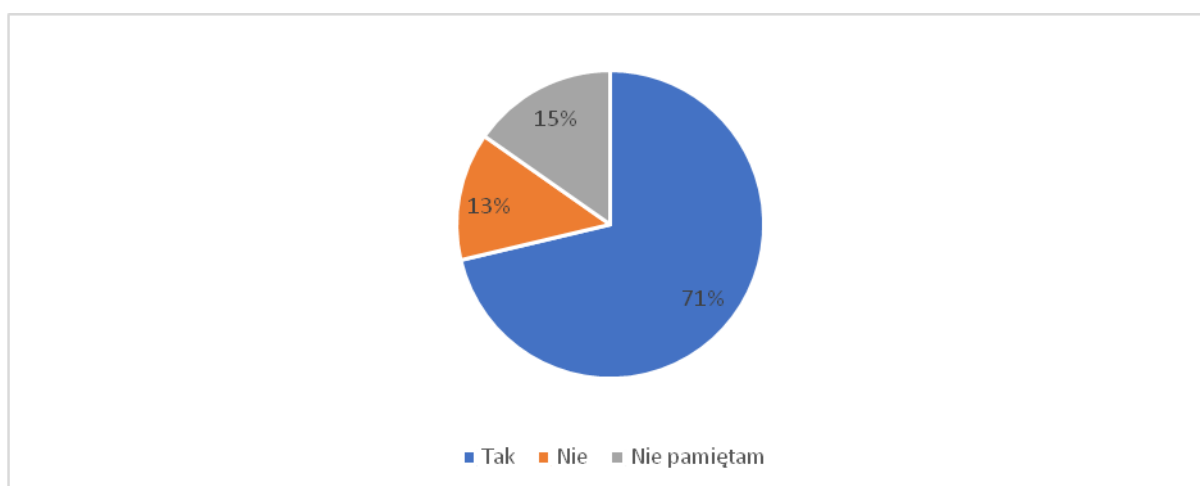

Uczestnictwo w oddziaływaniach profilaktycznych

Warsztaty profilaktyczne dla uczniów to zajęcia edukacyjne mające na celu zapobieganie problemom i promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży. Mogą dotyczyć różnych obszarów, takich jak np.: uzależnienia, cyberprzemoc, komunikacja, radzenie sobie z emocjami i stresem.

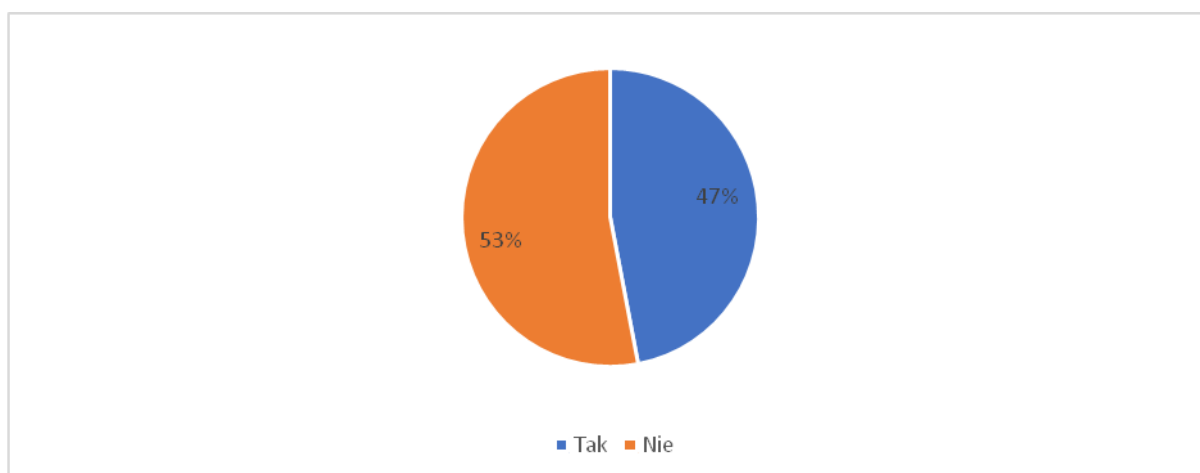
Większość uczniów- **71% uczestniczyło w warsztatach dotyczących przemocy i/ lub uzależnień**, a 15% nie pamięta, czy brało udział w takich zajęciach. Pozostałe 13% deklaruje, że nie brało w nich udziału.

Wykres 110. Czy uczestniczyłeś/aś w warsztatach lub lekcjach o przemocy lub uzależnieniach?

47% badanych chciałoby wziąć udział w warsztatach pomagających radzić sobie ze stresem lub złością, a 53% nie wzięłoby udziału w tego rodzaju warsztatach chętnie.

Wykres 111. Czy chętnie wziąłbyś/wzięłabyś udział w warsztatach pomagających radzić sobie ze stresem lub złością:

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2025 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2020 ROKU

W niniejszym rozdziale znajduje się porównanie wyników diagnozy uzależnień przeprowadzonych w roku 2025 z wynikami diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w roku 2020. W porównaniu brano pod uwagę wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży w zakresie obszarów tematycznie zbieżnych w obu diagnozach, co pozwala na zaobserwowanie ogólnych tendencji i zmian zaistniałych na przestrzeni pięciu lat, związanych z podjęciem działań przez władze lokalne.

Dorośli mieszkańcy

- W opinii mieszkańców najpoważniejszym problemem w środowisku lokalnym jest alkoholizm. W 2020 roku alkoholizm również był najczęściej zgłaszanym problemem.
- W porównaniu do roku 2020 w roku 2025 więcej osób zadeklarowało abstynencję alkoholową (odpowiednio 19% i 25%), ale także więcej osób stwierdziło, że pije alkohol kilka razy w tygodniu lub nawet codziennie.
- Największą popularność wśród badanych ma piwo. W 2020 roku najczęściej spożywanym alkoholem było wino. Wódka, która była wówczas najrzadziej spożywanym alkoholem, obecnie znajduje się na drugim miejscu (odpowiednio 9% i 17%).
- W porównaniu do roku 2020 w roku 2025 więcej osób zadeklarowało, że zażywało w swoim życiu narkotyki (odpowiednio 10% i 13%).
- Nieznacznie spadła liczba osób, które uważają, że władze gminy powinny podejmować dodatkowe działania profilaktyczne (o 1%).

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Na przestrzeni pięciu lat zauważalnie spadła częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nieletnie. W 2020 roku 10% sprzedawców deklarowało, że osoby niepełnoletnie codziennie podejmują próby zakupu alkoholu, obecnie takiej częstotliwości nie deklaruje żaden badany. Poza tym, w 2025 roku więcej osób zadeklarowało, że takie sytuacje nie zdarzają się nigdy (24% w 2025 roku i 0% w 2020 roku).

Uczniowie szkół podstawowych

- Wyniki wskazują, iż zmalał odsetek uczniów w szkołach podstawowych, którzy próbowali alkoholu. W 2020 roku 21% uczniów miało za sobą inicjację alkoholową, natomiast w 2025 odsetek ten wynosi 18%.
- Jeśli chodzi o rodzaj alkoholu, jaki uczniowie wybierają najczęściej, to niezmiennie jest to piwo.
- Wzrósł odsetek uczniów w szkołach podstawowych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową. W 2020 roku 3% uczniów deklarowało, że próbowało już narkotyków, natomiast w 2025 odsetek ten wynosi 5%.
- Wśród młodych ludzi nastąpiło zwiększenie czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. W 2020 młodzi ludzie spędzali przed komputerem do trzech godzin. Aktualnie coraz więcej osób deklaruje korzystanie z komputera nawet powyżej 5 godzin.
- Osobami, do których uczniowie zwróciliby się o pomoc w sytuacji doświadczania problemu niezmiennie są rodzice. Wzrosły odsetki uczniów, którzy w sytuacji doświadczania problemów zaufaliby nauczycielom/ pedagogom/ psychologom.

PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

Z przeprowadzonych badań wynika, że najbardziej istotnym problemem jest alkoholizm. Z pewnością w tej sferze mieszkańcy mają największe oczekiwania względem podejmowanych działań przez jednostki organizacyjne gminy.

Dorośli mieszkańcy

➤ **Problem alkoholowy wśród pełnoletnich mieszkańców:**

- ✓ Problem uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Żarów jest na średnim poziomie ryzyka. Ankietowani w większości sięgają po alkohol okazjonalnie, jednakże 11% respondentów pije go kilka razy w tygodniu lub częściej.
- ✓ 11% badanych zna osoby zażywające substancje psychoaktywne w pracy, a 4% zna osoby, które robią to przed prowadzeniem pojazdu. Co więcej, 2% ankietowanych przyznało, że sięga po substancje psychoaktywne w pracy, a kolejne 2%, że przed prowadzeniem pojazdu.
- ✓ 40% ankietowanych odpowiedziało, że uzależnienia występowały w rodzinach ich pochodzenia, a 18% przyznało, że występują one w ich obecnych rodzinach. Zapytani o rodzaj występujących uzależnień, respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie od nikotyny (71%), zaś nieco rzadziej na alkoholizm (52%).

➤ **Rekomendowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu:**

- ✓ Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury, w tym zamieszczanie ich na stronie internetowej gminy.
- ✓ Zaleca się prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz eliminowania z ruchu drogowego kierowców po użyciu środków odurzających, w tym współpracę z policją w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy (poprzez przekazywanie kierowcom podczas kontroli drogowych materiałów informacyjnych na temat wpływu

alkoholu na organizm). Możliwe jest także dofinansowanie zakupu alkomatu czy też urządzenia alcoblow, które zostałyby ogólnie udostępnione dla mieszkańców gminy w celu samodzielnego sprawdzenia stanu trzeźwości ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

- ✓ Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także sięgania po nie w czasie pracy. Kampania może zostać przeprowadzona np. w postaci ulotek, plakatów, które będą przedstawiać historie ludzi, skazanych za jazdę pod wpływem alkoholu i skutki tego zachowania. Konieczna jest również ścisła współpraca z policją w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy.
- ✓ Rekomenduje się prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych oraz włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kampanie powinny uwzględniać również informację dla mieszkańców gminy na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).

➤ **Problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców:**

- ✓ Problem zażywania narkotyków w Gminie Żarów nie jest powszechny. Zdecydowana większość ankietowanych- 83% odpowiedziało, że nigdy nie zażywało narkotyków.

➤ **Rekomendowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków:**

- ✓ Działania profilaktyczne powinny być prowadzone na poziomie profilaktyki uniwersalnej. Zaleca się, by dotyczyły konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych.

- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród mieszkańców ulotek na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych.
- **Występowanie uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców:**
 - ✓ Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne badani uznali uzależnienie od Internetu (74%) oraz uzależnienie od mediów społecznościowych (60%).
 - ✓ 24% badanych przyznało, że korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie przez wiele godzin. Taka częstotliwość może świadczyć o uzależnieniu. Kolejno, 44% badanych przyznało, że nadmiernie korzysta z Internetu, a 32% nadmiernie korzysta z mediów społecznościowych.
 - ✓ Z przeprowadzonych badań wynika, że znaczna część respondentów nie posiada wiedzy na temat negatywnego wpływu uzależnień behawioralnych na życie rodzinne.
- **Rekomendowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych:**
 - ✓ W tym obszarze zaleca się rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień behawioralnych oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje.
 - ✓ Uzyskane wyniki wskazują na konieczność edukacji mieszkańców z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, poprzez wspieranie świadomości prawnej oraz umiejętności ochrony własnych danych w sieci, a także wskazanie mieszkańcom instytucji, do których mogą się zgłosić osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego. Ważne jest również rozpowszechnienie informacji o konsekwencjach jakie niesie za sobą nadmierne korzystanie z nowoczesnych technologii.
 - ✓ Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach niekontrolowanego wykonywania czynności.

➤ **Problem przemocy domowej:**

- ✓ Za najczęściej występujące formy przemocy w środowisku lokalnym mieszkańcy uznali przemoc psychiczną oraz przemoc psychiczną.
- ✓ W opinii 8% badanych problem przemocy domowej w gminie jest bardzo poważny, 23% wskazało, że jest on dość poważny, a 35% zaznaczyło, że jest to problem mało poważny. Poza tym, 20% ankietowanych uważa, że przemoc domowa na terenie gminy nie występuje, a 14% odpowiedziało, że nie potrafi określić wagi tego problemu.
- ✓ Z przeprowadzonych badań wynika, że 5% ankietowanych doświadcza obecnie przemocy domowej.

➤ **Rekomendowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:**

- ✓ W kontekście uzyskanych wyników na temat zjawiska przemocy domowej należy zwrócić większą uwagę na rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych.
- ✓ Niezbędne jest także systematyczne i kompleksowe diagnozowanie zjawiska przemocy domowej, a także stałe podnoszenie kompetencji osób i służb zajmujących się ową problematyką. Zaleca się prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb zajmujących się problematyką przemocy domowej.
- ✓ Rekomenduje się promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od przemocy, krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców.
- ✓ Konieczne jest tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy domowej (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.

- ✓ Rekomenduje się również prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy domowej, a także będą opisywać mechanizmy przemocy domowej i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.

➤ **Rekomendacje o charakterze ogólnym:**

- ✓ Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców. Dlatego należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- ✓ Konieczna jest promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego m.in. poprzez wspieranie działań edukacyjnych oraz profilaktycznych wzmacniających integrację rodzin oraz mieszkańców i zagospodarowanie czasu wolnego bez alkoholu i używek, promocję zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- ✓ Ankieta wykazała, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie na terenie Gminy Żarów nie stanowią nagminnego problemu. Jednakże, już 41% ankietowanych przyznało, że zdarzają się one kilka razy w miesiącu. 47% ankietowanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 29% robi to czasami, a 24% rzadko. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie tylko około połowy badanych sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

- ✓ W ocenie 35% ankietowanych sprzedaż alkoholu w ciągu ostatnich dwóch lat wzrosła, a 53% przyznaje, że nie zauważyło takiej tendencji. Pozostałe 12% nie ma zdania na ten temat.
- ✓ Większość sprzedawców odpowiedziało, że w obrębie sklepów, w których pracują dochodzi do przykrych incydentów z udziałem osób znajdujących się w stanie nietrzeźwości, a prawie ¼ badanych wskazała, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.

➤ **Rekomendacje dotyczące sprzedawców napojów alkoholowych:**

- ✓ Zaleca się podejmowanie działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla osób poniżej 18 roku życia.
- ✓ Zaleca się przeprowadzenie szkolenia stacjonarnego wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- ✓ Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.
- ✓ Rekomenduje się zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności.

Pracownicy instytucjonalni

- ✓ Badani wskazywali, że najczęściej zgłaszanymi problemami osób, z którymi pracują jest alkoholizm oraz przemoc domowa.
- ✓ Ankietowani wysoko ocenili skuteczność funkcjonującego na terenie gminy systemu pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.

- ✓ Uzyskane wyniki wskazują, że część badanych zajmuje się prowadzeniem działalności profilaktycznej w szerokim zakresie. Wszyscy ankietowani znają lokalne oferty wsparcia terapeutycznego.
- ✓ Badani zgłaszają zapotrzebowanie w szczególności na szkolenia z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnieniom.
- **Rekomendacje dotyczące pracowników instytucjonalnych:**
- ✓ Ważne będzie tutaj podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze problemom takim jak uzależnienia czy przemoc domowa. Istotne jest również kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego, a także innych form wsparcia skierowanych do osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin oraz rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej.
- ✓ W celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin

Rodzice i nauczyciele

- ✓ Ankietowani wskazywali, że dzieci i młodzież w ich otoczeniu zmagają się przede wszystkim z nadużywaniem Internetu/ gier oraz trudnościami emocjonalnymi. Rzadziej występującym wśród dzieci problemami jest nadużywanie przez dzieci i młodzież alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.
- ✓ Uzyskane wyniki świadczą o tym, że ankietowani w większości znają objawy świadczące o uzależnieniach u dzieci. Umiejętność rozpoznania symptomów uzależnień przez rodziców oraz nauczycieli jest niezwykle ważna.
- ✓ W ocenie 50% ankietowanych dostępność pomocy dla dzieci, które zmagają się z problemami jest w ich środowisku ograniczona.
- ✓ Za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne ankietowani uznali edukację w szkołach oraz realizację programów rówieśniczych.

➤ **Rekomendacje dotyczące rodziców oraz nauczycieli:**

- ✓ Zaleca się poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń i spotkań otwartych obejmujących problematykę:
- Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
 - Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
 - Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
 - Sposobów wyjścia z uzależnienia.
 - Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
 - Przedstawieni mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
 - Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice uzależnień behawioralnych oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
 - Zapoznanie ze specyfiką uzależnień behawioralnych takich jak: pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
 - Ukazanie sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach, ukazanie znaczenia wsparcia dla uczniów dotkniętych owym uzależnieniem.
 - Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
 - Sposobów ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
 - Zapoznanie z programami pozwalającymi kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

Dzieci i młodzież szkolna

➤ **Spożywanie napojów alkoholowych:**

- ✓ Problem alkoholowy wśród dzieci i młodzieży w Gminie Żarów jest alarmujący. 21% uczniów ma kolegów/ koleżanki, którzy piją alkohol. Poza tym, 18% uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żarów deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Największą popularność wśród uczniów ma piwo. Co więcej, 56% uczniów, którzy

mają za sobą inicjację alkoholową, deklaruje, że alkohol najczęściej spożywał w domu. Monitorowanie może przyczynić się do ograniczenia zachowań problemowych/ryzykownych dorastających dzieci poprzez to, że ich rodzice, wiedząc co ich nastoletnie dziecko robi w wolnym czasie, starają się aktywnie wpływać na eliminowanie kontaktów i okoliczności mogących być źródłem zagrożeń. Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta.

- ✓ W subiektywnej ocenie 42% uczniów zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu nie stanowi żadnego problemu

➤ **Rekomendacje w zakresie profilaktyki alkoholowej wśród dzieci i młodzieży:**

- ✓ Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży powinny mieć zarówno charakter edukacyjny, jak i dostarczać im alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Zalecana jest zatem organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych.
- ✓ Zaleca się zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów alkoholowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez

kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wzbudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci i młodzieży.

- ✓ Zaleca się prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych psychoedukacyjnych programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych (w tym rekomendowanych programów profilaktycznych).
- ✓ Zaleca się podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach (poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń w obszarze profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy; finansowanie pedagogom możliwości zdobycia certyfikatów uprawniających do prowadzenia rekomendowanych programów profilaktycznych) celem zwiększenia efektywności działań.

➤ **Problem narkotykowy wśród dzieci i młodzieży:**

- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków. 16% uczniów ma kolegów/ koleżanki, którzy sięgają po narkotyki, a 5% uczniów żarowskich szkół podstawowych przyznało, że ma za sobą inicjację narkotykową.
- ✓ Wśród substancji narkotycznych największą popularność mają wśród badanych leki. Nieco mniej ankietowanych deklaruje, że zażywało dopalacze czy też marihuanę.
- ✓ Nie wszyscy uczniowie wiedzą, jakie negatywne konsekwencje niesie za sobą zażywanie substancji psychoaktywnych.

➤ **Rekomendacje w zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków:**

- ✓ Należy zwrócić uwagę również na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać

otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

- ✓ Zaleca się prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków. Pomóc w tym mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat.
- ✓ Rekomenduje się obserwację, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne oraz poszerzenie wiedzy pracowników szkoły na temat wykrywania objawów stosowania substancji odurzających.
- ✓ Zaleca się przeprowadzanie działań mających na celu informowanie dzieci i młodzieży na temat instytucji, gdzie mogą szukać pomocy. Ulotki, plakaty powinny być umieszczone w widocznych miejscach zarówno w szkołach, jak i innych instytucjach publicznych, a także powinny zawierać dane kontaktowe do instytucji pomocowych.

➤ **Występowanie zjawiska uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży:**

- ✓ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu urządzeń elektronicznych. Uczniowie spędzają w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu.

➤ **Rekomendacje dotyczące uzależnień behawioralnych:**

- ✓ Zaleca się zastosowanie strategii informacyjnej poprzez przekazywanie dzieciom wiadomości na temat negatywnych konsekwencji grania w gry na pieniądze, czy nadmiernego czasu poświęcanego na granie w gry komputerowe, korzystanie z internetu czy smartfona. Zajęcia takie mogą się odbywać np. w ramach godziny wychowawczej.
- ✓ Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- ✓ Warto przeprowadzać z uczniami warsztaty, podczas których poszerzą oni wiedzę na temat zjawiska cyberprzemocy i rozległych negatywnych konsekwencji jej stosowania. Zaleca się także, uświadomienie uczniom, gdzie mogą uzyskać pomoc w przypadku bycia osobą doznającą przemocy lub świadkiem tego typu przemocy.
- ✓ Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu, graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Więcej o skutecznych strategiach profilaktycznych oraz budowie programów na stronie www.programyrekomendowane.pl.

➤ **Zjawisko przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży:**

- ✓ 16% ankietowanych doświadczyło przemocy domowej, a 15% nie ma co tego pewności. Pozostałe 69% deklaruje, że nigdy nie było osobą doznającą przemocy domowej
- ✓ 53% uczniów doświadczyło przemocy w szkole, z czego 34% doświadcza jej sporadycznie, a 18% często.
- ✓ Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że w szkole są osoby, do których mogliby zwrócić się z problemem.
- ✓ Osobami najbardziej godnymi zaufania w sytuacji doświadczania problemów są rodzice.

➤ **Rekomendacje w zakresie występowania zjawiska przemocy:**

- ✓ Otrzymane wyniki powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkołach działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy, autoagresji oraz rozwiązywania konfliktów.
- ✓ Preferowane byłyby doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. To przede wszystkim dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na problem przemocy rówieśniczej.
- ✓ Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.
- ✓ Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- ✓ Zaleca się również przekazywanie uczniom wiedzy na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkami agresji.
- ✓ Monitorowanie stanu przestrzegania praw dziecka to jedno ze zobowiązań organów państwowych wynikających z przyjęcia Konwencji o prawach dziecka. To również statutowe zadanie licznych organizacji pozarządowych, a także moralny obowiązek społeczeństwa, by zapewnić bezpieczeństwo i harmonijny rozwój najmłodszych mieszkańców naszego kraju. Realizacja tego zobowiązania wymaga rzetelnej diagnozy zagrożeń i skuteczności prowadzonej polityki społecznej. Jest to szczególnie istotne w szybko zmieniających się czasach, gdy na wyzwania cywilizacyjne nakładają się zagrożenia epidemiczne czy wojenne.

➤ **Rekomendacje o charakterze ogólnym:**

- ✓ Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- ✓ Zaleca się promowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości tego osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat atrakcyjnych ulotek, plakatów oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach sportowych (warto dopilnować, aby uczestnictwo w zajęciach sportowych wiązało się również z nauką dzieci i młodzieży zasad Fair Play, współdziałania w grupie oraz zdrowego współzawodnictwa).

Spis tabel i wykresów

<i>Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Żarów w latach 2022-2024.....</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 2. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w latach 2022-2024.</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 3. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba osób.</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 4. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.....</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 5. Działalność GKRPA.</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 6. Zespół Interdyscyplinarny.</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 7. Liczba założonych Niebieskich Kart.....</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 8. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 9. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu w latach 2022-2024.</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 11. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.....</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 12. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 13. Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej w latach 2022-2024.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 14. Przemoc domowa lata 2023-2024.....</i>	<i>22</i>
<i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.</i>	<i>6</i>
<i>Wykres 2. Płeć badanych.</i>	<i>25</i>
<i>Wykres 3. Wykształcenie badanych.</i>	<i>25</i>
<i>Wykres 4. Stan cywilny badanych.</i>	<i>26</i>
<i>Wykres 5. Czy posiada Pan/Pani zatrudnienie?</i>	<i>26</i>
<i>Wykres 6. Ocena sytuacji materialnej.....</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 7. Czy posiada Pan/ Pani dzieci?.....</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 8. Które z poniższych problemów uważa Pan/Pani za najbardziej dotkliwe w swoim otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....</i>	<i>28</i>
<i>Wykres 9. Z jakimi substancjami uzależniającymi spotkał/a się Pan/Pani w swoim otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....</i>	<i>29</i>
<i>Wykres 10. Jak często słyszy Pan/Pani o osobach pijących lub zażywających środki psychoaktywne w Pana/Pani środowisku?.....</i>	<i>29</i>
<i>Wykres 11. Jak często spożywa Pan/Pani alkohol?</i>	<i>30</i>
<i>Wykres 12. Jakie alkohole spożywa Pan/Pani najczęściej?.....</i>	<i>30</i>
<i>Wykres 13. Gdzie najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?</i>	<i>31</i>
<i>Wykres 14. Co jest główną przyczyną sięgania po alkohol lub inne substancje (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....</i>	<i>31</i>

Wykres 15. Jak często zażywa Pan/Pani narkotyki lub inne substancje psychoaktywne?	32
Wykres 16. Gdzie najczęściej sięga Pan/Pani po narkotyki?	32
Wykres 17. Co jest główną przyczyną sięgania po narkotyki lub inne substancje psychoaktywne?	33
Wykres 18. Czy w Pana/Pani rodzinie (pochodzenia lub obecnej) występowały uzależnienia?	33
Wykres 19. Jeśli tak, to jakie (pytanie wielokrotnego wyboru)?	34
Wykres 20. Czy zna Pan/Pani osoby, które zażywają substancje psychoaktywne w pracy lub przed prowadzeniem pojazdu?	34
Wykres 21. Czy zażywa Pan/Pani substancje psychoaktywne w pracy lub przed prowadzeniem pojazdu?	35
Wykres 22. Czy w związku z uzależnieniem (własnym lub bliskiej osoby) doświadczył/a Pan/Pani negatywnych konsekwencji w którejś z poniższych sfer (pytanie wielokrotnego wyboru)?	36
Wykres 23. Jakie formy uzależnień behawioralnych uważa Pan/Pani za najbardziej powszechne (pytanie wielokrotnego wyboru)?	37
Wykres 24. Jak często korzysta Pan/Pani z urządzeń elektronicznych (telefon, komputer, konsola) w sposób, który może świadczyć o uzależnieniu?	38
Wykres 25. Jakie zachowania związane z uzależnieniami behawioralnymi zaobserwował/a Pan/Pani u siebie?	39
Wykres 26. Czy uzależnienia behawioralne wpływają negatywnie na dzieci i rodzinę?	40
Wykres 27. Jeśli tak, w jaki sposób (pytanie wielokrotnego wyboru)?	40
Wykres 28. Jak ocenia Pan/Pani swoje podejście do spożywania alkoholu i innych substancji?	41
Wykres 29. Które z poniższych przekonań najlepiej oddaje Pana/Pani opinię?	42
Wykres 30. Jak jest Pana/Pani zdanie na temat osób uzależnionych?	42
Wykres 31. Jak ocenia Pan/Pani wiedzę mieszkańców na temat uzależnień?	43
Wykres 32. Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani świadkiem przemocy domowej w swoim otoczeniu (rodzina, sąsiedztwo, znajomi)?	44
Wykres 33. Jakie formy przemocy domowej według Pana/Pani najczęściej występują w Pana/Pani otoczeniu (pytanie wielokrotnego wyboru)?	45
Wykres 34. Czy według Pana/Pani problem przemocy domowej w gminie jest:	45
Wykres 35. Czy zna Pan/Pani instytucje, organizacje lub służby, do których można zgłosić przypadki przemocy domowej?	46
Wykres 36. Co Pana/Pani zdaniem mogłoby poprawić sytuację osób doznających przemocy domowej w gminie (pytanie wielokrotnego wyboru)?	47
Wykres 37. Czy obecnie doświadcza Pan/Pani przemocy domowej?	47
Wykres 38. Czy w rodzinie pochodzenia doświadczał/a Pan/Pani przemocy domowej?	48
Wykres 39. Czy spotkał/a się Pan/Pani z przypadkami przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu?	48

Wykres 40. Czy doświadczyła/a Pan/Pani przemocy wynikającej z nadużywania alkoholu?	49
Wykres 41. Czy w Pana/Pani ocenie leczenie uzależnień w gminie jest dostępne?	50
Wykres 42. Czy zna Pan/Pani osoby uzależnione, które korzystają z pomocy specjalistycznej?	50
Wykres 43. Czy potrzebne są dodatkowe działania profilaktyczne?	51
Wykres 44. Z jakich form pomocy skorzystałoby mieszkańców najchętniej (pytanie wielokrotnego wyboru)?	51
Wykres 45. Jakie działania edukacyjne uważa Pan/Pani za najpilniejsze (pytanie wielokrotnego wyboru)?	52
Wykres 46. Płeć badanych.	53
Wykres 47. Wiek badanych.	53
Wykres 48. Jak często osoby niepełnoletnie próbują kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?	54
Wykres 49. Czy są próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie wspólnie z dorosłymi?	55
Wykres 50. Jak często prosi Pan/Pani o dowód tożsamości przy sprzedaży alkoholu?	55
Wykres 51. Czy osoby nietrzeźwe próbują kupować alkohol?	56
Wykres 52. Jakie alkohole są najczęściej kupowane w Pana/Pani sklepie (pytanie wielokrotnego wyboru)?	56
Wykres 53. Czy zauważył/a Pan/Pani wzrost sprzedaży alkoholu w ostatnich 2 latach?	57
Wykres 54. Czy w okolicach sklepu dochodzi do zdarzeń związanych z alkoholem (np. zakłócanie porządku)?	57
Wykres 55. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w szkoleniu na temat odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	58
Wykres 56. Płeć:	60
Wykres 57. Wiek:	60
Wykres 58. Najczęstsze problemy zgłaszane przez rodziny to (pytanie wielokrotnego wyboru):	61
Wykres 59. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin w gminie?	62
Wykres 60. W jakim stopniu zna Pan/Pani lokalne procedury reagowania na przemoc i uzależnienia?	62
Wykres 61. Czy podejmowane są wspólne działania między instytucjami w gminie w zakresie profilaktyki i interwencji?	63
Wykres 62. W jakim zakresie prowadzi Pan/Pani działania profilaktyczne (pytanie wielokrotnego wyboru)?	63
Wykres 63. Jak często ma Pan/Pani kontakt z rodzinami z problemem uzależnień lub przemocy?	64
Wykres 64. Największe trudności w pracy z osobami uzależnionymi lub doświadczającymi przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru):	65
Wykres 65. Czy zna Pan/Pani lokalne oferty wsparcia terapeutycznego i psychologicznego?	65
Wykres 66. Czy w Pani/Pana ocenie potrzebne są zmiany w systemie profilaktyki i wsparcia?	66

Wykres 67. Jaka forma szkoleń byłyby najbardziej przydatne w Pani/Pana pracy?	67
Wykres 68. Płeć.....	68
Wykres 69. Wiek.....	68
Wykres 70. W Pani/Pana otoczeniu dzieci najczęściej zmagają się z (pytanie wielokrotnego wyboru):	69
Wykres 71. Jakie formy uzależnień zauważa Pan/Pani u dzieci i młodzieży (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	70
Wykres 72. Które zachowania mogą świadczyć o problemach z uzależnieniem u dziecka (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	70
Wykres 73. Czy był/a Pan/Pani świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadczało przemocy lub uzależnienia?	71
Wykres 74. Jeśli był/a Pan/Pani świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadczyło przemocy lub uzależnienia, co Pan/Pani zrobił/a (pytanie wielokrotnego wyboru)?	71
Wykres 75. Kto w Pani/Pana ocenie powinien w pierwszej kolejności pomagać dziecku z problemem uzależnień lub przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	72
Wykres 76. Jak ocenia Pan/Pani dostępność pomocy dla dzieci z problemami w Pani/Pana środowisku (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	73
Wykres 77. Czy dziecko z problemem uzależnienia wie, gdzie się zgłosić po pomoc?	73
Wykres 78. W jakim stopniu zna Pan/Pani działania profilaktyczne realizowane w szkołach lub placówkach?.....	74
Wykres 79. Które działania profilaktyczne uważa Pan/Pani za najbardziej potrzebne (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	75
Wykres 80. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w działaniach profilaktycznych lub szkoleniowych?	75
Wykres 81. Płeć:	76
Wykres 82. Czy w Twoim otoczeniu rówieśniczym są osoby, które (pytanie wielokrotnego wyboru):...	76
Wykres 83. Jakie środki uzależniające znasz z nazwy lub ze słyszenia (pytanie wielokrotnego wyboru).	77
Wykres 84. Skąd czerpiesz wiedzę o uzależnieniach i przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru):	77
Wykres 85. W jakim wieku po raz pierwszy piłeś/aś alkohol?	78
Wykres 86. Ile razy w życiu piłeś/aś alkohol (piwo, wino, wódka):	79
Wykres 87. Jaki rodzaj alkoholu spożywałeś/aś najczęściej:.....	79
Wykres 88. Gdzie najczęściej spożywany był alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru):.....	80
Wykres 89. Co skłoniło Cię do sięgnięcia po alkohol (pytanie wielokrotnego wyboru):	80
Wykres 90. Jak często sięgasz po alkohol obecnie:	81
Wykres 91. Czy w Twoim najbliższym otoczeniu (np. wśród znajomych, rodziny, w szkole) łatwo jest zdobyć alkohol?.....	81
Wykres 92. Czy próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy:	82

Wykres 93. W jakim wieku po raz pierwszy próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy?	82
Wykres 94. Jakie substancje zażywałeś/aś (pytanie wielokrotnego wyboru):.....	83
Wykres 95. Jak często sięgasz po narkotyki obecnie:	83
Wykres 96. Co było powodem sięgnięcia po narkotyki lub dopalacze (pytanie wielokrotnego wyboru):	84
Wykres 97. Czy w Twoim najbliższym otoczeniu (np. wśród znajomych, szkoły, osiedla) łatwo jest zdobyć narkotyki lub dopalacze?.....	84
Wykres 98. Czy znasz osoby, które regularnie piją alkohol lub biorą narkotyki?	85
Wykres 99. Jakie, Twoim zdaniem, mogą być skutki picia alkoholu lub brania narkotyków (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	85
Wykres 100. Ile czasu dziennie spędzasz przy telefonie / komputerze (poza nauką)?	86
Wykres 101. W jakich celach najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	86
Wykres 102. Czy korzystanie z telefonu lub gier utrudnia Ci naukę lub relacje z innymi?	87
Wykres 103. Jakie emocje lub zachowania odczuwasz, gdy nie masz dostępu do Internetu lub telefonu (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	88
Wykres 104. Czy doświadczyłeś/aś przemocy fizycznej lub słownej w domu?	89
Wykres 105. Czy doświadczyłeś kiedykolwiek przemocy w szkole (wyzywanie, bicie, poniżanie)?	90
Wykres 106. Czy byłeś/aś świadkiem przemocy wobec innych uczniów?	90
Wykres 107. Czy wiesz, do kogo możesz się zwrócić, jeśli ktoś Cię skrzywdzi?	91
Wykres 108. Komu mógłbyś/mogłabyś zaufać w trudnej sytuacji (pytanie wielokrotnego wyboru)?....	91
Wykres 109. Czy w Twojej szkole są osoby, do których możesz zgłosić się z problemem?	92
Wykres 110. Czy uczestniczyłeś/aś w warsztatach lub lekcjach o przemocy lub uzależnieniach?	93
Wykres 111. Czy chętnie wziąłbyś/wzięłabyś udział w warsztatach pomagających radzić sobie ze stresem lub złością:	93

Uzasadnienie

Realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii prowadzona jest w postaci uchwalanego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi element gminnego programu stanowią również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci jednego wspólnego programu, uchwalanego na okres nie dłuższy niż 4 lata przez radę gminy. Program w swej konstrukcji stanowi wytyczne do prowadzenia niezbędnych działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie Gminy Żarów. Plan wydatków na dany rok będzie rokrocznie określany w uchwale budżetowej Gminy Żarów.

W związku z powyższym uchwalenie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na lata 2026 - 2029 jest niezbędne i zasadne.